

נפש יקרה תצוד

סדר לימוד ותיקון לעוון א"א

תוכן העניינים:

הקדמה.....א

מידה כנגד מידה.....ח

האם גם בעולם הזה יסבול מי שחטא עם א"א?.....טו

סדר לימוד לעורר הלב לחטא.....טז

סדר הדברים ע"ד הפרד"ס.....לא

סדר התיקון.....לט

הקדמה

אחי ורעי!

יתמהו הלומדים וישתאו המעיינים מה לכהן בבית הקברות? מה לעבדי ה' ולתיקון חמור של עוון שהאוחזים בו אינם אלא לכאורה אלא פורקי עול מלכות שמים, ואולי הם הקלים שבקלים שבעמנו הקדוש, ומדוע להכניס את עצמנו למקום מטונף כזה ולתת במה למציאות שאינה בר קיום לכאורה? והלא גם מי שגבר עליו יצרו ועומד להיכשל – וכי באשת חברו יתן עינו? הלא אם לא הצליח להתגבר על יצרו – ילך לנכריות או למופקרות, ומה לו אצל אשת רעהו?

אך דעו בני, כי עוון זה שהיה מוקצה מחמת מיאוס בכל הדורות, ולא היה שייך אפילו בהרהור רחוק אצל המון העם, שידעו כי גם אם אין תורה חלילה ואין אלקים שמשגיח, עדיין יש את המוסריות הפשוטה, ההגיונות והמוסר האנושי לא לנגוע במה שלא שייך לי, קל וחומר באשת חבר שנקנתה במעמד קדוש של חופה וקידושין בפני שני עדים, ולא גרע מגזילה וגניבה של מה שאינו שלי, אך כאן חמור שבעתיים – שאוסר אותה על בעלה לנצח!!!

יתירה מכך, התורה הקדושה מספרת לנו שאפילו אומות העולם היו גדורים מהעבירה החמורה הזאת, שכך ידע אברהם אבינו בעת שירד למצרים – שהיו שטופי זימה, וכן לגרר לאחר מכן שאם הוא יאמר ששרה אשתו – יהרגו אותו ויקחו אותה, ולכן ביקש שתאמר שהם אחים ובזה לא יגעו בו לרעה. ומדוע לא אמר שהיא אשתו והיו חוטאים עימה בכל מקרה חלילה? והתשובה היא שהאומות גדרו את עצמם מהחטא הנורא הזה של אשת איש, ולכן אבימלך קבל על אבינו ואמר לו: "כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת עלינו אשם" ופרש"י: אחד העם. המיוחד שבעם והוא המלך". ע"כ. מכאן שאפילו גויים נחרדו מלנגוע באשתו של אחר, ומעתה כמה יבוש מי שהוא מזרע קדוש – ונפשו עברה בתוך גופו הטהור של יעקב אבינו ע"ה, ואין לו התנצלות שקיבל 'גנים' טמאים או לא טובים, שהרי מי שהוא מזרע המלוכה – יש לו גינוני מלכות וטכסיסי נסיכות בטבע...

ברם, יש לזכור כי השי"ת הטוב הרחום והחנון ידע שבדורות הללו שהזכרנו לעיל תהיה מוסריות גבוהה, ואם כן גם אם יהיו נשמות דלות במעלתן – עדיין יוכלו להיות שומרי תורה ומצוות כהוגן ולהיות עבדי ה' באמת. זו הסיבה שבמהלך הדורות היו יהודים טהורים ושומרים ששמרו אמונים לקב"ה ולתורתו, ולא נשמעו דיבורים על כשלונות חמורים בעוונות הללו של החמורות בעריות.

לפיכך, בדור האחרון שהקלי' גברה מאוד מאוד מאוד, ובכל פינה יש לה אחיזה. ואין רגע בלא פגע, אין שניה בלי פעיה של כאב בנפש, על העוונות החטאים והפשעים שהסטרא אחרא מעבירה את אחינו ואחיותינו, לפיכך נתחכם השי"ת ושתל בדור האחרון – הדור שלנו, נפשות מעולות! נשמות קדושות שיש להן מצד אחד נסיונות אדירים בקדושה ובשאר עניינים שלא היו מעולם, ומאידיך גיסא את הכח לקום לנער מעליהם את טומאת העוונות להפנות עורף לסטרא אחרא ולשוב בתשובה מעומק הלב עם כל העוצמה! ומשם ואילך עולים ומתעלים בשקידת התורה, ביראת שמים באהבת ה' ובאהבת ישראל! עד כדי כך, שאם מזמנת לפתחם הזדמנות 'נוצצת' של נסיון שוב עם מציאות שלפני התשובה היו 'נופלים' בשניה ה"י, הם מוכיחים אהבה לקב"ה, ושואגים על יצר הרע בכזו עוצמה – עד שמעיד עליהם יודע תעלומות שהם בעלי תשובה אמיתיים ושלמים!

כפי שכותב הרמב"ם בפ"ב ה"א מהלכות תשובה: "אי זו היא תשובה גמורה. זה שָׁבָא לִידוֹ דְּבַר שְׁעֵבֶר בּוֹ וְאִפְשָׁר בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ וּפָרַשׁ וְלֹא עָשָׂה מִפְּנֵי הַתְּשׁוּבָה. לֹא מִירָאָה וְלֹא מִכְשָׁלוֹן כֹּחַ. כִּי צִד. הָרִי שָׁבָא עַל אִשָּׁה בַּעֲבֶרָה וּלְאַחֵר זְמַן נִתְיַחַד עִמָּה וְהוּא עוֹמֵד בְּאַהֲבָתוֹ בָּהּ וּבִלְחָ גּוּפוֹ וּבִמְדִינָה שְׁעֵבֶר בָּהּ וּפָרַשׁ וְלֹא עָבַר זֶהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה גְּמוּרָה. הוּא שֶׁשָּׁלְמָה אָמַר: וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךְ בִּימֵי בְּחוּרְתֶּיךָ". עכ"ל.

ומהי ההוכחה שהנפשות בדור האחרון הן מעולות יותר? כמות הנכשלים בעוון המר והנמהר הזה! שהרי בסקרים שנערכו לפני עשור בציבור הכללי כמות הנכשלים (הם קוראים לזה בוגדים) בין גברים ובין נשים (הנתון זהה לצערנו) עומד על שמונים וחמישה אחוזים!!! ומיני אז עברו עשר שנים והאינטרנט פרש כנפים עם 'פייסבוק' ו'אינסטגרם' וכו' ועוד מרעין בישין שגרמו לאנשים לחיות את הדמיון והחיבור ביניהם, ואחרי שנתוודעו כבר זה לזו ונקשרו בחבלי הס"מ, כבר לא עמדו בפיתוי למרות שידעו שהיא נשואה... והשאלה היא: איך בדור שיש בו כל כך נגישות בעוונותיו הרבים לחטאים ותאוות ואפשר על נקלה למצוא תאוה כזו, מגיעים לאיסור כל כך חמור שהשכל מחייב אותה? שגם בציבור הכללי הוא היה קו אדום שלא חוצים, ובטח שלא מדברים על זה בסקרים ובין חברים? התשובה לעניות דעתי היא כך: אמר שלמה המלך ע"ה: "ואשת איש נפש יקרה תצוד" ופרש"י: "נפש יקרה תצוד. נפש שהיתה יקרה קודם לכן באה וצדה לגיהנם". עכ"ל. כלומר, רש"י הקדוש מדגיש שאותם שבאו לידי נסיון עם אשת איש הן נפשות גבוהות! ולכן הסטרא אחרא מנסה להכשיל אותן דווקא, מפני ששם יש הרבה אור אלוקי וזו סחורה משובחת ומעולה עבור הצד האפל... ומזה נבין שרוב הנפשות שקיימות בדור שלנו הן בעלי אור עצום ועוצמה שאין לתאר אותה, מה שלא היה מעולם בשום דור בדורות שעברו, ובכוונה עשה כך המאציל העליון כדי שנוכל לעמוד בפתינות של הסטרא אחרא רגע לפני הגאולה שהקב"ה נותן לה כח עצום ובכלל אין הבנה איך עדיין באים העם הקדוש הזה לחזור בתשובה כשהכל זמין לחטוא...

יתכן והדברים נראים מנותקים או 'מנחמים' לכאורה, שהרי תמיד גדלנו על כך שאנחנו נפשות שפלות ויש 'ירידת הדורות' ואנחנו דלים בשקידת התורה וידיעתה מדורות קדמונים, ואם כן איך יתכן שאנחנו נפשות מעולות יותר...?

תשובה לדבר מצאתי בספר נפלא שהביא מעשה מרבי גרשון גיסו של הבעל שם טוב שעלה לארץ ישראל וקיבל הנחייה מהבעש"ט להגיע לירושלים ולפגוש שם את בעל 'אור החיים' הקדוש, ולהגיע לשני הישיבות של תלמידיו אחת ללימודי הנגלה והשנייה ללימודי הנסתר, וכשעשה זאת ר' גרשון נפגש עם אוה"ח הק' ושאלו לשם רבו וענה לו: 'רבי ישראל ממז'בוז' ענה אוה"ח: שאינו מכיר. אך למחרת כשהגיע ר' גרשון גער בו אוה"ח וא"ל: מדוע לא אמרת שזה 'רבי ישראל בעל שם טוב'? שבכל היכל בשמים אני פוגש אותו...? וקיבלו ללמוד אצלו. ולאחר מכן ביקש אור החיים שיאמר לו דברים שהוא רואה, ואמר לו. ואחר כך הוסיף: שאף שתלמידיו הם שקדנים צדיקים וקדושים מכל מקום נשמותם הם נמוכות מאוד... והודה לו אור החיים הקדוש שאמת הדבר וקירב אותו מאוד....

הנה לנו עדות מעולה על תלמידים קדושים של אור החיים אך נשמותם נמוכות ואין זה גנאי חלילה אלא שבגלל זה שהם במקום קדוש כל כך עם רב קדוש ונפלא – אין הם צריכים נשמות קדושות ומעולות שיצטרכו להתמודד עם סטרא אחרא בטומאה עצומה! הדבר ברור לכל אדם שבחזית שאין שם מלחמה חזקה לא שולחים את הגיבורים המעולים אלא רק את אלו שיעמדו שם למקרה שיתפתח משהו חריג, מה שאין כן בחזית החזקה – שם שולחים את המעולים שבחיילים

את הצלפים והטייסים וכל מי שיש לו יכולות להתעמת ולהתמודד עם קרב כזה, מאחר והנסיגות של העוון הזה הם עם תוצאה הרת אסון למי 'שלא יעמוד בה...

ראיה נוספת ומקורה טהור בכתבי האריז'ל באורך רב בכמה מקומות, אך נביא את עיקרי העניין ו'תן לחכם ויחכם עוד' היא שנשמות שלא זכו להתגשם בגוף כביאת אדם בעולם הזה, אלא יצאו כנשמות 'קרי' של זרע לבטלה, בם נשמות מעולות מאוד, ועליהם נאמר: "יקר בעיני יי המוותה לחסידיו" – יקר אותיות: קרי, שאותן נשמות שמתו בעוון המר והנמהר הם נשמות של מי שאם היה יוצא כאיש בעולם הרי זה היה חסיד, ועל זה מתאונן דוד המלך ע"ה: "המוותה לחסידיו" וכן על זה הדרך בנשמות של דור 'עקבתא דמשיחא' שהם היחידים שנקראים על שם האבר של אדם הראשון: עקב, ועל שום אבר כמדומני לא מצאנו שחז"ל יזכירוהו באדם הראשון, אלא רק: "תפוח עקבו של אדם הראשון היה מכהה לגלגל חמה" ללמדנו לטובה שהנשמות שיהיו בדור ה'עקב' ונראות פשוטות וקטנות, מכהות לגלגל חמה בתשובתן ובהתמודדותן בעולם הזה שעיקר קבלת השכר הוא על 'סור מרע' ולא על 'עשה טוב' כפי שהארץ אדונו בעל הוא ה'לשם'.

ומעתה, דעת לנבון נקל להבין מדוע לא ראינו שמרבים לספר בספרי השו"ת על עבירות וטומאות חמורות של עוונות אלו, מאחר וכמעט ולא אירעו אלא אם המצא תמצא נפש שחטאה בדבר היא היתה לאלה בתוך עמה, והיתה מנודת מתוך הקהל על שנטמאה בדבר כל כך נמוך... יתירה מכך אפילו על דבר שקרוב שיקרה בחיי הנישואין של גבר ששימש עם אשתו בימי³ טהרתה ותוך כדי אמרה לו: "נטמאתי" וההלכה⁴ ידועה שצריך לנעוץ אצבעותיו ולתלות עצמו באויר כדי שימות האבר ולא יהנה ביציאתו ויתחייב כרת, וכמה כתבו⁵ הפוסקים בראשונים ובאחרונים דברים מבהילים על מי שאירע לו כך, למרות שזה שוגג קרוב לאונס! ללמדך מה היתה מעלתם שנחרדו מכל נדנדוד טומאה – אפילו באשתו, ומי חשב

¹ עי' בגמרא במסכת חגיגה דף ט ששם מבואר שהבא על אשת איש ואסרה לבעלה (כפי שיתבאר לקמן בע"ה) אע"פ שלא הוליד ממנה ממזר נטרד מן העולם והלך לו, ופי' רש"י: 'אין לו עוד תשובה לפי שעשה דבר שאין לו רפואה', וכך מבואר בגמ' (סוטה ד ב): מאי ואשת איש נפש יקרה תצוד (משלי ו), אמר רבא כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה דכתיב בה (משלי ג) יקרה היא מפנינים, היא תצודנו לדינה של גיהנם. עכ"ל.

² הוא המקובל האלקי רבי שלמה חייקיל עלישוב צוק"ל בעל ה'לשם שבו ואחלמה' סבא של הגר"ש אלישיב זצ"ל.

³ עי' מסכת שבועות דף יד ע"ב, ודף יח ע"א.

⁴ עי' שו"ע י"ד קפה ס"ד: "היה משמש עם הטהורה ואמר לה: נטמאתי, ופרש מיד, חיב כרת, שיציאתו הנאה לו כביאתו. כיצד יעשה, נועץ צפרני רגליו בארץ, ושוהה בלא דישה עד שימות האבר, ופורש באבר מת". עכ"ל.

⁵ עי' ברמ"א מ"ש בשם ה'בית יוסף' שהביא דברי הסמ"ג, ומקור דברי ה'בית יוסף' בסימן קפו זול"ק: "וזל"סמ"ג נועץ צפרני רגליו בקרקע ושוהה ומזדעזע ומפנה לבו בפחד ורתת גדול עד שימות האבר ואחר כך נשטט ממנה עד כאן והמרדכי כתב בריש מסכת שבועות נועץ צפרניו כלומר יעמיד עצמו בלא דישה עד שימות האבר ע"כ וזהו אינו מזדעזע שכתב הרמב"ם ומזדעזע שכתב סמ"ג היינו שימלא פחד ורתת מאימת הקב"ה על העבירה שבאת לידו". עכ"ל. ועוד הוסיף הרמ"א את דברי מהרא"י על מי ששגג ולא ידע שאסור לפרוש ממנה באבר מת, מה תיקונו: "ואם פרש ממנה בקשוי ובשווג, שלא ידע שאסור לפרש ממנה, יתענה מ' יום, ואינן צריכין להיות רצופים, רק כל שבוע שני ימים, כגון שני וחמשי, ובגליל התענית אסור ביין ובשר. ואם לא יוכל להתענות, יפדה כל יום במזון שיתן לצדקה, כפי צדק מזון שיש לו, כי עשיר יתן יותר קצת מעני, ויש להחמיר בתשובתו. וכל המרבה לשוב, זכות הוא לו. (פסקי מהרא"י סימן ס"). עכ"ל.

על אשה נדה אחרת ה' ישמור...? ועל אשת חברו? רק להזכיר את זה היו מתעלפים מרוב קדושתם העצמית!!!

ואט אט שירדו הדורות פתאום מצאנו תשובות בהלכה על כאלו שנכשלו בעוון החמור, כדוגמת התשובה המפורסמת של בעל ה'נודע ביהודה' רבי יחזקאל לנדא ע"ה (שנביא ממנה חלקים לקמן א"ה) ועוד, וכשירדו הדורות והלכו הלך וחסור, מצאנו כבר כאלו שבאו לקבל תיקון על העוון המר והנמהר הזה כדוגמת דורו של ה'בן איש חי' והמקובל האלקי מו"ר הגר"י פתיא ע"ה, עד שבדורנו אם יבוא אדם ויאמר שנכשל בעוון הזה של 'אשת איש' כנראה שמורה ההוראות או הרב לא יפלו מהכסא מרוב הלם וזעזוע ולא יקראו את קיבתם משאט נפש וגועל, אלא יתכן ואפילו יקרבוהו ויעודדוהו שלא יפול ברוחו וישוב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח... ולא מובן איך יש כח ותעוזה באותו אדם לבא ולספר, אין זאת אלא שיש לו נפש שיודעת בעמקי לבבה שיש לה כח לצאת מהמקום הנמוך והמתועב שירדה אליו...

לאור האמור נשכיל נבין ונדע שגם מי שזכה ולא חטא בפועל במשכב עם אשת חברו, וכן אשה שלא חטאה עם גבר אחר בהיותה נשואה, מכל מקום יתכן והדבר היה במחשבה לבד! כשהיה בחור צעיר שראה אשה שנשאה חן בעיניו בהיותה לבושה לא בצניעות, או שהדיפה ריח בושם שגרם לו לתבערת יצר הרע, וכל שכן אם ממש הרבה בה וניסה למצוא חן בעיניה בדיבורו או בהליכותיו, ועבר על לאו דאורייתא: "לא תחמד אשת רעך" והזה"ק אומר שהפסוק מדויק לכתוב את המילה 'תחמוד' בלי ואו, כך: תחמד' והכוונה היא: "לא תחמד" כלומר, לא תגרום שאשת השני תחמוד אותך, אל תחמד את עצמך בעיניה, שזה ממש 'לא תחמוד' ה' ישמור...

ואם ראה ונהנה בראייתה של אותה אשת איש – שוודאי גם היא נידונית על שהחטיאה – מ"מ הוא עצמו נחשב כנואף גם כן, שכן מצינו ⁶במדרש ⁷ע"ה פ: "וְעֵין נֹאֵף שְׁמֶרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא תִשְׁוֹנֶנִי עֵין וְסִתֶּר פְּנִים יִשִּׁים". וז"ל המדרש: "שלא תאמר שכל מי שהוא נואף בגופו נקרא נואף, אלא [=גם] נואף בעיניו נקרא נואף. והנואף הזה יושב ומשמר אימתיי נשף [=לילה] בא". עכ"ל. הרי לפנינו מפורש בדברי רז"ל הקדושים שגם עין שחיכתה להסתכל על אשה נשואה הרי זה ניאוף...

ובפרט בדורנו שהנשים היקרות יוצאות לעבוד ולפרנס ⁸גם כן, ועוזרות בכלכלת הבית אך פעמים שהכלכלה הופכת לקלקלה... שהאשה יוצאת מן הבית כשהיא לבושה במיטב מחלצותיה, והיא מבושמת ומחוייכת... ובעבודה ישנם גברים שאינם הגונים כל כך בלשון המעטה, ופעמים שרואים אותה כשהיא סגורה או מהורהרת ושואלים שאלות בלשון 'נוכח' ובפתיחות יתר לשמוע מה מעיב על ליבה (והלוואי שהיו שואלים כך ומתעניינים בנשותיהם...) ובתחילה היא בושה, אך לאחר זמן ההרגל נעשה טבע והלב נעשה גס בו, וכבר קורא לה בשמה ואולי עם שחוק מעט הרגיל במקום העבודה, ומשם הדרך קצרה לדבר ולהאריך ב'שיחת נפש' המובילה לרפש... שהרי אמר כבר החכם מכל אדם: "נפשי יצאה בדברו"

⁶ ויקרא רבה, כג.

⁷ איוב כד, טו.

⁸ וזאת מבלי לצרף את דברי בעל 'ערוך השלחן' אבה"ע סי' כא אות שדן בפנויה שנבעלה אם צריכה כסוי ראש או לא, יע"ש ומשמע לדברי האומרים שכן שהיו 'פנויות' שהאדם הסתכל בהן ויתכן ודינן בשמים כאשת איש, רח"ל. ודו"ק.

דהיינו הנפש נקשרת כשמדברים אחד עם השני, ומדיבור מגיעים ל'דיבור' אחר המוזכר בגמרא בלשון נקיה: "ראוה מדברת"...

אחר המעשה, הלב מכה בעוצמה!!! ההלם, הזעזוע איך מרדתי בה' איך בגדתי באשת נעורים שאת חייה מוסרת עבורי בכל עת בענייני הבית והילדים, ומה גם בהריונות בלידות שבהם מסתכנת וכו' וכן האשה שרואה שיש לה בעל טוב ואבא לילדיה ומרדה ועשתה את המעשה הנורא אפילו אצל אומות העולם שאין להם נפש אלוקית אלא רק נפש בהמית, והיא גרועה מהם במעשה בהמי תאוותני ובשרני שאין בינו לבין יושר, טוהר, זוך, ונקיות – כלום!!!

ומעתה, כמה רחום וחנון אלוהינו ששלחנו לעולם הזה ונתן לנו את התורה הקדושה שיש בכוחה לתקן את כל פגמינו, וזה שאמרו חז"ל בגמרא⁹ בקידושין: "כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר הלא אם תטיב שאת ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו" וכך גם דברי¹⁰ הזה"ק: "לית לך מילה לתברא יצר הרע – אלא אורייתא" כלומר הדבר היחיד שישבור את יצר הרע של האדם זו התורה הקדושה!

וכעת שהאיר הקב"ה את עולמנו בדורות האחרונים עם גדולי עולם, העצומים מן המלאכים ממש, והם שקיבלו רשות לעלות עוד בחייהם בגוף, לעולמות העליונים ולהציץ לאן מגיע הפגם של כל עבירה ולכתוב את סדר התשובה לאותו עניין. ראשון בקודש הוא רבינו האריז"ל ע"ה שעליו הליץ הגחיד"א את¹¹ הפסוק: "מי עלה שמים וירד" כרבינו האריז"ל שהיו לו עליות נשמה וגילויי מלאכים ונשמות קדמונים נביאים תנאים ואמוראים כרצון נשמתו הטהורה והקדושה לאחר שעמל בתורה הקדושה ללא לאות, וזכה לגילויים מפיו של משיח צדקנו ומפי ריש מתיבתא עילאה בשמי שמיא!!!

הוא זה שראה למרחוק שאף אם נמצא בתשובות הראשונים התייחסות למקרה של ניאוף חמור כזה, הדבר היה למשל ושנינה בפי כל, שהיו ממאסים את האשה הזו או את האיש המזנה והיו מוקיעים אותם מחברתם הקדושה, לא היו מתחתנים איתם ולא סוחרים איתם ולא מתקשרים איתם בשום קשר שבעולם!!! אך לא היה זה נוף בעולם כמו שלצערנו נמצא בימינו, שישנם רבנים שמראש לא מקדשים את הזוג בשעת חופה וקידושין מפני שנודע להם כי הכלה שלפניהם יש עליה 'קלא דלא פסיק' קול שמסתובב בכל מקום שהיא 'ידועה בציבור' לרוב זנותה ומעלליה, ואף אומרת בפה מלא כי גם לאחר נישואיה הרי היא חופשיה 'ליהנות' כרצונה רח"ל, ואף בעלה מסכים כי יש להם 'נישואין פתוחים' ה' ישמור, כלומר שאין שמירת אמונים ושמירת מוסריות פשוטה, ברור שבמקרה כזה יעשה הרב טובה גדולה לכל ישראל ולא יקדשם כלל ועיקר, ואז גם אם היא תעשה את מעשיה הנלוזים לאחר חתונתה – הרי הבנים שיולדו הם 'בני הנדה הפנויה' ואינם ממזרים – שאין להם תיקון וכניסה לכרם בית ישראל, שהרי הממזר אסור בנישואין לכל בת ישראל שבעולם לעולם!!! ומותר רק בממזרת, ומי ירצה לשאת אות קלון כזו על עצמו ולישא רק ממזרת???

זאת ועוד, בכל עבירה שהאדם עושה – ברגע שנגמרה העבירה – נגמרו פירותיה המבאישים. אך, מי שחוטא בחטא ש'יש לו פירות' כגון מה שאירע עם מנשה שהנביא לא כותב שהוא שב לאלקיו ונתקבל אלא רק בדברי הימים נכתב הדבר,

⁹ דף ל ע"ב.

¹⁰ זוה"ק ח"א דף רב ע"א

¹¹ משלי פ"ל פ"ד.

ותמוה שבסיכום הדברים – ¹²ב'דברי הימים' נכתבו מעלותיו, ואילו ¹³בנביא – לא נכתב? והתשובה היא: מפני שעדיין בזמן שנכתב הנביא – היו בארץ 'פירות' של עבירותיו: עבודה זרה שהיתה בארץ והוא לא הכריתה, אך לאחר שאנשי כנסת הגדולה ביטלו ל'יצר של עבודה זרה והוכרתו ¹⁴החמנים מן העולם – נכתב שמו בכבוד, והוא יושב בראש היכל של 'בעלי תשובה' ¹⁵בשמים!!! הרי לנו שאם יש 'פירות' לעבירה – אזי כל תשובה שבעולם לא תעזור עד שיגמרו הפירות של העבירה, כלומר מי שהביא ממזר לעולם, והוא: מי שנולד מאשה נשואה ולא ¹⁶מבעלה, על אף שחייב לחזור בתשובה בעת שהעיר ה' יתברך את רוחו ליטהר ממומו הרע, מכל מקום כל עוד הממזרים שהביא לעולם חיים, עדיין לא נגמרה כפרתו ותשובתו לא ¹⁷שלימה! וצריך לבכות לה' יתברך שימותו הממזרים הללו, וימחה קלונם מכל העולמות!!!

הוא הדין והיא השיטה גם במי שחטא עם אשת איש והיא עדיין ביחסים של אישות עם בעלה, ומאותה שעה שנבעלה לאחר – היא נאסרה על ¹⁸בעלה!!! ומעתה, כל פעם שבעלה בא עליה (שלדעתו היא טהורה שהרי חזרה מהמקווה...) יש עליו איסור! שהרי כך ¹⁹שנינו שאשה שנבעלה לאסור לה, הרי היא 'אסורה

¹² עי' ב'דברי הימים-ב' פל"ג פס' יב-יג: "ויקהצרו לו חלה את פני יי אלוהיו ויפגעו מאד מלפני אלהי אבותיו: ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנונו וישיבהו ירושלם למלכותו וידע מנשה כי יי הוא האלוהים". ע"כ.

¹³ עי' ב'מלכים-ב' פס"א פס' יז-יח: "ויתר דברי מנשה וכל אשר עשה וחסאתו אשר חטא הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: {יח} וישכב מנשה עם אבתיו ויקבר בגן ביתו בגן עזא וימלך אמון בנו תחתיו". ע"כ.

¹⁴ עי' רש"י ויקרא פכ"ו פ"ל שהוא לשון עבודה זרה: "חמנים. מין עבודת אלילים שמעמידין על הגנות, ועל שם שמעמידין בחמה קרויין חמנים". ע"כ.

¹⁵ עי' זוה"ק ח"א דל"ח ע"ב: "ובתרעא דהאי היכלא (פתחא) קאים מנשה מלך יהודה דקביל ליה קודשא בריך הוא בתיובתא שלימתא וחתר ליה חתירה לקבלא ליה. ותרגמו: בהיכל החמישי קמים כל אותם בעלי התשובה השלמה ששבו מחטאיהם והתנחמו בהם ונשמתם יצאה בטהרה, {וכל אותם בעלי תשובה} וכל אלו שקדשו שם רבונו וקבלו עליהם מות. ובשער ההיכל הזה {פתח} עומד מנשה מלך יהודה שקבלו הקדוש ברוך הוא בתשובה שלמה וחתר לו חתירה לקבלו". ע"כ.

¹⁶ עי' ברמב"ם פט"ו מהל' אי"ב ה"א: "אי זהו {ממזר} האמור בתורה. זה הבא מערוה מן העריות. חוץ מן הנדה שהגן ממנה פגום ואינו ממזר. אבל הבא על שאר העריות בין באנס בין ברצון בין בזדון בין בשגגה הולד ממזר. ואחד זכרים ואחד נקבות אסורין לעולם שנאמר {גם דור עשירי} כלומר לעולם".

¹⁷ עי' במסכת חגיגה ט ע"ב: "מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות (קהלת א), רבי שמעון בן מנסיא אומר איזהו מעוות שאינו יכול להתקן זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר". ע"כ. ופי' רבינו עובדיה מברטנורא: שמכיון שהביא פסולים בישראל והם לו לזכרון, לפיכך אין עונו נמחק בתשובה". יעו"ש.

¹⁸ עי' בספר 'נישואין ואישות' שכתב: "אשת איש שזנתה תחת בעלה ברצונה, אסורה לבעלה ואסורה לאותו אדם שבא עליה, ואם יש על כך שני עדים שראו אותם זה עם זה כדרך המנאפים בית דין כופין את בעלה להוציאה, ואם נשאת לזה שאסרה על בעלה כופין אותו בית דין להוציאה אפילו יש לה בנים ממנו וב'מקורות' להלכה כתב: (רמב"ם אישות כ"ד ח"ח "ואין בית דין כופין את האיש לגרש את אשתו בדבר מדברים אלו עד שיבואו שני עדים ויעידו שזנתה אשתו זאת בפניהם, ואח"כ כופין אותו להוציא... ותצא בלא כתובה ובלא תוספת שהרי מעשיה הרעים גרמו לה להאסר". ע"כ. וכן לענין הבעול, במרן השו"ע אבע"ז סימן קע"ח סעיף י"ח "כל אשה שבאו שני עדים והעידו שזנתה עם זה כשהיתה תחת בעלה הרי זו תצא מזה ואע"פ שיש לה ממנו כמה בנים)". ע"כ.

¹⁹ תלמוד בבלי מסכת סוטה כה ע"א.

לבעל ואסורה לבעול' כלומר גם לבעלה היא אסורה וגם לנואף שעומו ²⁰חטאה... וכמה מסכן אותו האיש שחטא עם אשת איש ושב בתשובה שלימה, והנואפת החליטה שהיא 'משקמת את הנישואין' עם בעלה... ומעתה כל ביאה וביאה של בעלה איתה – אסורה, וגם הוא מקבל פירות באושים לנשמתו המיוסרת... והוא צריך הרבה רחמי שמים משוכן מרומים שירחם על נשמתו וימציא לו טהרה ותיקון ויהיה מקובל לפניו כאילו לא חטא מעולם!

הנה לפנינו עדות 'חיה-מתה' כלומר עדות חיה מכלי ראשון מה שאירע עם רוח של אדם שחטא עם אשה שהמשיכה לחיות עם בעלה, ובינתיים הנואף נפטר ונידון בבית דין של מעלה בלי סוף, עד שיפסיקו גם בני הזוג להיות יחד, אף שהם משמשים בהיתר לכאורה כי הם בעל ואשה, מ"מ כיון שהיא נאסרה על בעלה מכח הנואף – דנים את הנואף בכל פעם שבעלה בא עליה... וכך מתאר אותו נואף לפני המקובל האלקי רבי יהודה פתיא זצוק"ל את מה שאירע עמו, וכיון שזה לאחר פטירתו זו גם 'עדות מתה'... וכך הסיפור:

"בשנת התר"ע בחול המועד פסח באה אלי אישה אחת ושמה כתון בת יונה יוסף ואמרה לי כי זה שנתיים ימים עוקץ אותה ליבה כמחט ולפעמים היא נופלת לארץ בעל כורחה ואוחז אותה חולי קשה ומגלגלה בקרקע בשיעור ארבע אמות ויותר בהולכה והבאה כמה פעמים תכופים זה לזה בגלגול נמרץ וחזק עד שמתפרקים אבריה והיא צועקת "למען השם תפשוני כדי שלא אתגלגל כי נתפרקו אברי". ואינה נחה מהגלגול עד שיתפסוה בכוח גדול וגם רואה בחלום כל לילה ולילה שאיש שוכב עימה ואני בדקתי אותה ומצאתי בה רוח.

ואחרי כמה יגיעות דיבר עימי ואמר לי שהוא יהודה בן יונה אחות כתון ואח זה נכנס באחותו. והוא יהודה בעת מלחמת מלכי הברית שהתחילה ביום עשירי לחודש אב של שנת התרע"ד שלקחו התורכים את בחורי בני ישראל שבכל המקומות לצבא לא נלקח עימהם, בגלל שהוא היה יפה תואר ויפה מראה ואהוב לכל שרי הצבא ומת במלחמה בשעה שהיה מתעסק באווירון ובלא מתכון נסגר פח האווירון בעוד היות רגלו אחת מחוץ לדלת וניתזה למרחוק ומרוב הכאב היה מתגלגל בארץ פנים ואחור וכל רפואה לא הועילה לו עד שלבסוף הבאיש מקום החיתוך ומת מיתה משונה.

והוא היה בן עשרים וארבע שנים קטון בשנים וגדול בעוונות ופשעים כבן מאה שנה כי הוא היה יפה תואר ויפה מראה לכן היו שרי הצבא אוהבים אותו כי הוא היה ממלא רצונם ורצון נשותיהם וגם כמה נשים זונות אוהבות אותו ומשחדות אותו שיעשה רצונן כרצונן מכל צד שירצה ובכל זמן שירצה אפילו בזמן הוסת (נידה). ובזמן מועט ולא כביר הצביר לו כעפר איסורים ועוונות ופשעים עד אשר נלכד בחובי עוונותיו ופשעיו ומת באותה מיתה משונה רחמ"ל. ואחרי מותו שב חלק הנפש של רגלו שנחתכה ממקומה ונעשה רוח ונכנס באחותו כתון שנבהלה על בתה שנפלה מן הגג ולכן הוא מגלגלה בקרקע כמו שהיה מתגלגל הוא כשנחתכה רגלו. ולפי שהוא מלומד לזנות ולנאוף תמיד לכן גם עתה לא יכול השקט ושוכב עם אחותו בכל עת שירצה והיא מרגשת שאיש זר מתעלל זה ומצטערת הרבה מאוד וכו'... עד כאן היו דבריו עימי.

²⁰ כך פסק הרמב"ם בפ"ב מהל' שוטה (כך דרכו לכתוב, וברור מדוע...?) ה"ד וזל"ק: "כל אשה שהיה לה קנאי וסתיירה ולא שיתתה מי המרים בין שלא רצה בעלה להשקותה בין שלא רצתה היא ובין שבה לה עד טמאה או הודית או היתה מאלו הנשים שאינן ראויות לשמות או שקנאו לה בית דין. הואיל ונאסרה על בעלה מכל מקום הרי היא אסורה על זה שנת'יחדה עמו לעולם כדרך שהיא אסורה על בעלה. ואם עבר ונשא מוציאין אותה מתחתיו בגט אפילו היו לה כמה בנים ממנו. מפי השמועה למדו כשם שאסורה לבעל קד אסורה לבעול". עכ"ל.

יהודה זה הלך לקבר אביו יונה ונתעכב שם כשיעור של רבע שעה ובחזרתו אמר לי כי לא ידע אביו מפטירתו וסבר שעדיין הוא בחיים. וששמע זאת יונה אביו נצטער מאוד ונתגלגל בארץ פנים ואחור וצעק ובכה על בנו ואחר כך אמר לו אביו אבל עם כל זה עכשיו אתה מתוקן יותר ממני כי זה לי חמש עשרה שנה מיום מותי ועדיין לא זכיתי להיות מתוקן כמותך.

ולכן שאלתי את פי כתון אחות הרוח האם תרצי להרשות את אביך שיבוא ויתלבש בך כדי לזכות בו לתקנו? אמרה רוצה אני! אמרתי לרוח לך נא קרא את אביך שיבוא ויתלבש בגוף כתון בתנו כדי לתקנו והרוח שמח בזה מאוד ותיכף לאחר שקרא לאביו בא והתלבש בכתון ובהיכנסה בתוכה נתעלפה כתון מעט ואמרתי לרוח מי אתה? ואמר אני הוא יונה. אמרתי לו אני רוצה לייחד עליך כדי לתקנך. אמנם כאשר אפסוק מן הייחודים תיכף תצא מבתך כתון ולא תבגוד בה להישאר מתלבש בה. ואחר כך כאשר ארצה עוד לייחד עליך פעם אחרת אני אקרא עליך יונה ואתה תהיה מוכן ומזומן לקול הקריאה ותבוא להתלבש בבתך עד גמר הייחודים ואחר כך תחזור ותצא ממנה.

וכן על זה הדרך תעשה תמיד עד אשר תיתקן לגמרי בעזרת השם ואמר כן אעשה. ואמר לי הגדל נא חסדך עמדי להגיד לי את שם כבודך האם אין אתה יהודה בן משה פתיא אחיו של ראובן? אמרתי, לו הן! אמר לי ה' יגמלך טובה בעד מפעלך וחסדך הגדול הזה שאין לו ערך כלל והוא יקר מכל הון שבעולם. אמרתי לו גם אתם ה' יתברך יגמול לכם חסד על החסד שאתם עושים עמדי. אמרתי ליונה קודם כל דבר הגד נא לי ואל תכחד ממני מאומה במה הייתה חטאתך כי נשאתר היום חמד עשרה שנה בכף הקלע על אותו עוון? אמר לי לא חטאתי מימי רק פעם אחת בלבד וכה נפל העניין:

אני הייתי מסרסר (מתווך) בין הסוחרים המוכרים גלומי משי ותכלת וארגמן להיות אמצעי בין המוכרים והקונים, ומזה הייתה פרנסתי ופרנסת ביתי. ולפעמים יזדמן איזה דבר נחוץ וצריך להשכים לבית הסוחרים עצמם ולדבר עימם. ופעם אחת אירע שלא היה הסוחר בביתו ואמרה לי אשתו שב מעט עד שאשלח אחרי בעלי שיקראו לו. והיא שלחה את אמתה לקרוא את בעלה. וכאשר שלחה את אמתה באה ונשקה את מנעלי ואמרה לי בבקשה תנה לי את אהבתך כי אין איתנו אף אחד בבית. והושיטה ידה לחיקה והוציאה עשרים שקל כסף והניחה בחיקי. ואני לא יכולתי לכופ את יצרי ועשיתי בקשתה וזה היה עוונתי. וזה לי חמש עשרה שנים בכף הקלע ולא אדע עד מתי אהיה בצער הזה כי לא הודיעו לי הבית דין (ואומר רבי יהודה פתיה שאפשר לבאר זאת למה לא מודיעים לו כמה זמן יימשך עונשו בכף הקלע בגלל שגרה לאסור את אותה אשת סוחר על בעלה. שכן אשת איש שזינתה אסורה על בעלה לכן בכל פעם ששוכב הסוחר ההוא עם אשתו נחשב ליונה הבוגד עוון בפני עצמו ומוסיפין ליונה עוד כמה שנים להיות בכף הקלע כי עוון זה הוא עושה פירות).

וממשיך יונה ומפני עוון זה לבד אני לוקה! אמרתי לו לא עשית תשובה בחייך על עוון זה? אמר לי לא! כי בושתי ונכלמתי להגיד פשעי וחטאתי לחכם ולא עשיתי שום תיקון (ומכאן ילמד אדם את מאמר החסיד רבי עמרם חסידא במסכת קידושין שאמר לתלמידיו מוטב שתתביישו ממני בעולם הזה ולא תתביישו ממני בעולם הבא. ולכן אם חטאת באשת איש או בפגם הברית ובכל הקשור לעריות אל תשמור את עוונותיך לעולם הבא כי תראה כמה סבל וצער של שנים בלי סוף סבל יונה). "עכ"ל.

הרי לפנינו מה ענשו של מי שגרה שהאשה תיאסר על בעלה, וכל פעם שהיו יחד היו מענישים את הנואף בשמי שמיא ולא קצבו לו שנים להיות נידון בהם.

מידה כנגד מידה!

המשנה במסכת ²¹סוטה, מביאה לנו לימוד יקר והבנה שאין דבר כזה 'ויתור' או 'שכחה' אצל השם יתברך, ומי שנהנה בעבירה – שלם ישלם בעבור אותה ההנאה ביסורים קשים ומרים, וכן להיפך מי שעשה מצוה ונתאמץ ונתייגע בה – יקבל פי חמש מאות ממה שטרח, שכך המידה אצל הקב"ה להרבות מידה טובה ממידת פורענות. ולהלן דברי המשנה עם ביאור משולב של הגר"י שולביץ שליט"א:

"במדה שאדם מודד בה, באותה מידה מודדים לו מן השמים. וכך גם לגבי סוטה, היא נענשת באופן של מידה כנגד מידה. היא קישטה את עצמה לעבירה כדי לחטוא, וכנגד זה, המקום - נוולה! ציווה הקב"ה בתורה, לסתור את שערה, כדי לנוולה. היא גילתה את עצמה - את גופה לעבירה, וכנגד זה, המקום - גילה עליה - שמגלין את גופה עד לבה. בדרך התחילה בעבירה תחילה, ואח"כ הבטן - שהרי תחילה הירך נהנית מקירוב בשר, לפיכך גם כשנענשת, תילקה הירך תחילה, ואח"כ הבטן. ושאר כל הגוף, שאף הוא נהנה מן העבירה - לא פלט, לא ניצל מהעונש אלא גם הוא לוקה, כשמתה. אמר רב יוסף: אע"ג דמידה בטילה, העונש עצמו של מיתות ב"ד בטל, מכל מקום, במידה - העונש משמים באופן הדומה לעונש ב"ד, לא בטל. דאמר רב יוסף, וכן תני רבי חייא: מיום שחרב בית המקדש, אע"פ שבטלה סנהדרין המענישין וממיתים, מכל מקום, ארבע מיתות ב"ד לא בטלו. ומקשינן - והא בטלו מיתות בית דין, ואיך אמר רבי חייא שלא בטלו!! ומשינן: אלא "דין" ד' מיתות לא בטלו. שהקב"ה מענישם באותו סוג עונש. מי שנתחייב סקילה, עונשו יהא - או שנופל מהגג ומת. או חיה רעה דורסתו, ²²ומת ששניהם דומים לסקילה, שאף הם מפילים את הנהרג על הארץ וממיתים אותו. מי שנתחייב שריפה - או נופל בדליקה, או נחש מכישו, וע"י הארס ששורפו מבפנים - מת. מי שנתחייב הריגה בסייף - או נמסר למלכות, או ליסטים באים עליו, וממיתים אותו בחרב. מי שנתחייב חניקה - או מת בנהר, שטובע בו, ומת מחוסר אויר. או מת בסרוכני, חולי בגרון, שנחנקים ממנו". עכ"ל המשנה וחלק מהגמרא בביאור.

ואף שאין הגמרא צריכה חיזוק, מ"מ יש בסיפורים כדי לאמת את הדברים ולהשרישם בקרבנו ובליבנו, ולפנינו סיפור נורא עם מקורותיו האמיתיים הקדושים מרבני הדורות זכותם תגן עלינו אמן, על מעשה נורא שהיה בזמנו של רבינו האריז"ל, ולקמן נראה גם את דברי קדשו במה שהביא תיקון לעוון נוראה זה, ולהלן המעשה:

²¹ דף ח ע"ב.

²² בתוס' הביאו את המעשה [ב"מ פ"ג, ב' בר' אלעזר בן ר' שמעון שהיה אחראי לתפוס גנבים, יום אחד תפס כובס יהודי אחד שגנב והשופט פסק את דינו לתלייה. בכה ר' אלעזר שהרי בגללו נתלה אותו אדם, אמרו לו אל ירע בעיניך, שהרי אותו אדם חטא ובא הנערה המאורסה הוא ובנו ביום הכיפורים, ודינו במות. והקשו בתוס' מדוע לא מקשה הגמ' שם עפ"י הסוגיא אצלנו שהרי מבואר שאלו שדינם בסקילה סופם שימותו במיתה כעין סקילה, ואילו אותו כובס מת בחנק ע"י שנתלה, ואף שבוועל נערה מאורסה דינו בסקילה, ותרצו עפ"י רש"י, שכתב שם, שמותו היה בתלייה וכל הנסקלים נתלים, ואם כן מותו היה בכעין מיתת הנסקלים, שהרי הם נתלים, ואף הוא נתלה. והקשה על זה מרן הגר"ז, שהרי דין תלייה של הנסקלים אינו נוגע כלל לדין מיתתם, שדינם בסקילה, ואין תלייתם קשורה בזה, ואם כן חוזרת הקושיה, שהרי מה שנתלה, אין זה מידה במידה על חיובו בסקילה, וצ"ע.

מעשה היה בימי האר"י ז"ל באיש חסיד עשיר ושמו ר' אברהם אבן פואה שידו היתה פתוחה לעניים ואביונים. והיה לו שכן אחד שהתעסק בסחורה ומשא ומתן יחד עם אשת ר' אברהם. יום אחד חלה פתאום אותו השכן ונפל למשכב ימים רבים עד שהתחיל בשרו להרקיב, וגם ערוותו נרקבה ונפלו ממנה חתיכות חתיכות. ואף שפיזור ממון רב על רופאים לא מצאו לו תרופה, והיה צועק תמיד מרוב יסורים וקולו היה נשמע למרחוק עד שלבסוף הוא מת. וכמה שנים לאחר מותו ראו כלב שחור מכוער מאוד שהיה תמיד מסבב סמוך לביתו של ר' אברהם, והרואים אותו פחדו פחד גדול כמו מפני איזה מזיק רוחני. הכלב הזה היה מחפש דרכים ומתאווה תמיד לדחוק עצמו לתוך הבית, ואילו יושבי הבית היו מגרשים אותו מהבית במקלות. וכשהיה ר' אברהם משכים לצאת מפתח ביתו לבית הכנסת, היה מוצא תמיד שהכלב השחור עומד אצל הדלת ממתין עד שיפתחו לו את הדלת כדי להיכנס פנימה אל הבית. אך ר' אברהם היה מגרשו וצויה לנעול הדלת אחריו. וכשהיה ר' אברהם חוזר בהשכמה מבית הכנסת לביתו היה מוצא את הכלב גורר ודוחק את הדלת לפתוח, ואז שוב היה מגרשו. ופעם אחת אירע שר' אברהם יצא בהשכמה מפתח ביתו ושכח לנעול את הדלת של הבית. ואז תיכף דילג הכלב לבית ונכנס מחדר לחדר עד לחדר אשר שם היתה שוכבת אשת ר' אברהם במיטה ומצא אותה ישנה. אז הכלב קפץ עליה ונשכה נשיכות רבות ופצע אותה במקומות רבים בגופה, וברח לו משם. והלכו להגיד את זה העניין אל הקדוש האר"י ז"ל ואמר להם שזו האשה היתה נעשית בעוונות הרבים **אשת איש עם השכן** והכלב הזה היה בו את נשמת השכן, וכיון שהיא הביאה אותו בפיתוי דברים ובקירוב מעשיה לחטוא עמה, על כן הוא עשה בה נקמה. והלכו והשביעו את האשה שתגיד את האמת **והיא הודית שכך אכן היה** ('יסוד יוסף' לרבו של מחבר 'קב הישר' סוף פרק כז, 'קב הישר' פרק לד ד"ה 'ודע לך' עם שינויים קלים).

ומזה ידע האדם כי יש דין ויש דיין! ואוי לו למי שעזב את העולם הזה מבלי לשוב בתשובה, ולעומתו – אשרי מי ששב בתשובה בימי חייו, ולא נתבייש בפני בית דין של מעלה. שאין בושה כמו הבושה של הנשמה בהיותה עירומה כביום היוולדה לאחר פטירתה וכל קרובה ומכריה מובאים מגן עדן לראות במשפטה ובקלונה, והיא רוצה לברוח ולהסתתר אך אין היכן, וכל חייה מוקרנים כסרט בפני מרקע ענק כולל כל המחשבות הקולות הדיבורים המחשבות והמעשים... אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה, ומי שינסה לשטות ולשקר בבית דין של מעלה, ענוש ייענש!

וכך הביא המקובל האלקי שחיבר ספר '**רוחות מספרות**' על מה שסיפרו לו הרוחות לאחר פטירתן מהעולם הזה והיה מתקן אותן על פי מה שכתוב ב'**שער רוח הקודש**' לרבינו האריז"ל, הלא הוא רבינו יהודה פתיא צוק"ל שסיפר מעשה מחריד על אשה שחטאה בהיותה אשת איש וזה תוכן המעשה כפי שכתב בכתב ידו המקובל האלקי: "ומעתה הט אוזניך ושמע מה שסיפרו לי הרוחות בהיותם עומדים שם לפני בית דין הגדול ואעתיק אותם לפני הקורא אחת לאחת ומהם יבין האדם את דרכו ואת הנעשה בו אחרי ימי חלדו: אחר כך בשנת התרע"ג ט"ו אלול באה אלי בתולה אחת בת שבע עשרה שנים ושמה כתון בת עזיזה, ואמרה לי כי היא יתומה מאב. בשנת תרע"ב הלכה אמא שלי לארץ פרס כדי לבקר את אחי שחלה שם, ועזבה אותי ואת אחי הקטן ואת אחותי הקטנה אצל אחות אמי אשר היא כעסנית ורגזנית מאוד, ונלאיתי כלכל את כעסה ואת חרפתה וגידופיה, ואם אקשה את מצחי להוכיח אותה על כעסה ועל קללתה אפשר שתוציא אותנו מהבית לגמרי ולא חוששת כלל.

לכן נשאתי כל דבריה בדומיה, עד כי הציקתני רוח בטני מרוב צערי ויגוני, עד שבמוצאי שבת קודש הייתי בוכה ומייללת על משכבי מאין הפוגות על רוע מזלי.

והנה בתוך כד"י כך הרגשתי כאילו חתול גדול נפל על מתני בין שני כתפי והיה משרט בבשרי שריטות גדולות כדי לפנות לו דרך להיכנס בי, ופחדתי לצעוק פן תכעס עלי דודתי השוובה. ואחר כך הרגשתי שהחתול הוא נכנס בזרוע שמאלי ונהייתה זרועי כבדה כמו כובד הרחיים עד שלא יכולתי להזיז אותה ממקומה, ומהיום ההוא והלאה הייתה זרועי רועדת ועצמותי רועדים, ולפעמים גם לגלג עיני עולה ויורד ורגלי מסתבכין זה בזה ומתנודדים הילך והילך. ובמשכבי על מיטתי שמוע אשמע מתחת הכר קול הכאת פטיש חזק מאוד, ובקושי ישנתי מקול הכאת הפטיש. וכך נשארתי עד ששבה אימי מארץ פרס בשנת התרע"ג ולקחה אותי אצל פליל ישמעאל לבדוק מה קורה עימי, ואחר כמה יגיעות אמר שנכנס בך שד נוצרי חזק מאוד ולא יכול הפליל לגרש אותו ממנה.

לכן הלכנו על מצבת יהושע כהן גדול ונתבודדתי שם לבדי והתפללתי שם בדמעות שלישי, ובתוך כדי אחזתני רעדה גדולה ונעצמו עיני וראיתי אדם נכבד נורא מאוד שלבוש בגדי לבן ומעוטף בצמר לבן ולא יכולתי להביט בפניו, כך מספרת לי כתון בת עזיזה, והוא היה עומד בריחוק ארבע אמות עומד ומתבונן בי בלי לומר כלום. וכאשר חזרנו מההשתטחות הייתה מגמתינו ללכת אל הפליל, ובלא מתכון הרגשנו עומדים אצל ביתך, ואמרנו הואיל והגענו פה נכנס אצלך ונשמע מה בפיך ואני (הרב יהודה פתיה זצוק"ל) הכותב בראותי את כתון בוכה ודמעתה על לחיה נשבר ליבי בקרבי ונכמרו רחמי עליה, וייחדתי לה הייחוד של הרוח והתחיל הרוח להרעים בקולו ולצעוק ואמר **הרוח שנכנס בכתון היא אישה זונה שבגדה בבעלה.**

ושאלתיה על שמה ועל שם אמה ולא רצתה להגיד. ואחר כמה יגיעות אמרה שהיא פלונית בת פלונית והייתה מהתלת בי כמה פעמים ונמשך עניין זה מט"ו אלול תרע"ג עד יום שני י"ט כסליו תרע"ד עד שאמרה הרוח ששמה רוזה בת פרח, מכאן ואלך אני כותב את תשובת השאלות אשר שאלתיה ומהתשובה תובן השאלה. אמרה רוזה כי בשעת פטירתה באה לילית ונפשה רעדה ממנה מאוד. ובקשה לברוח ולצאת מגופה טרם שתיגע בה אשת השטן. אך תכף שלפה את חרבה והנחתו על צווארה ויצאה נפשה, ולא הרגישו בה היושבים כי אם אחרי שעה אחת. ואחר כך הטילוה ערומה על הקרקע, ובזה מצאה מעט קורת רוח ושתי פעמים באה הנפש כדמות עוף פורח וסיבבה את גופי וגופי הרגיש בה ואחר כך הלכה לה ושוב לא חזרה. ואחר שנקבר גופה באו עליה חמישים משחיתים והביאו את נפשה והעמידו אותה על ראשה. ושאלו על שמה ואמרה להם שנקראת רוזה ולא היו משגיחים המשחיתים בזה השם שאמרה בכלל.

והיו מכים וחובטים אותה שלושה ימים ושלושה לילות בלי להפסיק במקלות של אש עד שעלה אחר כך בדעתה לומר להם שם זה ואמרה להם שנקראת "נהרים" ותיכף עזבוה והלכו להם, ואחרי הליכתם בא מלאך אחד אכזרי כמו משחית אף על פי שהוא אינו משחית והוציא את הנפש מהקבר והכה אותה מכה חזקה, ומאותה הכאה נקלעה ונזרקה עד פתח בית הדין הגדול שברקיע.

והיא עומדת שם ערומה כביום היוולדה ותיכף יצאו מבית דין שני מלאכים אכזריים והביאו סמרטוט של בגד בלוי ושחור והקיפוה למטה מטבורה לכסות את הערווה והכניסוה לפני בית הדין. והבית דין היו שלושה הגדול הוא באמצע והשניים הם אחד בימינו ואחד בשמאלו, וזוהר פניהם כמו החמה, וששאל אותי האב בית דין מה שם אביך ואימך ולא רציתי להשיב לו, והכוני הממונים מכות אכזריות עד שלא יכולתי לסבול, כי במכה הראשונה נעשיתי כאוד מוצל (צלוי) מאש, ובמכה השנייה נעשיתי גחלת ובמכה השלישית נעשיתי אפר. וגם הבית דין הלקוני עימהם ואחר כך חזרו והחיו אותי עד שהוכרחתי לומר להם ששם אבי הוא יעקב ושם אימי היא פרחא ואוי ואבוי למי שיכפור לפני הבית דין כי לפניהם נגלו כל תעלומות לב ואין דבר נסתר מהם. אחר כך נתנו לי פנקס אחד ואינו כפנקס עולם הזה, ואין לו דוגמא בעולם הזה, ופתחו אותו לפני ואמרו לי קראי

בו, אמרתי להם איני יודעת לקרוא, אמרו לה הבית דין אם את לא יודעת לקרוא אמרי איזה איסורים עשית מימייך, אמרתי להם לא עשיתי מאומה רע, וכפרתי בכל מרוב בושה וכלימה.

וחזרו ונתנו לי מכות נמרצות כבתחילה, והוכרתי לומר להם כי דברתי דברי חשק עם הבחור סלאמן שהיה שכנינו. ושאלו אותי ולא עשית עימו שום איסור? ומרוב שיראתי מהמכות אמרתי להם שהוא שכב איתי. שאלו אותי כמה שנים שכב איתך? אמרתי להם שנה אחת בלבד. ויוסיפו להכות אותי עד שהודיתי לפנייהם ששכב עימי חמש שנים. שאלו אותי כמה פעמים שכב איתך באותם חמש שנים? אמרתי להם זה לא ידעתי אולי חמישים או שישים פעמים. ולפי שידעו שבאמת אינו יודעת מספר הפעמים ששכבתי איתו לא הכו אותי. רק אמר לי האב בית דין תדעי כי סלאמן שכב איתך מאה פעמים ומן השמים המיתו אותך, כדי שבעלך לא יבוא עליך עוד באיסור. כי כידוע אחים יקרים אשת איש שזינתה נאסרת על בעלה.

ושאל אותה האב בית דין של מעלה, ואת למה עשית איסור זה הלא יש לך בשר שמותר לך והוא בעלך? ויעלה בדעתי לומר לפני הבית דין וכי אני היה בדעתי לנאוף? והלא סלאמן השכן הוא זה שפיתה אותי? ועוד טענתי ולא ידעתי שזה איסור חמור כל כך רק מנהג לא לשכוב עם עריות וגם רק איתו לבד שכבתי?! וכאשר התחלתי לטעון הכוני שלוחי הבית דין העומדים מימיני ומשמאלי ואמרו לי "שתקי!" ואל תדברי שום דבר אחר רק תשיבי תשובה על מה ששואלים אותך הבית דין בלבד.

פסק דינה של הבוגדת בבעלה שלא עשתה תשובה

אחר כך אמר לי האב בית דין פסק דינך הוא להינתן ביד המשחיתים מאה שנה ! ואומר הרב יהודה פתיה זצוק"ל שמבואר מזה שאם חטא האדם באיזה חטא ושנה ושילש בו צריך לו תיקון על כל פעם ופעם ולא די לו בתיקון אחד בלבד. **שהרי כאן גזרו הבית דין למאה בעילות כנגד זה מאה שנים.** וממשיכה רוזה שבגדה בבעלה לספר שאמר לה האב בית דין, **שבכל יום יהיו מכין אותך עשרים ושבע מלקיות ביום ושבע עשרה מלקיות בלילה**, (ואומר הרב אפשר לבאר שנענשת כך מידה כנגד מידה, שכן עשרים ושבע ושבע עשרה סך הכל עולה בחשבון של גימטריא "דם" שרוזה נאפה עם סלאמן גם כשהייתה נדה, לכן גזרו עליה את המספר הזה של מלקיות) **ובכל לילה תחטבי עצים וישרפוך בהם לעיני בית דין שלש שעות בכל לילה.** וגם **תלקי לעיני הבית דין שעה אחת**. והאלו המאה שנה תלכי עם המשחיתים אשר נמנה אותם עליך לכל מקום אשר יצוו עלייך ללכת שמה, והיזהרי שלא תעברי על דברינו ושלא תמרי את דבריהם, ואחר המאה שנה תחזרי לפנינו, והישבעי לפנינו בשמו הגדול שלא תעברי על דברינו אלה.

ומספרת רוזה והרמתי ידי ונשבעתי בחי העולם שלא אעבור על דבריהם, ואחר כך קראו לארבעה משחיתים ואמרו לי כי אלו הארבעה משחיתים אשר הפקדנום עליך אחד בימין ואחד בשמאל אחד לפניך ואחד פקיד עליהם, ופטרוננו מבית דין ונמשכה עמידתי לפני הבית דין שלש שעות. ותכף לקחוני המשחיתים והליכוני למדבר גדול איום ונורא מלא נחשים ועקרבים וחיות רעות מינים ממינים שונים וכלבים גדולים כולם רוחניים המחרידים את כל הנפשות העוברות דרך שם. ועל זה התפלל דוד המלך עליו השלום " **הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי**" (תהילים כ"ב פסוק כ"א) כי אף על פי שלא היו נוגעים בי כלל מכל מקום מפחדם רחפו כל עצמותי.

ואני אף על פי שכוחי גדול כמו המשחיתים ממש, כי תמיד אני פורחת ובורחת מלפניהם והם רודפים אחרי, ואין מרחק ביני וביניהם רק אמה אחת בלבד, עם

כל זה אני כפופה להם מפני שהם ממונים עלי. והם השיגוני והלקוני במדבר
ההוא עשרים ושבע מלקויות ביום, ובשעה שלישית מהלילה מוליכין אותי למדבר
אחר שלא שזפתו עין וגם אני לא אדע ללכת שמה לבדי. וגוזרים עליי לחטוב
עצים בשיעור מוגבל והוא ברוחב אמה על אמה ברום אמה ולשאת אותם על
שכמי הערום ולהביאם לפני הבית דין השני שמקומם הוא בסוף חצי העליון של
אור הרקיע, ואותו בית דין ממונים על העונש והם בית דין אחר מלבד בית דין
הראשון שברקיע אשר נתתי דין וחשבון לפניהם. ובבית דין השני יש גם כן
ממונים אחרים שמשמשין לפניהם והם מלאכים אכזריים רק שאינם כמו
הארבעה משחיתים הממונים עלי, והארבעה משחיתים מסרו אותי עם משא
העצים ביד אותם הממונים והם הכניסוני לבית הדין, ולקיתי שם שעה אחת ולא
יכולתי לכוון את מספר המכות שהלקו אותי. ואחר כך השיבו אותי על אלומת
העצים והבעירו אש תחת העצים והסיקו אותי במשך שלש שעות עד שנעשיתי
אפר ואחר כך חזרו והחיו אותי. ואותם הבית דין אז תיכף כותבים בפנקסם כי
ביום פלוני בחודש פלוני באה רוזה לפנינו ועשינו בה דין כך וכך. ואחר כך מוציאים
אותי הממונים של הבית דין ומוסרים אותי ביד המשחיתים המכחים אותי מחוץ
לבית דין וחוזרים ומוליכין אותי אל מדבר החיות הנ"ל ושם מלקין אותי שבע
עשרה מלקיות של הלילה וכך נהגו עמי שתי שנים שלמות.

ותבכה רוזה לפני ודמעתה יורדת לארץ ותאמר מה אומר בפני אדוני אוי ואבוי
עלי ועל אותו הצער שאני נמצאת בו. כי היו עוקצי העצים עוקצים בבשרי כמחט
בבשר החי. כי אותם העצים כעצים של העולם הזה ובכל פעם ופעם יתפח הבשר
של כתפי עד שהיה כנוד מלא מים. ובתשלום כל שנה ושנה של פסק של בית
הדין הגדול שברקיע אחרי צאתי מבית דין השני היו מגישים אותי הארבעה
משחיתים לפני בית דין שלישי שגם הוא באוויר למטה מהרקיע. ושם כותבים
בפנקסם כמה שנים נסתלק מהעונש שלי וכמה שנים נשארו עלי. תדע כי כל עון
ועון הוא עושה פגם בנשמתו ומעלה עליה חלודה וכתמים או עושה בה נקבים
נקבים כבגד שאכלו עש. ורק אם זכו לחזור בתשובה ולעשות תיקון על חטאם
אז מתחילים הנקבים להיסתם והכתמים להיטהר. ועל ידי עסק התורה והתפילה
תחזור נשמתם להתרפא מחולי שבה. ותבריא לגמרי ותהיה בריה חדשה כילד
קטן ואז אנחנו הרוחות לא רואים בהם שום חסרון. וגם אנחנו יודעים ומכירים
את שם הנואף והנואפת ושם אביהם ואמם ומשפחתם ועירם וחצר שלהם וחדר
שנאפו שם והזמן שנאפו בו אם הוא ביום או בלילה ובאיזה חודש ובאיזה שנה
ואם הייתה הנואפת נידה או טהורה או מעוברת הכל אנחנו יודעים בין אם הם
חיים בין אם הם מתים. אמנם כאשר יתקן הרוח המתלבש באדם על ידי הייחודים
ויטהר מן החלודה שבו יכול גם להכיר גם בעוונות אחרים אף על פי שלא חטא
בהם אותו הרוח. ובעוונותינו הרבים בזמן הזה חצי הנשים הן מזנות תחת בעליהן
מלבד הבתולות ומשכב זכור שאין אני מדברת בהם. לולא רחמי יתברך בהביטו
בצדיקי הדור הדרים בעיר זו שיש כמו חמישים צדיקים "שעברו יותר מחצי
ימיהם ולא פגמו בברית הקודש שלהם כלל ועיקר". עכ"ל.

וכל רואה יתמה על חומרת הדין בבית דין של מעלה וימהר להציל נפשו בעוד
ה'חתיירה חתורה' לפניו כדברי ה'שערי תשובה' ועודנו בחיי חיותינו בגוף ויכולים
לשוב ומדוע לא נשוב בטרם יחשכו כוכבי נשפנו?!

האם גם בעולם הזה יסבול מי שחטא?

תחילה נראה את דברי הגמרא במסכת²³ סוטה המדברת במי שרצתה ליהנות ולא מבעלה, ואת כל התיאור המפורט שם – נחסוך, שהרי הדברים ידועים אך את הלשון המתוקה של הגמרא עם ביאור משולב נעתיק כדי שנלמד שגם בעולם הזה יסבלו החוטאים בעוון המר והנמהר הזה, וז"ל:

"סוטה נתנה עיניה, בחמדה במי שאינו ראוי לה, שהרי אינה מותרת אלא לבעלה. ועונשה הוא - מה שבקשה לא נתנו לה. שהרי אסורה לעולם על הבועל. ומה שבידה, דהיינו את בעלה, נטלוהו ממנה, שהרי אסורה גם עליו. שכל הנותן עיניו במה שאינו שלו - מה שמבקש אין נותנים לו ומה שבידו נוטלים הימנו וכן מצינו בנחש הקדמוני - הנחש שהחטיא את אדם וחוה שנתן את עיניו במה שאינו ראוי לו שנתן עיניו בחוה ובא עליה, עונשו הוא - מה שביקש, לא נתנו לו. ולא עוד, אלא, ומה שבידו - נטלוהו הימנו. שהרי קודם לכן היה הנחש הולך בקומה זקופה, ולאחר עונשו - הרי הוא הולך על גחונו. אמר הקב"ה, אני אמרתי קודם שחטא יהא הנחש מלך על כל בהמה וחייה, ועכשיו, שחטא, ארור הוא מכל הבהמה ומכל חיית השדה. אני אמרתי יהלך בקומה זקופה, עכשיו על גחונו ילך. אני אמרתי יהא מאכלו מאכל אדם ומשובח משל חיה ועוף, ועכשיו עפר יאכל. הוא הנחש אמר בלבו אהרוג את אדם ואשא לאשה את חוה, עכשיו "איבה אשית בינך ובין האשה, ובין זרעך ובין זרעה". וכן מצינו - בקין - חמד את התאומה היתירה שנולדה עם הבל. קורח - חמד את הכהונה. ובלעם - חמד את כספו של בלק. ודואג - קנא בדוד המלך. ואחיתופל - חמד את המלוכה. וגיחזי - חמד את ממונו של נעמן. ואדוניהו - חמד את אבישג. עוזיהו - חמד את הכהונה. והמן. כל אלה, שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם, מה שבקשו לא ניתן להם, ומה שבידם - נטלוהו מהם. בדרך התחילה בעבירה וכו' לפיכך תלקה הדרך תחילה וכו'..." עכ"ל.

לדרכנו למדנו שגם בעולם הזה יתייסר החוטא ולא תנוח נפשו ביסורים אלו עד שישוב לבו לה' יתברך בכל עיקרי התשובה המובארים בחז"ל.

²³ דף ט ע"א.

סדר הלימוד – מקורות מהתנ"ך:

- חומש ויקרא פ"כ פ"י: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ אִשׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ רָעָהּ מוֹת יוֹמָת הָנָאֵף וְהַנָּאֶפֶת".
- עשרת הדברות: "לא תנאף" ופרש"י: "לא תנאף. אין ניאוף אלא באשת איש, שנאמר מות יומת הנואף והנואפת. ואומר: האשה המנאפת תחת אישה תקח את זרים". ע"כ.
- יונתן בן עוזיאל כתב שעוון זה מביא מיתה לעולם וז"ל: "אָרוֹם בְּחוּבִי גִיּוֹרָא מוֹתָא נְפִיק עַל עַלְמָא". עכ"ל.
- וביאר ה'ספורנו': "לא תנאף. עקרו באשת איש, שהוא היותר מורגל אצל עוברי עבירה, ובכללו כל ביאה פסולה". עכ"ל.
- וכתב ה'כלי יקר': "לא יהיה לך אלהים אחרים, כנגדו לא תנאף. כמ"ש בעובדי ע"ז האשה המנאפת וגו' וכן רבים. ול"נ לומר שהניאוף גורם גם לעבוד ע"ז ומעשה בעל פעור בשיטים יוכיח וכמ"ש בחיתון ז' אומות כי יסיר את בנך מאחרי כי אין לך דבר המביא לידי ע"ז כמו פיתוי אשה זרה אשר בחלק שפתייה תדיחנו מעל ה' ודבר זה ידוע ומפורסם והמפורסמות א"צ ראייה". עכ"ל.
- יחזקאל טז, לב: "הָאִשָּׁה הַמִּנְאָפֶת תַּחַת אִשָּׁה תִּקַּח אֶת זָרִים". ופרש"י: "האשה המנאפ'. את האשה המנאפת: תחת אישה וגו'. בהיות' תחת בעלה נותנת עיניה באחרים". עכ"ל.
- יחזקאל יח, ו: "אֶל הַהָרִים לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גְּלוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אִשְׁתּוֹ רָעָהּ לֹא טָמֵא וְאֶל אִשָּׁה נְדָה לֹא יִקְרָב". ופירש ה'מצודת דוד': "לא טמא. לזנות עמה". ע"כ.
- משלי ו, כו: "כִּי בְעַד אִשָּׁה זֹנֶה עַד כָּכָר לָחֶם וְאִשְׁתּוֹ אִישׁ נָפֶשׁ יִקְרָה תִּצּוּד". ופרש"י: "כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. לידי עניות וחוסר כל טוב: נפש יקרה תצוד. נפש שהיתה יקרה קודם לכן באה וצדה לגיהנם". עכ"ל. וכתב הרלב"ג: "כי בעד אשה זונה. כי בעבור אשה זונה יבא איש עד ככר לחם ר"ל שלא ישאר לו מהונו כי אם ככר לחם כי יאבד הונו בה כאמרו ורועה זונות יאבד הון והנה ראוי לאדם להשמר מאד מנפול במצודה כי כבר יש לה כח לצוד נפש יקרה מצד קלות התפתות האדם אל המשגל". עכ"ל.
- משלי ו, כז-כט: "הִיחָתָה אִישׁ אֶשׁ בְּחִיקוֹ וּבִגְדִיו לֹא תִשְׁרָפְנָה: אִם יִהְיֶה אִישׁ עַל הַגָּחִלִים וְרִגְלָיו לֹא תִכְוֶינָה: כֵּן הִבָּא אֶל אִשְׁתּוֹ רָעָהּ לֹא יִנָּקֶה כָּל הַנֶּגַע בָּהּ".
- משלי ו, לב-לה: "נָאֵף אִשָּׁה חֹסֶר לֵב מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה: נִגַּע וְקִלּוֹן יִמְצֵא וְחִרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה: כִּי קִנְיָה חֲמַת גָּבֵר וְלֹא יִחְמֹל בְּיוֹם נָקָם: לֹא יִשָּׂא פָנָיו כָּל כֹּפֵר וְלֹא יֵאבֶה כִּי תִרְבֶּה שָׂחַד:

תורה שבעל פה:

✓ על דברי הפסוק לעיל: "מות יומת הנואף והנואפת" כתב רש"י במסכת סנהדרין שכל מיתה האמורה בתורה ב'סתם' ללא פירוט איזו סוג של מיתה, הכוונה היא למיתה בחנק! ואיך מיתה זו מתבצעת? כך ²⁴שנינו: "היו משקעין את מי שחייב חנק בזבל עד ארכובותיו והמוציא להורג נותן סודר קשה תוך הרכה, וכורך על הצוואר של החייב חנק, זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת". עכ"ל.

✓ שנינו בגמרא בסנהדרין: "נאמר: 'ואיש אשר ינאף את אשת איש אשר ינאף את אשת רעהו, מות יומת הנואף והנואפת'. **תנו רבנן: "איש" פרט לקטן, שאם הנואף קטן, אינו חייב מיתה. "אשר ינאף את אשת איש", פרט לאשת קטן, כי אשת קטן אינה נקראת אשת איש, מאחר וקידושין אינם קידושין. "אשר ינאף את אשת רעהו", פרט לאשת אחרים - גוי, מפני שאין קידושין לגוי. "מות יומת הנואף והנואפת", בחנק. ודנה הגמרא: **אתה אומר שמיתתם בחנק, דבר זה מנין לך? או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה?!** ומיישבת הגמרא: **אמרת, כל מקום שנאמר לשון מיתה בתורה סתם, שלא נתפרש בה באיזו מיתה מדובר, דנים את המתחייב על אותה עבירה שנאמר בה מיתה בחנק. מפני שאין אתה רשאי למושכה להחמיר עליה, אלא להקל עליה!** ומאחר ואיננו יודעים לאיזו מיתה נתכוונה התורה שנמיתנו, עלינו להקל עליו ולהענישו במיתה הקלה ביותר. **דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אומר, אמנם מיתתו בחנק, אבל לא כדברי רבי יאשיה המפרש טעמו מפני שהיא [- חנק] מיתה קלה, וצריך להענישו במיתה הקלה ביותר. שכן לדעת רבי יונתן מיתת סיף קלה יותר מחנק. אלא הטעם לכך שמיתתו בחנק הוא משום שכל לשון מיתה האמורה בתורה סתם, אינה אלא חנק. ומביאה הגמרא את דברי רבי כביאור לדברי רבי יונתן: **רבי אומר: מצינו שנאמר בתורה דין מיתה בידי שמים [בראשית לח י]: "וימת גם אותו". ונאמר מיתה בידי אדם - מות יומת. וממה שנאמר בשניהם לשון מיתה ללא שנתבאר באיזו מיתה הקישו חכמים, מה מיתה האמורה בידי שמים היא מיתה שאין בה רושם, אין על המת סימן או חבורה, אף מיתה האמורה בידי אדם צריכה שתהיה מיתה שאין בה רושם, ועל כרחך שמיתתו בחנק שהיא המיתה היחידה שאינה מותירה סימן על המומת. ומקשה הגמרא, ואימא כל מקום שנאמר מיתה סתם הכוונה למיתת שריפה, שאין במת רושם חיצוני, שהרי ממיתים אותו על ידי פתילה רותחת הנזרקת לתוך מעיו? ומתרצת הגמרא: אמנם גם במיתת שריפה אין רושם, אבל מכל מקום אי אפשר לומר שכוונת התורה באומרה מות יומת לחייב את הנואפת בשריפה, שכן מהא דאמר רחמנא בדין בת כהן שזינתה שמיתתה בשריפה, מכלל, משמע, דהא - בת ישראל שזינתה, לאו בת שריפה היא,******

²⁴ דף נא ע"ב

²⁵ שם נב ע"ב.

אינה נידונית בשריפה. אם כן על כרחך מיתתה של הנואפת בחנק, שהיא מיתה ללא רושם. וזה מקורו של רבי יונתן שכל מקום שמוזכר בתורה מיתה סתם, הכוונה היא למיתה בחנק". עכ"ל²⁶הגמרא.

✓ הגמרא במסכת ²⁷יבמות: "הנטען על אשת איש, ומחמת כן הוציאוה בית דין מתחת ידו של בעלה, שהרי אשת איש שזינתה אסורה לבעלה, וצריך לגרשה. אסור לבועל החשוד, לכונסה. ואם הלך זה ונשאה, אף על פי שכנס - יוציא אותה מתחת ידו, משום שאשת איש שזינתה אסורה מן התורה בין לבעל ובין לבועל.... שנינו במשנתנו: הנטען [הנחשד] שבא על אשת איש, ומחמת זה הוציאוה לאשה זו שזינתה עמו מתחת ידו של בעלה כדין אשת איש שזינתה שאסורה לבעלה - אין הבועל רשאי לישאנה. ואם כנסה יוציא, שאשת איש שזינתה, אסורה בין לבעלה ובין לבועל.... דתנן: הנטען [הנחשד] על אשת איש, והוציאה בעלה מתחת ידו, אף על פי שכנס אותה הנחשד, יוציא...". עכ"ל.

✓ שנינו ב'ילקוט שמעוני'²⁸ שמות: "אמר רב חנן, כל היורדין לגיהנם עולים, חוץ משלשה שיורדין ואינן עולים, המכנה שם רע לחברו והמלבין פני חברו ברבים והבא על אשת איש". עכ"ל.

✓ וכן הוא בגמרא במסכת בבא מציעא דף נח ע"ב.

✓ ה'תוספות'²⁹ כתבו שכל מה שנאמר בגמרא לעיל במסכת בבא מציעא שיורד לגיהנם ואינו עולה, היינו דווקא כשלא עשה תשובה בחייו! אך מי שעשה תשובה - יש לו חלק לעולם הבא! וז"ל 'תוספות': "היא תצודנו לדינה של גיהנם. ואמר נמי בפ"ק דחגיגה (דף ט:) כל הבא על אשת איש ואסרה על בעלה נטרד מן העולם וק"ק מפ' הזהב (ב"מ דף נט.) דאמר הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב וי"ל דהתם מיירי כשעשה תשובה והכי משמע בפ' ג' דיבמות (דף כב:) היכא דלא הוליד ממזר דבר תשובה הוא ותשובה עם יסורין דוקא דאמר בפרק חלק (סנהדרין דף קז.) אמר דוד כל הכי נטרוד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורים וחנק נמי כיסורין דכל המומתים מתוודין והאי דאמר נטרד מן העולם פי' מן העולם עם אותו עון דכך הוא חמור אשת איש האוסרה על בעלה כמו על אחותו פנויה והוליד ממנה ממזר ריב"א. א"נ היכא דלא באו עליו יסורים נטרד מן העולם". עכ"ל.

✓ וב'ילקוט שמעוני' שנינו³⁰ עור: "ונשמרת מכל דבר רע" שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפלו פנויה, באשת איש ואפלו מלערת, ולא בבגדי צבע של אשה ולא [בחמור] וחמורה ולא [בחזיר] וחזירה ולא בעופות בשעה שנוקקין זה לזה ואפילו מלא עינים כמלאך המות אמרו עליו על מלאך המות שכלו מלא עינים, בשעת פטירתו של חולה עומד על מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטפה של מרה תלויה בו כיון שהחולה רואה אותו

²⁶ עם ביאור משולב של הגר"י שולביץ שליט"א, וכן כל ביאור המשולב בגמרות דלעיל.

²⁷ דף כד ע"ב.

²⁸ רמז שמש.

²⁹ במסכת חגיגה דף ד ע"ב ד"ה: 'היא'.

³⁰ דברים פכ"ג.

מִזְדַּעֵזַע וּפּוֹתַח פִּי וּזְרָקָה לַתּוֹךְ פִּי, מִמֶּנָּה מֵת, מִמֶּנָּה מִסְרִיחַ, מִמֶּנָּה פָּנִי מוֹרִיקוֹת. וְלֹא בְּבִגְדֵי צִבְעֵי שֵׁל אִשָּׁה, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמוּאֵל, וְאֶפְלוּ שְׂטוּחִין עַל גְּבִי הַכֶּתֶל, אָמַר רַב פֶּפְאָה וּבִמְכִיר אֶת בְּעָלֶיהָ, דִּיקָא נְמִי דְקִתְנִי וְלֹא בְּבִגְדֵי צִבְעֵי וְלֹא קִתְנִי וְלֹא אִשָּׁה וְלֹא קִתְנִי וְלֹא בְּבִגְדֵי צִבְעוֹנִין. עכ"ל.

✓ עוד שם: "תניא רבי מאיר אומר, כשם שדעות במאכל, כך דעות באנשים, יש לה אדם שזנוב נופל לתוך כוסו וזרקו ואינו שותהו, וזו היא מדת פפוס בן יהודה שהיה נוטל דלת בפני אשתו ויוצא. ויש לה אדם שזנוב נופל לתוך כוסו וזרקו ושותהו, וזו מדת כל אדם שרואה אשתו שמדברת עם אחיה ועם שכניה ועם קרוביה ומניחה. ויש לה אדם שזנוב נופל לו לתוך תמחוי מוצצו ואוכלו זו מדת אדם רשע, שרואה אשתו יוצאה וראשה פרוץ וטווה בשוק ופרומה משני צדדיה, ורוחצת במקום שבגי אדם רוחצים ומניחה, שזו מצנה לגרשה שנאמר "כי מצא בה ערות דבר" וכתוב "ושלחה מביתו" וגו' "והלכה והיתה לאיש אחר", הכתוב קראו אחר, לומר שאין זה בן זוגו של ראשון שזה הוציא רשעה מתוך ביתו. וזה הכניס רשעה לתוך ביתו". עכ"ל.

✓ ולענין להציל אשה שרודף אחריה מאן דהו לאנסה והיא אשת איש, כך שנינו: "הרי שהיה רודף אחר חברו להרגו ואמרו לו בן ברית הוא, הוי יודע שכתוב בתורה "שפך דם האדם" וגו', אמר אף על פי כן הורג הוא, אמרת "רשע למות", קדם והרגו והציל נפשו של זה, וכן מי שהיה רודף אחר האשה לאנסה ואמרו לו בת ברית היא, אשת איש היא, הוי יודע שכתוב בתורה "מות יומת הנאף", אמר להם אף על פי כן נואף הוא, אמרת "רשע למות", קדם והרגו והציל אשתו של זה בדמיו של זה. יכול יהרג אותו משהרג ומשנאף, תלמוד לומר "ולא ימות הרצח עד עמדו". עכ"ל.

✓ פירוש בעלי התוספות³² וז"ל: "לא תרצח לא תנאף לא תגנב - הטיל לא תנאף בין שניהם, לומר לה ששקול כשניהם ודומה לשניהם. דומה לרציחה³³ שנאמר: "כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה". ודומה לגניבה, שנאמר (משלי ט, יז): "מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם". לא תנאף הן אותיות 'תן אף', שכל הנואף מביא אף [=חרון וכעס] לעולם". עכ"ל.

✓ ב'אוצר המדרשים'³⁴ מבואר בזה"ל: "כל אותם דאמרינן (סנהדרין פרק חלק) שאין להם חלק לעוה"ב, כגון המינין והאפיקורסים, והבא על אשת איש, ורבים כאלה, דוקא כשלא עשו תשובה אין להם חלק לעוה"ב, אבל אם עשו תשובה יש להם חלק לעוה"ב, לכך הזהירם הנביא ואמר שובו...". עכ"ל.

✓ 'מדרש שוחר טוב' משלי (פרשה ו): "רבי מאיר שאל את אלישע בן אבויה רבו, ...מהו עונשה של אשת איש לעתיד לבא, אמר לו בני עד שאתה שואלני בדבר זה, בא וראה מה כתיב (משלי ו כז) היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה וגו' כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה, נאמר כאן לא ינקה, ונאמר להלן בחילול השם כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא (שמות כ ז), מה להלן כל ממונך, אף כאן לא ינקה מפלת כל זכויותיו! אמר לו, רבי, אין לו תקנה, אמר לו, בני, פעם אחת הייתי

³¹ ילקוט שמעוני דברים רמז תשפ"ז.

³² מהד' י' גליס (ירושלים תש"ן), עמ' קיג

³³ דברים כב, כו - באיסור האיניוס.

³⁴ פסיקתא עמוד 498

יושב לפני בן עזאי חברי, והיינו מעיינים בפרשה זו, כיון שבאנו לפסוק זה, אמר לי ילך ויגדל יתום בתוך ביתו וילמדו תורה ויעסוק בכל המצות, ומתכפרין לו עוונותיו לעולם הבא, על מנת שלא יחזור בעבירה ויעשה תשובה, אמרתי לו ראייה לדבר זה מנין, אמר לי כתיב אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב (ירמיה ד א), למה, כי חסיד אני נאם ה' לא אטור לעולם (שם ג יב), אמרתי לו כבר יש לי תשובה אחרת שהיא גדולה ממנה, שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך (הושע יד ב), אפילו כפרת בעיקר, מה אם מי שכופר בעיקר, הקב"ה מקבלו בתשובה, אף זה הקב"ה מקבלו בתשובה. עכ"ל.

הלכה למעשה!

- כתב ³⁵הרמב"ם: "...הא למדת שבאשת איש שלש מיתות. יש אשת איש שהיא בְּחֶנֶק. ויש אשת איש שהיא בְּשׂוֹרְפָה. ויש אשת איש שהיא בְּסָקִילָה". עכ"ל.
- תשובת ³⁶הרשב"א במעשה שהיה כך היה: "ראובן ואשתו יהודית אשר היו דרים בבית איש אחד מקרובי יהודית. והיה מורגל להתאכסן שמה איש רע ובליעל, מסור ומלשין ואֵלם [=אלים], רִיק, זנאי ונואף. וניאופו מפורסם, כי הייתה בעיר אשת איש מיוחדת לו, והיו לו בנים ממנה. ויהי כי ארכו לו שם הימים, נכנס אותו רשע ומצא יהודית הנזכרת יושבת יחידה. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, וילך ויתפשה בבגדה, ורצה לנשקה. ועקב מאנה בו, כעס עליה, ויאמר לה, כי את ממאנת בי, וכבר זנית עם פלוני, ויצא מעמה בחרי אף. ובעודם מדברים, היה ראובן בעלה ישן בעלייה. וייקץ משנתו, וישמע סוף דבריהם, ועמד מרעיד [=רועד]. ויקרא לאשתו, ויאמר לה: היזהרי בנפשך שלא תעלימי ממני דבר, אך תגידי לי מה היו הדברים אשר שמעתי מאחורי הפרגוד, כי כבר הבנתי מקצתם. ותען ותאמר לו: לא אכחד ממך דבר, כי הדברים האלה דבר אלי האיש. וכשמוע ראובן בעל האישה את דבריה, וראה כי לא כיחדה דבר, האמין לה, ולא חשדה בכלום. הרגיש וראה ראובן שהייתה רודפת אשתו אחרי אותו האיש ואוהבתו יותר מעצמו, ורוב פעמים מצאם מדברים יחד בדרך אהבה ושמחה. ושמא נאמר כי אפשר שבעל כורחה היה בא [=אותו קרוב נואף] ומדבר עמה? דקדק ראובן הנזכר ומצא כי היא הייתה רודפת אחריו יותר ממה שהיה הוא רודף אחריה. כי כמה פעמים אחר מיכן מצאה כי במטמוניות [=בסתור] הייתה נכנסת בחדר, ומצעת שם מיטתו [=של הנואף] או עושה מלאכת מה, כדי להיות לה כסות עיניים עד כי ידברו יחד. וכך מצאם כמה פעמים. והדבר ידוע, כי היא לא הייתה רגילה לעשות כל בבית, כי אפילו מיטתה לא הייתה רגילה להציע, וכל שכן שבאותו חדר לא היה לה כל. וכשהיה בעלה בא ומצאה באותו חדר, והאיש שמה, היה אומר לה: מה זו? וכי לא הזהרתך שלא תדברי עם פלוני מטוב ועד רע?! והייתה תשובתה לאמור: מה אוכל לעשות, כי אנוכי הייתי בחדר תחילה, והוא נכנס אחרי. והוא [=הבעל] היה משיבה: ומי הזקיקך להיכנס שמה, או מה לך באותה מלאכה? והיא תמיד הייתה משיבה לו שינויי דחיקי [=תירוצים דחוקים], כי הייתה אומרת שביקשה בעלת הבית ממנה בדרך אהבה לעשות אותה מלאכה. והוא לא היה יכול להכחישה, כי לא היה רשאי לשאול מבעלת הבית אם אמת הדבר אם לאו, פן יאמרו עליו שנעשה קנאי באשתו. וגם כי היה ירא שמא ירגיש או ידע אותו האֵלם שקינא לה ממנו. ויהי כראותו כי הותרה לו, שמח בלבו, לפי שהיתה אשת נעוריו, ויתאו [=והתאוה] נפשו לשוב לביתו. ובהיותו בדרך, מצא חבל אנשים באים משם, והגידו לו כי מיד [לאחר] שנתרחק, יצאה אשתו מן העיר, והלכה בביתו של אותו האיש, ועמדה שם שמונה ימים ושמונה לילות. ולא היה בבית רק הוא והיא ובנים קטנים אשר היו לו, כי רק גויה אחת הייתה נכנסת ויוצאת שמה בכל יום לעשות קצת צורכיהם. ואחר השמונה ימים חזרה לאותו מקום אשר

³⁵ בפ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ח.

³⁶ מגדולי רבותינו ראשונים כמלאכים, ומכונה: 'רב מובהק' עיי' ב"י או"ח סוס"י ע"ח, וסימן קלה, ועוד. וכן מכונה בפי הב"י: 'אור העולם'.

הניחה שם אתה ידעת כי הבנים [=של הנואף] קרובי, ואנוכי שמעתי כי היו צריכים לי, ונכמרו רחמי עליהם. כללא דמילתא [=כללו של דבר], כי על רוב המעשים אשר נעשו בינו לבינה הייתה מוצאת תמיד עילה או אמתלה לדבריה. בסופו של דבר, נטש ראובן את אשתו למשך שנתיים, וגם אז ריננו עליה שזינתה עם גברים נשואים, אלא שלא הייתה ראה ברורה וחד-משמעית אחת שתמלא אחר דרישות הראיות המחמירות שבדין העברי. ואולם פסק הרשב"א שמכלול הראיות וה"רינון" החוזר ונשנה שיצא על האישה די בו כדי להתיר לבעל לגרש את אשתו בעל כורחה.

■ בשו"ת ³⁷המהרי"ט כתב תשובה לאחד שחטא בע"ז ובעוון אשת איש, כך: "אמנם כי אחרי שובו ניחם על רעתו, ואחרי הוודעו והכיר מרדו ספק על ירך, אין לך דבר שעומד בפני התשובה, שהוא יתברך נותן יד לפושעים וימינו פשוטה לקבל שבים, ואפי' הרבה לפשוע ושב בתשובה שלמה לפניו ית' הקב"ה מקבלו דכתיב רשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו. וזה שאמרו מעוות לא יוכל לתקן בבא על הערוה והוליד ממנה ממזר אין לומר כי מפני שא"א לתקן את אשר עוותו לא יהא לא תשובה כלל, ודאי יש לו תיקון בתשובה, אלא כוונתו לומר שזה שהוליד ממזר חטאתו נגדו תמיד, שאע"פ שיש לו תשובה מכל מקום בושטו ניכר, ועדיו לפניו, שמעשיו עושים פירות ואי אפשר בידו לתקנו..." עכ"ל.

■ בשו"ת ³⁸ה'נודע ביהודה' שהובא לעיל מצאנו ³⁹כך: "...שורש השאלה שאחד נכשל באשת איש כמה שנים שלש שנים רצופות שהיה בביתה, ועתה נתעורר בתשובה ואשרי לו שתורתו עמדה שלא ישתקע בטומאה, ועל כיוצא בו אמרו במס' חגיגה דף ט' ע"ב הבא על אשת איש ואסרה על בעלה נטרד מן העולם. ואם בכל מקום שדברו רז"ל כן להגדיל העונש עם כל זה לא לחלוטין אמרו וזה כלל גדול שאין דבר עומד בפני התשובה אלא שכיוונו בזה שתשובתו חמורה... והנה מה שביקש מעלתו ממני לסדר לבעל תשובה זה תשובה על עונו, הנה עונו גדול מנשוא מצד חומר העון עצמו, עון אשת איש, ובפרט שהתמיד בחטא זה שלש שנים רצופות והיה עמה בבית בוודאי שאין מספר לרוב פעמים שבא עליה, ולא יספיקו לו שנות מתושלח למספר התעניות בתשובת המשקל לפי תשובות הרוקח שדבריו דברי קבלה, אלא שאומר אני כל זה אם היה התענית דבר המעכב בתשובה, אבל באמת אין התענית רק דבר טפל לתשובה, ועיקר התשובה הוא עזיבת חטא, וידוי דברים בלב נשבר, חרטה בלב שלם, התקרבות והתלהבות לאהוב את הבורא, והיינו תשובה שישוב אל ה' וירחמהו, וישוב אל ה' היינו שידבק בו, אבל שאר דברים תענית וסיגופים אינם עיקרים.

³⁷ לגאון רבי יוסף מטרנאני מגדולי צפת בדור שאחרי מרן השו"ע, למד אצל אביו הגאון המכונה המב"ט, ולאחר מכן אצל רבו המובהק רבי שלמה סאגיס – חתנו של האריז"ל, והיה גיסו של רבי שלמה קארו בן רבינו ה'בית יוסף'. היה משמש כשד"ר לאסוף תרומות לארץ ישראל נסע יחד עם הרה"ג רבי אברהם שלום (השני) לשליחות זו, כשחזרו נבחר רבינו לשמש כראש הקהילה לאחר פטירתו של רבינו יעקב בירב (השני), נכדו של מהר"י בירב). חיבר: שו"ת המהרי"ט ג"ח, 'צפנת פענח' עה"ת והמועדים, ועוד.

³⁸ לגאון הנפלא רבי יחזקאל לנדא ע"ה, היה רבה של העיר פראג המעטירה, ומגדולי פוסקי אשכנז. חיבר את ספרו 'נודע ביהודה' על שם אביו רבי יהודה, וספר שני: 'צל"ח' – 'ציון לנפש חיה' על שם אמו הרבנית חיה. נפטר בי"ז אייר שנת ה'תע"ד.

³⁹ בח"א א"ח סי' לה.

ותדע, הרי זה בלתי ספק שהתשובה מכפרת כפרה גמורה ודבר זה מפורסם בתורה ונביאים וכתובים ובשני התלמודים ובכל המדרשים והנביא אומר (יחזקאל יח) ובשוב רשע מרשעתו וגו' (שם לג) כל חטאתיו אשר חטא לא תזכרנה לו וגו'. אלא ודאי שאין לסיגופים ותעניות עיקר מן התורה ועיקר התשובה הוא חרטה גמורה. וזה יכול להיות ברגע אחד... ואף שאמרו חז"ל שאם עבר על כריתות ומיתות ב"ד תשובה ויוה"כ תולים ויסורים ממרקים, הרי שהיסורים עיקר הכפרה, ואי אפשר לגמור הכפרה בלי יסורים.

אומר אני, הן אמת שצריך יסורים אבל כבר אמרו חז"ל עד היכן תכלית יסורים אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתים, הן אמת שדברי הרוקח דברי קבלה והרי הוא נתן תשובת המשקל, אומר אני שודאי נחוץ הוא לבעל תשובה כדי לשבור לבו הזונה שיוכל להתחרט בלב שלם, וכל זמן שלא נשבר לבו אי אפשר להיות החרטה בלב שלם בלי ערמה וכל זה מן הסתם, אבל מי שיוכל לזבוח יצרו ע"י התורה שכבר העידו חז"ל שאם אבן הוא נמוח וגם התורה מתשת כת, לזה אני מיקל מאוד בתענית וסיגופים, אבל החרטה ושבירת הלב והבכי זה נחוץ מאוד והמרבה בבכי במסתרים משובח... והנה בעיקר התשובה כבר אני רואה באיש הזה דבר גדול שהזכיר מעלתו במכתבו שלא יספך לדעתה מיום חתונתו שנתים ימים אף שהיה עמה בבית. והנה אמרו חז"ל (בסוף מסכת יומא) היכי דמי בעל תשובה, אמר ר"י שבאתה דבר עבירה לידו פעם ראשונה ושניה וניצול ממנה, מחוי רב יהודה באותה אשה באותו מקום באותו פרק, וזה נתקיים באיש הזה, אמנם עם כל זה לא תזוז דעתו עליו, שאף שנתקיים באותה אשה, באותו מקום, אבל באותו פרק לא נתקיים ולא יתקיים, שהרי בשעת החטא היה רוקק ועתה יש לו אשה ויש לו פת בסלו, וגם איני יודע אם מה שלא יספך לדעתה הוא מחמת תשובה או אולי היתה אשתו מצויה ולא היה לו שעת הכושר לחטוא פן תרגיש בהם אשתו. אמנם מה שהזכיר מהתמדת לימודו נפלאות, וגם שברון רוחו, ושמירת פיו ולשונו מדברים בטלים, כבר יש לו יסוד גדול לסמוך עליו. ויקיים וידוי דברים לקיים וחטאתי נגדי תמיד ויתודה ויתחרט... והנה אף שאני מיקל בתעניות וסיגופים ותשובת המשקל לזה האיש, אבל פטור בלא כלום אי אפשר, בפרט לפי רוב התמדת החטא. והנה התמדת התורה הוא עיקר, אמנם ילמוד דברי תורה שיש בהם ממש משניות בעומק העיון עם תוס' יו"ט ש"ס ופוסקים ותורה נביאים וכתובים וג"כ ספרי מוסר חובת הלבבות מאחרי שער היחוד עד סופו, ושל"ה, והלכות תשובה ברמב"ם. וידבק מאוד בשירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה שזה דבר גדול להלהיב בלב האדם אהבת הבורא ב"ה. ובכל חצות הלילה ירבה בבכי על החורבן ועל הגלות...". עכ"ל.

והגאון בעל ⁴⁰ה'דברי חיים' מצאנו ⁴¹כתב: "אשר שאלתם באיש אחד שהודה שנכשל באיסור אשת איש ובא להורות לו תשובה, הנה לפי מה

⁴⁰ לגאון ישראל רבינו הקדוש רבי חיים צאנזר ע"ה, נולד בשנת ה'תקנ"ז בגליציה, והיה בן נינתו של ה'חכם צבי' נודע כעילוי והיה לחתנו של בעל ה'ברוך טעם' הגאון רבי ברוך פרנקל תאומים, כבר בגיל שלש עשרה! היה גאון גם בחסידות ורבנותיו היו הגאון רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה, והגאון רבי צבי הירש מזידיטשוב, הוסמך להוראה על ידי בעל 'ים התלמוד' הגאון רבי משה יהושע העשיל אורנשטיין ע"ה, נודע כבעל מופת גדול ובעל רוח הקודש. אמר שאין להורות בהלכות שבת אלא למי שבקי במסכת שבת בעל פה! חיבר את ספריו 'דברי חיים' בהלכה, בפירוש התורה והגמרא ועל המועדים. כמו"כ נמצא ספרו זה על מקוואות. ועוד.

⁴¹ אבה"ע ח"ב סימן כא.

שכתוב ברוקח הל' תשובה ובהאר"י זללה"ה (שער היחודים ענף ג' פ"ה) זה תשובתו, יגדור מלראות בנשים ותכשיטיהם אפילו אינם עליהם, ולא יראה בשחוק, ולא בקול זמר, ולא ישמע דברי חשק, ולא ירמוז לנשים אפילו לאשתו בנדתה, וישמור מלהתייחד עם שום אשה, ולא יהי' עסקיו עם נשים כלל, ולא יקל ראשו, ושנה שלימה אסור בבשר ויין מלבד שבת וי"ט ופורים, ולא יאכל לחם חם, ולא ירחוץ כי אם לכבוד שבת וי"ט מעט, ולא יעדן בשום דבר, ובכל יום יעשה לו איזה סיגוף לענות נפשו, וישכב על דף בלא כר כי אם בשבת וי"ט, ויסיר התאוות, וחיי צער יחיה כל זה יתנהג שנה, אבל ליזהר מתאוות ושחוק ודברי חשק יהיה כל ימיו, ואם יוכל לטבול במקוה קרה בחורף, ולשהות לישיב במקוה כמו שעה אחת בכל יום, או איזה יסורים אחרים לעשות בגופו מה טוב, ויתודה בכל יום בבכי וזעקה, ויתענה בכל תקופה הפסקה, ככה ינהוג שלשה שנים, ובשנה הרביעית הפסקה אחת, וה' ימחול לו, והיה שלום". עכ"ל.

■ נחתום בדברי⁴² ספר 'הברית' מאחד מגאוני⁴³ האחרונים, שכתב: "זה אשר תעשה, תעסוק בתשובה כל ימך לרבות הלילות כמו שאמר דוד וחטאתי נגדי תמיד (תהלים נא), תתודה קודם כל שכיבה וקודם כל אכילה, ולא תאמר כבר עשיתי תשובה מה שיש בו די והותר, אבל אל תאמין בעצמך ושוב יום אחד לפני מיתתך שכן דרך כל המומתים מתודים ואין אתה יודע יום מותך לכן יהיו כל ימך בתשובה, ואין הכוונה לעסוק בתעניות וסיגופים תמיד כי זה אינו צריך אלא פעם ראשון, ואף גם בפעם הראשון אם יודע בעצמו שיזיק לגופו לא יסגף יותר מכוחו, אבל הכוונה בפך ובלבבך לעשות, להתודות ולהתחרט מאד על אשר עשה כנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד) ולהצטער עליהם כל ימיו, בפרט מי שתורתו אומנתו ויודע דעת עליון כדאיתא בספר חרדים (פרק ד' במצות תשובה) וזה לשונו:

מצאתי בספר בית מדות להאר"י ז"ל, כל מה שתמצא בדברי הראשונים סיגופים ויסורים שלג וחרולים והפסקות לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה אבל מי שתורתו אומנתו זאת היא תקנתו לא ייחלש ולא יתבטל מלמודו, אך יום אחד מן השבוע יתבודד בינו לבין קונו ויקשר מחשבתו בו ויתחנן אל ה' כעבד אל רבו וכבן אל אביו, עכ"ל, וע"י זה יזכה בעל התשובה לבינה כל ימיו, מה שלא זוכה לזה שאר כל אדם כי אם בשבתות וי"ט לבד, כדאיתא בתיקונים (תיקון ס"ט דף ק"א) ז"ל זכאין אינון מרי דתיובתא דנחתי לה עלייה בכל יומא ושעתא ורגע ולא זז מיניה בכל אתר דעלייהו אתמר בהתהלך תנחה אותך וגו' ולא אית לה עלייהו יומא ידיעא כגוונא דאחרנין דלא נחתי עלייהו אלא שבתות ויומין טבין אבל מארי תיובתא לא זזת מנייהו לעלם עכ"ל:

⁴² ספר שכולל בתוכו אמונה, הלכה, מוסר, הנהגות קדושות, והוא – כדברי המחבר – כספר מקדים המבאר את החלק השלישי בספר הקדוש 'שערי קדושה' למהר"ח, וכלשונו: "אשר בו מורה דרך ישר לעם הקודש עד שכל אדם מישראל יכול שיעלה ויבא ויגיע למדרגת רוח הקודש, אפילו בזמן הזה ובחוצה לארץ". עכ"ל. מאז הופעתו לראשונה על משב"ח הדפוס בשנת ה'תקנ"ז הודפס עוד שלשים ושש פעם לרוב חביבותו וביקושו הרב. הוא תורגם לאידיש ללאדינו לאנגלית ועוד, והוא אסמכתא מובהקת להרבה רנים חוקים ומחברי ספרים.

⁴³ הוא הגאון הגדול רבי פנחס אליהו הורביץ ע"ה שהיה תלמיד חכם מקובל, וכותב בחלק ב, שכמעט והתעוור ואז נדר נדר באמצע חיבורו שאם יפרסמו הוא יעשה זאת בעילום שם! וכתב את שמו ברמז: אני פחות נבזה חיברתי ספר זה אבל לאל יתברך השבח וההודיה (כלומר: 'אני' ר"ת: פנחס 'זה' ר"ת: אליהו) נפטר ביום שבת ד' דחול המועד פסח שנת ה'תקפ"א ומנוחתו כבוד בקראקוב.

ואם תרצה שתשובתך תהיה מקובלת בלי ספק בני לדברי הקשיבה שלח נא ידך ואחוז בחמשה דברים שזכרו חז"ל מעתיקי השמועה, ואלו הם:

א. תהיה עונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחך ובכל כוונתך כאשר אמרו בפרק (כל כתבי) כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעים לו גזר דינו ואפילו יש בו שמץ ע"ז מוחלין לו ופותחין לו שערי גן עדן, ובפסיקתא אמרו שמבטל כל גזרות קשות, ובזהר (פ' נח) אמרו כשישראל עונים אמן יהא שמיה רבא הקדוש ברוך הוא אתמלי רחמין וחייס על כלא, עכ"ל:

ב. תהיה זריז בשמירת שבת מאד, כאשר אמרו חז"ל (בו בפרק) כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, ואמרו שם כי שני המלאכים המלוין לו לאדם מניחים ידיהם על ראשו ואומרים לו וסר עונך וחטאתך תכופר:

ג. שתאמר שירת הים בכל יום בכוונה ובקול נעים ובשמחה, כאשר אמרו חז"ל כתיב ויסע משה את ישראל מים סוף (שמות ט"ו) הסיעם מעונותיהם שנמחל להם:

ד. תהיה מעביר על מדותיך כאשר אמרו (בפרק קמא דראש השנה) כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נושא עון ועובר על פשע (מילה ז') למי נושא עון למי שעובר על פשע:

ה. אם שמוע תשמע בחשק דברי החכם הדורש ביראת ה' ובמוסר השכל ודברי אגדה:

עוד דבר מסוגל לזה והוא שתתבונן לפעמים בחדר מיוחד ותשא למרום עיניך ותתחרט על עונותיך ותדבק מחשבתך בו בחשק ותוכיח את עצמך ותתעורר לאהבה את ה' אלהיך וליראה אותו, ואם אתה עושה כן יאר ה' פניו אליך ויקבל תשובתך באהבה וברצון: ואתה שים נא לבבך מן היום הזה ומעלה להחזיק בשש אלה ואז לבטח תדע כי כבר רצה אלהים את מעשך וקבל ברחמים רבים את תשובתך, כי באמת ראוי לך לדעת קורא משכיל שהתשובה היא חסד גדול מאת הבורא יתברך עלינו שהרי אין דבר זה נוהג בדרי מטה אצל מלך בשר ודם כלל, כי אם יחטא איש למלך בשר ודם ויאמר שהוא שב ומתחרט בזו יבזו לו ולא יפטרו אותו מענשו בעבור זה, אבל המלך הקדוש אינו כן ורוצה בתשובה וחפץ בחרטתו.

ואם נוקשת בכריתות עשה זאת אפוא בני והנצל אל תתן שנה לעיניך ותנומה לעפעפיך כ"ד שעות מן הבוקר עד אתא בוקר השני ועסוק בו בתורה ואם אפשר לך לעסוק במה שמדבר מן החטא ההוא יותר טוב אך רק לא תדבר ביום ההוא שיחה בטלה, ולא נצרך לזה שתשב בו בתענית ביום ההוא אבל אכול ושתה אומר לך ותטיב לבך בתורה ויהיו דבריך מעטים ותנצל בכל פעם מכרת אחד, כי מסורת בידינו מאבותינו שהעומד ממטתו בעלות השחר או קודם לו מעט ואינו ישן כל היום וכל הלילה לאחריו ואינו אוכל אלא כדי שביעה ומקיים זה אלי שהוא ר"ת זה השלחן אשר לפני יי ויושב ועוסק בתורה ומצות עד שיעלה עמוד השחר ניצול מכרת אחד, והיינו דאמר רב נחמן (בפרק השותפין) מאי אשבעה בהקיץ תמונתך אלו ת"ח שמנדדין שינה מעיניהם בעוה"ז והקב"ה משביען מזיו השכינה לעוה"ב, ואחר שזוכה לראות פני מלך עולם בודאי ניצול מכרת דכתיב באור פני מלך חיים (משלי י').

ואם נלכדת במיתת ב"ד אחר התשובה הנכונה והחרטה המוחלטת "חטאך בצדקה פרוק ועויתך במחן ענין" כי צדקה תציל ממות ומתן בסתר יכפה אף ושך חמת מלך מלאכי מות, אמנם הרשעים אשר ידם פתוחה ונותנים צדקה לרוב וסומכים על זה ועושים מעשה זמרי וגוזלים וחומסים עליהם נאמר לא יועילו אוצרות רשע (משלי י').

ואם תקעת לזר כפיך וגזלת וגנבת ויש אתך שלמת רעך תשיבנו לו בטרם כל אח"כ תבקש כפרה מאת ה' ואם לא תמצא ידך די השיב לו תתחנן לו ותבקש ממנו שימחל לך ותקבל על עצמך להשיב לו בעת שתוכל לשלם: ואם יהיה העון במה שנאמר בו לא ינקה כשבועות שוא ואשת איש לא ינקה את עצמו מלקבל עליו סגופים כפי יכלתו לא יותר מיכלתו והמעט שעושה לעצמו חושב לו הקב"ה רב מאד, כנאמר כי לא ענה מלבו ויגה בני איש (איכה ג'), ואמרו חז"ל (במדרש) הקב"ה הוגה לאיש רשע על כי לא ענה מלבו ומעצמו אבל אם ענה עצמו ברצונו אפילו בדבר מועט נפטר מעונש רב". עכ"ל.

ובספר 'נישואין ואישות' פסק:

- א. אשת ישראל שנאנסה מתרת לבעלה, ואלו אשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה כמו שכתבנו לעיל פרק כ"א סעיף י"א, ושתייהן הבא עליהן בין לאנסן בין לרצונן דינו בחנק, ואף על פי שבטלה סנהדרין, דין שמים לא בטל, ומן השמים יזמנו לאותו אדם, או בגלגול זה או בהודמנות אחרת, מיתה בחנק, שהיא או טביעה או חלי בדרכי הנשימה וכדומה, ואם נבעלה ברצון אף היא חיבת באותו הדין, וכבר אמר שלמה המלך בספרו משלי "ואל ישאך יצרך לומר כי השאול בית מנוס לך", אל תתפתה ליצרך הרע שאומר לך חטא ואחר כך מה שיהיה יהיה. וכתוב משלי ו' "כי בעד אשה זונה עד כפר לחם ואשת איש נפש יקרה תצוד, היחיתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה, אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכנינה, כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה".
- ב. אשת איש שנאנסה, יכולה לעשות מה שביכלתה כדי שלא תתעבר, להפליט שבבת זרע או להזריק קוטלי זרע למיניהם אל תוך רחמה, וכדומה, ואינם חייבים לפרש היא ובעלה זה מזו, שהרי אותו רשע הוא שבא בגבולו, ומכל מקום טוב שתלך ותטבל במקוה טהרה, וכדרך שפשתה אסתר שהיתה טובלת ויושבת בחיקו של מרדכי. וצריכה שתפושש במעשיה על מה ולמה עלה בגורלה כך, ותקבל על עצמה קבלות טובות בעניני צניעות ובענין חנוך בנוחיה לצניעות ויראת שמים. אשת איש שזנתה תחת בעלה ברצונה, אסורה לבעלה ואסורה לאותו אדם שבא עליה, ואם יש על כך שני עדים שראו אותם זה עם זה כדרך המנאפים בית דין כופין את בעלה להוציאה, ואם נשאת לזה שאסרה על בעלה כופין אותו בית דין להוציאה אפילו יש לה בנים ממנו.
- ד. ביאה האוסרתה על בעלה היא בין כדרך בין שלא כדרך, אם היה הבועל מן תשע שנים ויום אחד ומעלה והכניס העטרה, והיתה הביאה ברצונה, כאמור, נאסרה על בעלה ובוועלה כאחד, ואין הדבר תלוי בשכבת זרעו של הנואף אם פלטה או לא, או אם השתמש הוא או השתמשה היא באמצעי למניעת הריון.
- ה. אין אוסרין על היחוד, ולכן אשת איש שעברה על דיני יחוד ושהתה עם אדם זר שעור זמן שיכלה להטמאות, אף על פי כן אינה אסורה על בעלה, אלא אם כן קנא לה בעלה בפני עדים (כלומר: וכן בעל שנחשדה אשתו בעיניו, ולבשתו רוח קנאה וקנא לאשתו, ואמר לה בפני שנים אל תסתרי עם איש פלוני, ועל אף קניו הלכה ונסתרה עם אותו פלוני, וראוה שני עדים, אם שהתה עם אותו אדם פרק זמן שיכול לבוא עליה הרי זו אסורה

לבעלה ולאותו פלוני, וזה אף אם אותו פלוני הוא אביה או אחיה, או גוי שאינה יכולה לנשא להם, מכל מקום אסורה על בעלה).

ו. אם בא עד אחד, או אשה, והעיד בפני הבעל שראה את אשתו שזנתה, הדין הוא שאותה אשה מתרת לבעלה ואינו צריך לגרשה שהרי עד אחד אינו כלום. אבל אם סומכת דעתו של הבעל עליו ומאמינו כשני עדים חייב לגרש את אשתו, ואינה מפסדת כתבתה שהרי אינה מודה, ואין שני עדים להפסידה. אבל אם הודתה בדבר, מגרשה ומפסדת⁴⁴ כתבתה.

ז. אם ראה הוא את אשתו מזנה תחתיו, חייב להוציאה, אף אם לא הודתה בכך אינה מפסדת כתבתה, שהרי אין שני עדים על הזנות.

ח. אין העדים צריכים לראות את המעשה עצמו לפרטיו, אלא די שראו אותם זה עם זה כדרך המנאפים חייב בעלה להוציאה והפסידה כתבה ותוספת.

ט. אשה שבאה והודתה בפני בעלה שזנתה תחתיו אינה נאמנת, ואינו חייב להוציאה אלא אם כן סומכת דעתו עליה ומאמינה כשני עדים, שאז חייב להוציאה והפסידה כתבתה ותוספת.

י. אשת כהן שבאה ואמרה שנאנסה אינה נאמנת, שמה עיניה נתנה באחר ומקלקלת על בעלה, לאלצו לגרשה. ואם בעלה מאמינה הרי זה חייב לגרשה, אבל אינה מפסדת כתבתה.

יא. אם ראה הבעל באשתו דבר מלער, או שהיו עדים שראו באשה זה דבר מלער, כגון שראו שנתחדה עם פלוני ובאו אחריהם וראוה לובשת בגדיה, אמנם אין בכך כדי לחייב את הבעל לגרשה שהרי לא קנא ולא התרה בה על כך, ולראות אותם שוכבים זה עם זה כדרך המנאפים, לא ראו, אבל אם גרשה הבעל בשל כעור זה אסורה לנשא לאותו פלוני שגרם לכך, ואם עברה ונשאת לו, לא תצא, אף על פי שאין לה בנים ממנו.

יב. מי שבא על אשת איש באפן שנאסרה על בעלה, ולאחר זמן התעורר לחזר בתשובה, והנו שואל אם צריך הוא להודיע לבעל האשה שעליו לפרש מאשתו, אם יש קשי גדול בדבר אפשר להורות לו שלא יודיע, ואם יודע לו שהבעל יאמינו כשני עדים ויפרש מאשתו ואין דבר זה כרוך בבזיון כל כך גדול או סכנה לא ימנע מלהודיע הדבר לבעל כדי שלא יפשל באסור חיים משתתפים עם אותה⁴⁵ אשה.

יג. אשת איש שנבעלה לזר באיבר מת לא נאסרה על בעלה, שאין בעילה באיבר מת נקראת בעילה.

⁴⁴ בגמרא קידושין סו. "אבעיא להו, אשתו זנתה בעד אחד ושותק מהו, אמר אביי נאמן, רבא אמר אינו נאמן, הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים... ורבא אי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה, ואי לא לא תפקה", וכ"כ הרמב"ם בהלכות אישות פרק כ"ד הלכה י"ז.

⁴⁵ כך מבואר בשו"ת יביע אומר חלק שני אבע"ז סימן ב' שלדעת הרב פעלים מכמה טעמים יכול הבעל להימנע מלהודיע הדברים לבעל האשה. וכתב שואל ומשיב קמא סימן רס"ב שיש סברה בפוסקים ראשונים שאם לא היו עדים על הזנות לא נאסרה לבעלה ובצרוף טעם של כבוד הבריות ופגם המשפחה יכול להמנע מלהודיע לבעל, וכן כתב הדברי חיים מצאנו שגם לדעת הרמב"ם אם אין האיסור כתוב מפורש בתורה, נדחה הוא מפני כבוד הבריות והוסיף שכן נהגו להורות כמה מגדולי הדור, וכן כתבו תומת ישרים ולימודי השם שיכול בשב ואל תעשה להימנע מלהודיע מעשיו, ומכל מקום אם אין הדבר מסכן את תהליך החזרה בתשובה שלו וגם יודע שיהיו דבריו נשמעים, טוב ליעצו להודיע מעשיו לבעל כדי שיפרוש שאנו חוששים בזה לדברי הנודע ביהודה וחתם סופר ועוד אחרונים שכתבו להחמיר בזה.

יד. מי שָׁבָא עַל אֶשֶׁת אִישׁ, וְאִין מִי שִׁידָע בְּכָךְ חוּץ מִשְׁנֵיהֶם, וְנִתְגַּרְשָׁה הָאִשָּׁה מִבְּעָלָהּ מִסְבוֹת אַחֲרוֹת, אִף עַל פִּי כֵן הָרִי הִיא אֶסְרוּהָ עָלָיו, וְלֹא שְׁאֵנָה.⁴⁶

טו. מִי שֶׁהִיתָה נְשׂוּאָה בְּנִשְׂוֹאִין אֲזָרְחִיִּים אוֹ רְפוּרְמִיִּים וְכַדּוּמָה, הָרִי לְהִלָּכָה אִינֶם כָּלִים וְאִינָה נִחְשָׁבֶת לְאֶשֶׁת אִישׁ, וְאִם זָנְתָה לֹא נֶאֱסְרָה לְבוֹעֵל, וְאִין יִלְדֶיהָ מִזָּרִים נִחְשָׁבִים לְמִמְזָרִים, שְׁלֵהֲלָכָה קְדוּשֵׁיהֶם אִינֶם קְדוּשֵׁין וְגִרְוּשֵׁיהֶם אִינֶם גִּרְוּשֵׁין.⁴⁷

טז. זֶגֶג נְשׂוּי שְׁסִיעֶם הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ וְהִתְעוֹרְרוּ לַחֲזֹר בְּתִשְׁבּוּבָה, וְיִוֹדַעַת הָאִשָּׁה בְּנִמְשָׁה כִּי זָנְתָה תַּחַת בְּעָלָהּ בְּלֹא יָדִיעָתוֹ בְּהִיּוֹתָם חֲלוּנִיִּים, וּמִכָּה הִיא עַל חֲטָא וְאִינָה יוֹדַעַת אִם לְהוֹדִיעוֹ עַל כָּךְ וּלְקַבֵּל גֹּט, אוֹ לְשַׁתֵּק וּלְהַמְשִׁיךְ בַּיָּחַד. לְהִלָּכָה, אִם הִיא רוֹאָה שֵׁישׁ בְּדֶרֶךְ זוֹ שֶׁל גִּרְוּשֵׁין סִפְנָה רֹחֲנִית לָהּ אוֹ לְבַעֲלָהּ אוֹ לִילְדֵיהֶם, אִינָה צְרִיכָה לְסַפֵּר לְבַעֲלָהּ אֶת אֲשֶׁר הִיא, וְרִשְׁאִיתָ הִיא לְהַמְשִׁיךְ וּלְחִיּוֹת עִמּוֹ, וְאִם לֹא תִצָּא מִזֶּה תִקָּלָה אוֹ סִפְנָה צְרִיכָה לְהוֹדִיעוֹ.⁴⁸

⁴⁶ אם היו קידושי הראשון פסולים ויתברר שלמפרע לא היתה נשואה כדת וכדין, הרי יתברר למפרע שלא בא עליה כאשת איש אלא כפנויה ומותר לו לישאנה ואפילו אם החזיק אותה כאסורה עליו הוי חזקה בטעות ומותרת.

⁴⁷ קימ"ל אין דבר שבערוה פחות משנים, שצריך מעשה הקידושין ומעשה הגרושין להעשות בפני שני עדים כשרים, ואם אחד מהם פסול אין לנו עדות אלא באחד או אף אמרינן עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, ויש כמה וכמה מיני פיסולים בעדים והם מובאים בשולחן ערוך חלק חושן המשפט, בסימן ל"ג מבאר פיסולי קירבה משפחתית בסימן ל"ד מבאר פיסולים מחמת עבירה שאם אין העד שומר תורה ומצוות כראוי הרי עדותו פסולה ותלוי הדבר באיזו עבירה מדובר שהוא עובר עליה, יש עבירות שפסולות את עדותו מדאורייתא ויש מדרבנן. בסימן לה' מובאים פסולי הנשים והקטנים שגזר הקדוש ברוך הוא, ישתבח שמו, בתורתו הקדושה שאין עדותם עדות למעט דיני עגונה שסמכו בזה חכמים שאשה דייקא ומנסבא וכן בדיני איסור והיתר שאמרינן בהם עד אחד נאמן באיסורין להכשירים. ואלו הרפורמים אין להם עדים כשרים וכי מה יעשה כהן בבית הקברות לבוא ולהעיד שם וכן בנישואין אזרחיים, ואפילו אם בבתי הדין של הרבנות ימצא מי שיצריך בהם גט לחומרא אין בגט זה לאוסרה על הבעול, או לחזור לינשא לראשון לאחר שנשאה השני כדת וגרשה בגט ויש לה בן מהראשון שהוא שעת הדחק, ובעז"ה נדבר בזה בהמשך.

גם לא אמרינן במי שנשא אשה בנישואין אזרחיים או רפורמיים שאנו חוששים שיקדש בביאה שאין אדם עושה בעילותו בעילת זנות זה אינו, שהרי ודאי שאין הולכות למקוה טהרה ובעול אותה באיסור כרת ואיך לא נאמר שהיא ביאת זנות, ויש בזה דין ודברים בספרי שו"ת אחרונים, ולהלכה, אפילו נפרדה ממנו ונשאה לאחר כבר למדנו שבניה כשרים לבוא בקהל ואין כאן חשש ממזרות, שוב מהטעם הנ"ל שאין קידושיהם קידושין ולא גירושיהם גרושין, ומטעם זה גם כשרים קראים לבוא בקהל ואינם מוחזקים בממזרות, וכן יהודי אתיופיה אין בהם חשש ממזרות שאף על פי שלא היו שם גרושין כדת וכדין גם קידושין כדת משה וישראל ובשני עדים כשרים לא היו שם

⁴⁸ הנודע ביהודה אורח חיים סימן ל"ה הביא מחלוקת ראשונים שעל פיה יוצא שלדעת הרמב"ם צריכה האשה להודיע לבעלה על מנת להפרישו מאיסור, וכי אסור לו לחיות עמה ביחד, ולדעת הרא"ש אינה צריכה להודיעו ולהפרישו, הדברי חיים מצאנז בשו"ת דברי חיים או"ח סימן ל"ה כתב שלכול"ע אינה צריכה להודיעו היות ואין איסור זה מפורש בתורה וכן כתבו רבי יעקב בן נאים מחבר שו"ת זרע יעקב ושו"ת שבט הלוי חלק ח' סימן רפ"ז, ובשו"ת עמק שאלה כתב שאף לדברי הרמב"ם אין צריך להודיעו שהרי אין הבעל מצווה לחשוך על כך ונחשב לאנוס בחוסר הידיעה, וכן כתב בספר שערי דעה חלק ב' סימן פ"א, גם לדעת רבי יוסף חיים בשו"ת רב פעלים חלק א' אבע"ז סימן א' אין צריך להודיע לבעל מטעם שאם זינתה בלא עדים אינה נאסרת לבעלה מדאורייתא אלא מדרבנן ובזה אמרינן שכבוד הבריות דוחה. ולכן שב ואל תעשה עדיף, ותשתוק, ותשתדל מעתה בדרכי הצניעות ותחנך בניה ובנותיה לצניעות ויראת שמים, ולא תדבר

יז. אִשֶּׁת אִישׁ שְׁטוּעָנָת עַל אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא רוֹדֵף אַחֲרֶיהָ לְדַבֵּר עִבְרָה וְהוּא מִכְחִישׁ אֶת דְּבָרֶיהָ, אֵין לְהֶאֱמִינָהּ, וּמִכָּל מְקוֹם יִזְהִירוּהוּ שֶׁלֹּא יִדְבֵּר עִמָּה כָּלֵל, וְאִם גָּרִים שְׂנִיָּהֶם בְּקִרְבָּת מְקוֹם תִּדְחָה הִיא לַעֲבֹר לְגוֹר בְּמְקוֹם מִרְחָק יוֹתֵר, וְאִם אוֹתוֹ אָדָם מְחֻזָּק לְחֹשֶׁד עַל הָעֲרִיּוֹת רְאוּי לְגַעַר בּוֹ בְּנִזְיָפָה וּלְאִיִּם עָלָיו שֶׁאִם לֹא יִתְנַהֵג כְּשׁוֹרָה יִבְדִּילוּהוּ⁴⁹ מִבְּנֵיָהֶם.

יח. מִן הַתּוֹרָה אֲסוּר לְהִתְיַחֵד עִם אִשֶּׁת אִישׁ, וּפְרוּשׁוֹ שִׁישְׁתָּה עִם אִשֶּׁת אִישׁ בְּמְקוֹם נִסְתָּר מִבְּנֵי אָדָם שְׁעוֹר זְמַן שֶׁל יוֹתֵר מֵאַרְבַּע דְּקוֹת, וּמִדְּבָרֵי רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה נֶאֱסָר הִיחָד גַּם עִם הַפְּנוּיָה וְעִם הַגּוֹיָה, וְאֲסוּר יַחֲדוֹ הוּא גָּדוֹל שֶׁלֹּא יִכָּשֶׁל אָדָם בְּבִיאת אֲסוּר, שֶׁהִרִי אִם יֵרָאוּ אוֹתוֹ בְּנֵי אָדָם וְדָאִי שְׂמִיחַמַת הַבוּשָׁה לֹא יִקְרַב אֶל הָעֲרוּהָ, וְאִף עַל פִּי שְׁאֲמְרוּ שֶׁאִשֶּׁת אִישׁ שֶׁבַעֲלָה בְּעִיר מִתֵּר לְהִתְיַחֵד עִמָּה מִפְּנֵי שְׂאִימַת בַּעֲלָה עָלֶיהָ, בְּזִמָּן הַזֶּה רְאוּי מְאֹד לְהַחֲמִיר גַּם בַּזֶּה, שֶׁהִרִי חֲצָפָא יִסְגָּא, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְעַלֵּם מִגְּדֹל עֲזוֹת הַפְּנִיִּים וְרִבּוּי הַפְּרִיצוֹת.

יט. אֲסוּר יַחֲדוֹ תְּלוּי בְּאֲסוּר בִּיאָהּ, וְלִכֵּן אֲסוּר לְהִתְיַחֵד עִם בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וּמַעֲלָה, וּבֵן מִגִּיל תִּשְׁעֵי שָׁנִים וּמַעֲלָה. וְאֵל יֹאמֶר הַחֹכֶם בְּעֵינָיו אֲנִי אֶתְיַחֵד וְלֹא אֶחְטָא שְׂמִצּוֹה גּוֹרֶרֶת מִצּוֹה וְעִבְרָה גּוֹרֶרֶת עִבְרָה, וְכִכְתּוּב בַּמִּשְׁלִי ט"ז כ"ה "יֵשׁ דֶּרֶךְ יֵשֶׁר לִפְנֵי אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ דֶּרֶכִּי מוֹת" וְכִתְיָב מִשְׁלִי ט"ז י"ז "מִסֵּלֶת יִשְׂרָאֵל סוֹר מִרַע, שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ נֹצֵר⁵⁰ דֶּרֶכוֹ".

מעברה הרע באוזני שום בריה, ואם יזמן לה השם יתברך להציל אשת איש מן הזנות על ידי קרוב רחוקים וכדומה תדע שודאי עשתה בתשובתה רושם גדול בשמים שמגלגלים זכות על ידי זכאי.

⁴⁹ כך כתב בתשובת הריב"ש סימן רס"ה והובא בב"י, ונתן הגר"א טעם שעד אחד בהכחשה אינו כלום, שכאן יש עד אחד והיא האשה ואותו אדם מכחיש אותה לכן אינה נאמנת. אבל אם הוא כבר מוחזק להיות פרוץ בעריות יש להתרות בו ולאיים עליו.

⁵⁰ בדיני יחוד ישנם הרבה פרטים, מה הדין במעלית, רכב, ביום, בלילה, בתוך בית הפתוח לחדר מדרגות, בית שנראים בו להולכים מבחוץ וכו' ... ולכן אם מתעוררת שאלה יש להפנותה למורה הוראה שידון בפרטיה

העוון ע"ד הפרד"ס:

הנה בעניין חמור זה מצאנו כמה לשונות קשים על מי שחטא בעוון הזה וגורם רעה לעצמו בכל העולמות, ומפאת דוחק הזמן ואהבת הקיצור נרשום ונעתיק מעט דברים שנתגלו לפנינו בסייעתא דשמיא והם כראשי פרקים בקציר'ת האומ'ר על העוון הזה:

כתב רבינו האריז"ל ב'שער הגלגולים': "...והנה הבא על אשת איש, אשר מיתתו בתנך, מתגלגל בריחיים, שנותנים בהם החטים, וטוחנים על ידי המים המגלגלים הריחים, ושם נידונים האיש והאשה ההיא, בסוד תטחן לאחר אשתו". עכ"ל.

כלומר, אף שבדרך כלל יש תקווה לאדם שחטא ונפטר ללא תשובה – לחזור בגלגול (לכן גלגול גימטריא: חסד) כי זה חסד עצום לחזור ולתקן מה שפגמנו. מכל מקום אם לא זכה, חוזר בגלגול של בעל חיים ותקוותו לאלקיו שיזמן מי שישחט את הבהמה כהוגן ללא פגמים ויאכלו אותו אנשים הגונים בברכה תחילה וסוף, ומה גם טוב יותר בסעודות מצווה בשבתות ויר"ט, אשריו. אך זה שלא שפר עליו גורלו ומזלו נכרת בבחירתו הקשה לנגוע במה שאינו שלו ועשה רעה לעצמו ובא וטימא עצמו באשת חברו – לא יחזור בגלגול בעל חיים – אפילו לא בעל חיים 51. זאת ועוד, שלא יזכה גם לגלגול צומח... אלא יבוא בצער עצום של גלגול בדומם!!! ואין הפה יכול לתאר ואין הקולמוס יכול לשרטט את גודל הצער שיש לנשמה האלקית חלק אלו'ה ממעל להיות קבורה באבן דומם בלחץ בלתי פוסק של חנק על נשמת חייה, עד שיעברו הזמנים שקצב בורא כל העולמים להסיר את הטינופת מעל נשמתו, ואת החלודה מעל חלקי נפשו האומללה שגדע את מקורה ואת שמחתה בחיבורה לאלו'היה...

ויש בנותן טעם לצרף דברים נפלאים שהובאו בעלון מדהים, שאת תוכנו העבירו לי אך את שמו לא, ומעיון קל נראה בפשיטות שזה 'מטעמי תורת חיים' לפי הסגנון, וכדרכם בקודש מאריכים בדברים נפלאים בכל נושא שעליו כותבים, וגם בנושא החמור הזה של איסור עוון 'אשת איש' והממזר הנולד ממנה כתבו, ולפנינו הדברים בעזרת השם יתברך:

התורה מצוה על איסור קירבה אל אשת איש שנאמר "וְאֵל אִשְׁתְּ עַמִּיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׂכָבֶתְךָ לְזָרַע לְטִמְאָהּ בָּהּ" (ויקרא יח, כ) וקבעה על זה עונש חמור שנאמר "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ רַעְיוֹ מוֹת יוּמָת הָנָאֵף וְהַנָּאֵפֶת" (ויקרא כ, י). וכן אמר שלמה המלך "הִיחַתָּה אִישׁ אֵשׁ בְּחִיקוֹ וּבְגִדְיוֹ לֹא תִשְׁרַפֶּנָּה: אִם

⁵¹ אמנם מצאנו לשון אחרת ברינו האריז"ל שהבא על אשת איש יתגלגל בחמור! אך המעיין ישר יחזו פנימו כי את זה הביא מהרש"ו בנו של מהר"ו בשם הר"א הלוי, ואמר מפורש בשם אביו שזה אינו מהאריז"ל.

יְהִלְךָ אִישׁ עַל הַגְּחָלִים וְרָגְלָיו לֹא תִפְּיֶנָּה: כֵּן הָבָא אֶל אִשֶּׁת רַעְהוּ לֹא יִנָּקָה כָּל הַנֶּנֶק בָּהּ" (משלי ו, כז – כט). ואם חלילה ייולד ממזר מאותו איסור אשת איש, הרי יאסר על הממזר להינשא לבת ישראל שנאמר "לֹא יָבֹא מִמָּזֵר בִּקְהָל ה' גַּם דֹּר עָשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בִּקְהָל ה'" (דברים כג, ג). ויש להבין, מהו הפגם הרוחני שנעשה באיסור אשת איש? ומדוע אסור לממזר שנולד מאיסור זה לבוא ולהינשא לבת ישראל?

טבעם ומהותם של אומות העולם לחטוא ולקלקל עם אשת איש

הנחש הקדמון היה הראשון שעבר על איסור ניאוף, כאשר קלקל עם ⁵²חווה, אחרי שכבר היתה מקודשת לאדם עם שושבינות וחופה שהעמיד לו ⁵³הקב"ה. כך עשה גם קין כאשר היה עם תאומתו של הבל שהיתה אשתו, ועבר על "וְאֶל אִשֶּׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׂכָבְתָּךְ לְזָרַע לְטֻמְאַה בָּהּ" (ויקרא יח, כ), ונרמזו מעשיו במה שאמר לו ה' "הֲלוֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתּוֹחַ חֲטָאת רִבְךָ" (בראשית ד, ז) כאשר התיבה "שְׂאֵת" היא אותיות 'אשת' ('ילקוט ראובני' פרשת אחרי מות יח, כ ד"ה ואל אשת עמיתך). גם אנשי דור המבול היו כולם ממזרים ופסולים עד שלא ידע איש את אביו, ⁵⁴כי באותו הדור היו כולם שטופי זימה כפי שנאמר עליהם "וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ" (בראשית ו, ב). לכן הוכרח הבורא להשחית את עולם הממזרים שנוצר ולתקנו על ידי נח ⁵⁵ובניו.

רבים מאומות העולם ומהערב רב המעורבים בעם ישראל הם 'ממזרים' כי אינם נשמרים מאיסור אשת איש. ⁵⁶כך כל בני שְׁעִיר הַחֲזִי היו ⁵⁷ממזרים, כמו צִבְעוֹן בנו של שְׁעִיר הַחֲזִי שהיה עם אמו והביא את עֲנָה לעולם. מטעם זה עֲנָה הביא את הַפְּרָד' לעולם כאשר ⁵⁸הרביע סוס ⁵⁹וחמור, ונולד מהם ⁶⁰הַפְּרָד' שהוא פסול כפי שענה עצמו היה פסול (גמ' פסחים דף נד ע"א). עֲנָה הלך בהרים ופגש רוחות רעות הנקראות "יָמִם" המיוחדות לגרום לאדם שיחטא בזנות ויביא ממזרים לעולם, שנאמר "וְאֵלֶּה בְנֵי צִבְעוֹן וְאִמָּהּ הָיָה וְעֲנָה הָיָה אִשֶּׁר מָצָא אֶת הַיָּמִם בְּמִדְבָּר בְּרַעְתּוֹ אֶת הַחֲמִירִים לְצִבְעוֹן ⁶¹אָבִיו" (בראשית לו, כד) כאשר "הַיָּמִם" מתייחס גם לפרדים ⁶²שעשה. ועלה לעֲנָה למצוא את אותן הרוחות כי היה בעצמו 'ממזר' ונדבק בצד הטומאה שלו (זוהר פרשת וישלח דף קעח ע"ב ד"ה 'תא חזי ענה' וראה שם מדוע נקראו 'יָמִם').

כך גם רוב תולדותיו של עשו הרשע היו ממזרים כאשר עשו הרשע נשא מבנותיו של שְׁעִיר הַחֲזִי. ⁶³ובכלל זה היתה תִּמְנֶעַ בתו של אליפז בנו של עשו ⁶⁴ממזרת כי אליפז הביא אותה מאשתו של שְׁעִיר הַחֲזִי (רש"י בראשית לו, יב). ולכן כאשר מנו את

⁵² ('תיקוני הזוהר' תיקון נט דף צג ע"א ד"ה וחויא בישא, 'עץ הדעת טוב' למהרח"ו פרשת בלק ד"ה וישב ישראל בשטים, 'ילקוט ראובני' פרשת יתרו כ, יג ד"ה חיוויא בישא בשם 'תיקוני הזוהר')

⁵³ ('נחלת בנימן' על טעמי המצוות תחילת מצוה לה ד"ה ואף קין)

⁵⁴ 'לב אריה' לר' יהודה אריה לייב האשקי פרשת נח אות ג

⁵⁵ הרמ"ד וואלי פרשת בראשית פרק ו ד"ה ויהי כי החל האדם

⁵⁶ 'עץ הדעת טוב' למהרח"ו פרשת בלק ד"ה וישב ישראל בשטים

⁵⁷ 'תפארת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ פרשת כי תצא על הפסוק 'לא תתעב אדומי'

⁵⁸ גמ' פסחים דף נד ע"א

⁵⁹ 'של"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת תולדות ד"ה והנה חורבן בית שני

⁶⁰ 'בניהו' למחבר ה'בן איש חי' על גמ' פסחים דף נד ע"א בסוף ד"ה ועוד נ"ל בס"ד לעולם)

⁶¹ 'קב הישר' פרק כד ד"ה פתח ואמר

⁶² הרמ"ד וואלי בראשית פרק ו ד"ה לא לחנם הזכיר.

⁶³ 'רקנאטי על התורה' פרשת וישלח ד"ה ואלה תולדות עשו, 'תפארת יהונתן' פרשת כי תצא על הפסוק 'לא תתעב אדומי'

⁶⁴ 'מראית העין' להחיד"א על גמ' מגילה ד"ה אמנם דברי הרב

ילדיו של שְׁעִיר וּבִינֵיהֶם לוֹטָן, נִמְנָתָה תִּמְנָע בִּנְפֹד שְׁנֵאמַר "וַיְהִי בְּנִי לוֹטָן חָרִי וְהִימָם וְאַחֹת לוֹטָן תִּמְנָע" (בראשית לו, כב) כִּי תִמְנָע הִיטָה אַחֲוָתָם מֵהָאֵם אֲךָ לֹא מֵאוֹתוֹ⁶⁵ הָאֵב. וְגַם תִּמְנָע עֲצָמָה הִבִּיאה אֶת בְּנָה עִמְלָק בִּמְזֻזוֹת מֵאֲלִיפֹז אֲבִיהָ שְׁנֵאמַר "וְתִמְנָע הִיטָה פִּלְגָשׁ לְאֲלִיפֹז בֶּן עֶשָׂו וְתִלְדַּ לְאֲלִיפֹז אֶת עִמְלָק" (בראשית לו, יב) ('מֵרֵאִית הֵעִין' לְהַחֲדִיד"א עַל גַּמ' מְגִילָה ד"ה אִמְנָם דְּבִרֵי הֶרֶב). וְכִמּוֹתָם גַּם כָּל הַפְּלִשְׁתִּים הֵיוּ מִמְזֻזִּים וְהֵם אוֹתָם אֵלּוּ שְׁעִלֵיהֶם נֵאמַר "וּמִצָּרִים יִלְדֵּ אֶת לִוְדִים וְאֶת עֲנָמִים וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נִפְתָּחִים: וְאֶת פְּתָרִסִּים וְאֶת פְּסִלְחִים אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים" (בראשית י, יג – יד) ('עַץ הַדַּעַת טוֹב' לְמַהֲרָח"ו פְּרִשְׁת בִּלְק ד"ה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים).

בן ישראל החוטא עם אשת איש נטמא מאוד ומביא על עצמו את המוות
זֶרַע יִשְׂרָאֵל אֵין בָּהֶם פְּסוּלָת שְׁנֵאמַר "שְׁבִטִי יֶהְיֶה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד) ('עַץ הַדַּעַת טוֹב' לְמַהֲרָח"ו פְּרִשְׁת בִּלְק ד"ה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים) וְהֵם כּוֹלֵם קְדוּשִׁים הַשּׁוֹמְרִים עֲצָמָם מִן הַנִּיאוּף וְהַזִּימָה כִּפִּי שֶׁהִצְטוּ "וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים" (ויקרא כ, ז) ('יִלְקוּט רֵאוּבֵנִי' פְּרִשְׁת קְדוּשִׁים, כ, ז בִּשְׁם מִדְרַש רַבָּה). כִּי כָל הַנִּשְׁמוֹת נִבְרָאוּ זִוּגוֹת זִוּגוֹת זָכָר וְנִקְבָּה ('רִקְנָאטִי עַל הַתּוֹרָה' פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית ד"ה בְּרֵאשִׁית רַבָּה) וְכָל זִוּג דּוֹמָה בְּבַחֲנוֹתָיו ('נִחְלַת בְּנִימָן' עַל טַעְמֵי הַמִּצְוֹת תַּחֲלִיל מִצְוָה לָה ד"ה 'הֶרֶב אֲלִשִׁיךְ' מֵהֶרֶב אֲלִשִׁיךְ) וְעֵשׂוֹי מֵאוֹתוֹ 'הַבֶּשֶׂר' וְהַעֲצָמוֹת ('אֲלִשִׁיךְ הַקְדוּשׁ' פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת טוֹ ד"ה לֹא תַחֲמוּד). וְכִשְׁבָּאִים אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה הֵם נִפְרָדִים וְאַחֲרֵי כֵךְ שְׁבִים וּמִתְחַבְּרִים מִחֲדָשׁ וְנִקְרָאִים 'אָדָם' שְׁנֵאמַר "זָכָר וְנִקְבָּה בְּרָאָם וַיִּבְרָךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם" (בראשית ה, ב) ('רִקְנָאטִי עַל הַתּוֹרָה' פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית ד"ה בְּרֵאשִׁית רַבָּה) וְאֵז נַעֲשִׂים מִמֶּשׁ לְבֶשֶׂר אֶחָד. לָכֵן יִשְׂרָאֵל נִזְהָרִים וְאִינָם מִכְּנִיסִים עֲצָמָם לַחֲמוּד אֶת מָה שֶׁאֵינוֹ שֶׁלֵּהֶם וְלִהְפָּרִיד אִשָּׁה מִבְּעֻלָּה ('אֲלִשִׁיךְ הַקְדוּשׁ' פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת טוֹ ד"ה לֹא תַחֲמוּד) (לְהִרְחֵבָה עַל בְּרִיאַת הַנִּשְׁמוֹת בְּזִוּגוֹת רֵאָה מֵאֲמַרְנוֹ לְפִרְשְׁת חֵי שֶׁרָה – זִיווּגוֹ שֶׁל הָאָדָם).

אָדָם שָׁבָא אֶל אִשְׁתּוֹ רַעְהוּ מִפְּרִיד אֶת הַחִיבּוּר בֵּין הַזָּכָר לְנִקְבָּה כִּפִּי שֶׁהֵם הֵיוּ בְּעִלְיוֹנִים וְבִזָּה מִשְׁנָה סְדֵרִי בְּרֵאשִׁית ('רִקְנָאטִי עַל הַתּוֹרָה' פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית ד"ה בְּרֵאשִׁית רַבָּה). אָדָם זֶה מֵעֶרֶב בֵּין מִיִּן לְשֵׁאִינוֹ מִיִּנוֹ וּמִבְּלָבֵל בֵּין בַּחֲנִיתוֹ לְבַחֲנִיהָ אַחֲרֵת ('אֲלִשִׁיךְ הַקְדוּשׁ' פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת יד ד"ה לֹא תִנָּאֵף). וְאֵין רוֹצֵחַ גְּדוֹל מִזֶּה כֹּאשֶׁר עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיו הוּא אוֹסֵר אֶת הָאִשָּׁה עַל בְּעֻלָּה, וּמִגּוֹף אֶחָד שֶׁהִיא לְאִשָּׁה עִם בְּעֻלָּה הוּא עֹשֶׂה אֶת בְּעֻלָּה לְחֻצִּי גּוֹף ('שְׁפָתֵי כָהֵן עַל הַתּוֹרָה' פְּרִשְׁת יִתְרוֹ ד"ה וּבִסְפָּר הַזֹּהָר). בְּאוֹתוֹ הַזִּיווּג הַפְּגוּם מִזְדַּמְנַת הַלִּילִי אִשְׁתּוֹ הַשֵּׁטָן ('זָכָר דּוּד' מֵאֲמַר רֵאשׁוֹן פֶּרֶק סָה דָף קֶסֶף ע"א ד"ה וְנֵאמַר עוֹד שָׁם), כִּי אָדָם גּוֹרֵם אֶז הַשְּׁפָעָה לְאוֹתָהּ אִשָּׁה זֹנָה וְלִשְׂאֵר 'הַחִיצוֹנִים' ('עֵיר מִקְלָט' עַל טַעְמֵי הַמִּצְוֹת פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת לָה ד"ה שְׁלָא לְבָא). וְהַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֶפֶת נִטְמָאִים עַל יְדֵי הַסְטֵרָא אַחֲרָא שְׁנֵאֲחֻזַּת בָּהֶם ('הֶרֶם"ד וּוְאֵלִי וִיקְרָא יח ד"ה וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טַמְאָתָה) וְנִשְׁחַתָּת הַנֶּפֶשׁ שְׁנֵאֲמַר "נֹאֵף אִשָּׁה חֹסֵר לֵב מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה" (משלי ו, לב) (זוֹהַר פְּרִשְׁת תְּזִירֵע דָף מָה ע"א ד"ה כָּל שָׁכֵן, 'מִדְרַשׁ הָאֲתַמְרִי' לְמַחְבֵּר 'שִׁבְט מוֹסֵר' בְּדִרוּשׁ ה' ד"ה וְבִזָּה יוֹבֵן אֲצִלִּי). מִי שֶׁחִלְלָה מִתְחַבֵּר בְּאִשָּׁה שֶׁל אִישׁ אַחֵר, הֵרִי הוּא מִשְׁקֵר בַּהֲקִבָּה ('זוֹהַר פְּרִשְׁת תְּזִירֵע דָף מֵד ע"ב ד"ה תָּא חֲזִי מֵאֵן דִּמְתַּחְבֵּר), וּמִסְלָק אֶת הַשְּׂכִינָה שֶׁמִּמְלָאָה אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּעִלְיוֹנִים וּבַתְּחֻתּוֹנִים, כִּי כְּבִיכּוֹל אוֹמֵר לָהּ יִתְבַּרְךְ "סִלַּק אֶת עֲצָמְךָ מִכָּאֵן, וְתֵן לִי שְׁעָה אַחַת!". וְבִזָּה מִבְּזָה אֶת הַמֶּלֶךְ בַּהֲיוֹתוֹ כְּבִיכּוֹל מִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ ('רֵאשִׁית חֲכָמָה' שְׁעֵר הִירָאָה פֶּרֶק ז ד"ה צִרִּיךְ לִירָא), וּפּוֹרֵק מֵעֲלֵיו אֶת עוֹלוֹ אֲשֶׁר צִוּהוּ בַּהֲרֵ סִינִי עַל אִיסוּר הַזִּנּוּת. וְאֵז הָאָדָם מִמְּלִיךְ עַל עֲצָמוֹ אֶת 'הַסִּמ' אֶל אַחֲרֵי הַרְשָׁע ('ידו בְּכָל' סִימָן תִּשְׁפַח ד"ה תַּחֲנוּמָא אֲמִירוֹ רַבּוּתִינוּ). לָכֵן הַדִּיבֵר "לֹא תִנָּאֵף" (שְׁמוֹת כ, יג) שְׁבַעֲשֶׁרֶת הַדְּבָרוֹת, הוּא הַדִּיבֵר הַשְּׁנִי בְּלוֹחַ הַשְּׁמָאֲלִי וְהוּא מִכּוּוֹן כְּנֶגֶד הַדִּיבֵר הַשְּׁנִי שֶׁבְּלוֹחַ הַיָּמִינִי שְׁבוּ נֵאמַר "לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנֶיךָ" (שְׁמוֹת כ, ג) ('עֵיר מִקְלָט' עַל טַעְמֵי הַמִּצְוֹת פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת לָה ד"ה שְׁלָא לְבָא). וְעוֹד רִמַּז לָכֵן כִּי הַתִּיבָה 'נֹאֵף' הִיא בְּגַמְטֵרִיא 'סִמָּא"ל' שֶׁהוּא שְׁמוֹ הַמֶּלֶא שֶׁל הַסִּמ' ('עֵיר מִקְלָט' פְּרִשְׁת יִתְרוֹ אוֹת לָה ד"ה 'שְׁלָא לְבָא' בַּהֲעֵרָה).

⁶⁵ רַמְבַּ"ן בְּרֵאשִׁית לו, כב סוֹף ד"ה וְאַחֲוָת לוֹטָן תִּמְנָע.

כל מי שנוגע באשה שאינה שלו מביא מיתה על עצמו ('שמות רבה' טז, ב) ועתיד לחזור לעולם הזה בגלגול בתוך בעל חי או דומם (עפ"י 'רקנאטי על התורה' פרשת קדושים ד"ה 'והבדלתם' שמתגלגל בחמור, עפ"י 'שער הגלגולים' להארי"ז ל"ה הקדמה כב ד"ה 'אמר שמואל' שמתגלגל בחמור, 'שער הגלגולים' להארי"ז ל"ה הקדמה כב ד"ה 'והנה הבא על אשת איש' שמתגלגל בריחיים, עפ"י קב הישר' פרק ד"ה 'בוא וראה' שמתגלגל בכלב).

נשמת הממזר הבאה מאיסור אשת איש מקולקלת ופגומה ביותר

כיון שהלילי' מזדמנת בזיווג הפגום של אשת איש, לכן היא מביאה באותה שעה לוולד שנוצר מהזיווג איזה נשמה מהנשמות העשוקות תחת ידה (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר ראשון פרק סה דף קסח ע"א ד"ה ונאמר עוד שם) ותחת יד 'החיצונים', בדרך של ממזרות (פירוש 'יד יהודה' על 'מאמר העתים' להרמ"ע מפאנו סימן יח). הנשמה מגיעה מהיכל שביעי בגהינום הנקרא 'היכל שְׁמֵרֵי הַיִּין', שם נמצאים כל הנשמות הטמאות שמביאים למי שטמא עצמו באיסורי נדה ובאיסורי אשת איש וכיוצא בהן (פרדס רימונים' להרמ"ק שער היכל התמורות פרק שביעי ד"ה בהיכל שביעי, 'ראשית חכמה' לר' אליהו די ווידאש שער היראה פרק יג מסכת גהינום בהיכל ז ד"ה ההיכל הזה). ולפי עניין היות העבירה והיצר הרע כך מושכים נשמה מההיכל הזה (זוהר פרשת פקודי דף רסח ע"א ד"ה 'בהיכלא דא קיימן' בהיכלא דא קיימן, 'פרדס רימונים' להרמ"ק שער היכל התמורות פרק שביעי ד"ה בהיכל שביעי, 'ראשית חכמה' שער היראה פרק יג מסכת גהינום בהיכל ז ד"ה ההיכל הזה), המעורבת מטוב ורע ('ספר הליקוטים' להארי"ז ל"ה פרשת כי תצא סימן כג ד"ה עניין הממזר) ושנאחזים בה סיגים רעים של 'הקליפה'. לכן הממזר פסול לבוא בקהל ה' (בן יהוידע' למחבר ה'בן איש חי' מסכת קדושים דף עב ע"ב ד"ה 'בשלמא לר' מאיר' מהארי"ז ז"ל), כדי להרחיק את כוחות הטומאה מישראל ('טעמי המצוות' לרבינו מנחם הבבלי מצוות לא תעשה אות שכה).

כיון שהזרע נמשך בטומאה לכן לא באה שם 'נפש אַמוֹנִים' שנאמר "זְרוּ רָשָׁעִים מִרְחָם" (תהלים נח, ד) וכן "בֶּה' בְּגִדוֹ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ" (הושע ה, ז). מטעם זה קראו לו 'ממזר' כי יש 'מום זר' על נשמתו הפגומה (פירוש 'יד יהודה' על מאמר העתים להרמ"ע מפאנו סימן יח) וכן משום שהוא מ'אל זר' הס"מ (זוהר פרשת פקודי דף רסח ע"א ד"ה 'בהיכלא דא קיימן' בהיכלא דא קיימן, 'פרדס רימונים' להרמ"ק שער היכל התמורות פרק שביעי ד"ה בהיכל שביעי, 'ראשית חכמה' שער היראה פרק יג מסכת גהינום בהיכל ז ד"ה ההיכל הזה) וכרוך בלילי' אשת הס"מ אשר יצא ממנה (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסח ע"א ד"ה ונאמר עוד שם). ושניהם נרמזו בתיבות 'מום-זר', כי 'מום' הוא כנגד הנקבה שבקליפה ו'זר' הוא כנגד הזכר שבקליפה (זוהר פרשת צו דף לג ע"ב ד"ה 'ושפחה יצר הרע' רעיא מהימנא), וכך אותו המנוול ובת זוגו המנוולת נשלמים על ידי החטא הזה של הנואף והנואפת ('תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא דקביל) וכרוכים בממזר הנוול, לכן "לֹא יָבֹא מִמֶּזֶר בְּקָהֶל ה'" (דברים כג, ג) שהם באי כוחו (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסח ע"א ד"ה ונאמר עוד שם). בן ובת הנולדים מזיווג פגום זה נחשבים לעבודה זרה ועליהם נאמר "אֲרוּרָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסֵּכָה תוֹעֵבַת ה' מַעֲשֵׂה יָדַי חֲרֹשׁ וְשֵׁם בְּסֶתֶר וְעָנּוּ כָל הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן" (דברים כז, טו), התיבה "אֲרוּרָה" היא כנגד מה שנאמר על הנחש "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים אֶל הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אֲרוּרָה אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיֵּי הַשָּׂדֶה" (בראשית ג, יד) כי הבן והבת הללו הם מאותו הנחש הקדמון שגרם מיתה לאדם ולאשתו. שניהם הם "פֶסֶל וּמִסֵּכָה" לעבודה זרה ('תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא דקביל) שהבן הזכר הוא "פֶסֶל", והבת הנקבה היא "מִסֵּכָה". ואדם חוטא בזוהר המעשה לא רק לחברו בעל האשה אלא גם להקב"ה סתרו של עולם (כסא מלך' לר' שלום בוזאגלו על 'תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א, זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסח ע"א ד"ה ונאמר עוד שם). וכך נחשב לאב שעשה את עבירת הזנות והביא ממזר או ממזרת – כאילו עשה פסל או מסכה לעבודה זרה ('באר לחי רואי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה אינון פסל ומסכה).

בשעה שנוצר הממזר בבטן האשה, טורח הקב"ה ו'בעל כורחו' עושה לממזר גוף ומצייר לו צורה (זוהר פרשת משפטים דף קיג ע"א ד"ה אית אחרנין. ראה במדבר רבה' ט, א). וכך בְּמִקּוֹם שהיה ראוי להיכנס נשמה טהורה החצובה מרוח קודשו, מצריכים את ה' יתברך להכניס שם רוח הבאה מכוחות הטומאה ('רקנאטי על התורה' פרשת כי תצא ד"ה ואם בשדה), היפך חפצו להרחיק את הטומאה הזאת מישראל ('טעמי המצוות' לרבינו מנחם

הבבלי מצוות לא תעשה אות שכה). ועל כך אמר ה' "כִּלְכֵּךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ" (שיר השירים ד, ז) שאין בך "מום" זר של ממזרות (בן יהוידע' מסכת קדושין דף עו ע"ב ד"ה אמר מרימר). ואין תקנה לטהר את הממזר בעסק התורה, כי לעולם נפשו תישאר לא טהורה על שהיא טמאה מעיקרה. ומה שאמרו שממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ – הוא מחמת מעלת התורה שהיא חכמת אלקים שבקרב (ספר הקנה' ד"ה ענין יראת המקום). לכן אם אדם מקלל את עצמו ואומר "אם איני עושה כך הריני ממזר" זו עבירה גדולה (אור צדיקים' למהר"מ פאפירש סימן כד הלכות דרך ארץ אות קטו).

בברית מילה של ממזר לא נותנים את דם המציצה והערלה בעפר

כאשר עושים ברית מילה לתינוק מישראל מכינים כלי עם עפר בשביל להוציא בו את דם המציצה של הברית וכן כדי לטמון בו את הערלה של הנימול. אך אם התינוק הוא ממזר שנולד מאיסור אשת איש, אזי אין להכין כלי עם עפר (בנייה' למחבר ה'בן איש חי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה ודם) כי הממזר הוא מצד 'הנחש' (באר לחי רואי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא דקביל) שעליו נאמר "וְנָחֵשׁ עָפָר לַחֲמוֹ" (ישעיה סה, כה), והעפר הזה מתוקן ל'נחש' שהוא "מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה ה'" (בראשית ה, כט) שנאמר בו "אֲרֹרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךְ" (בראשית ג, יז) (תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא). ונמצא כי הכלי עם העפר הוא סוד 'מזבח אדמה' ובהכנת הכלי עם העפר האדם מתקין מזבח לשורש 'הנחש' (באר לחי רואי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא דקביל) ונותן כוח ל'קליפה' (באר לחי רואי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה דגרים מות).

וכן אין לתת בעפר את דם המציצה מן הפה אלא לשופכו בארץ (תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא) כדי שילך דמו לאיבוד (כסא מלך' לר' שלום בוזאגלו על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה איהו ממזר, 'באר לחי רואי' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא דקביל) וכן את הערלה של הנימול יזרוק לארץ ולא יניחנה בתוך העפר בכלי (בנייה' על תיקוני הזוהר הקדמה דף יא ע"א ד"ה ודם). ואם חלילה ייתן בתוך העפר אז יחשב לו כאילו קשר את הנימול כקרבן עולה לעבודה זרה (תיקוני הזוהר' הקדמה דף יא ע"א ד"ה ואם ההוא) ויהיה תיקון ל'נחש' (מעבר יבק' פרק שפת אמת פרק יג ד"ה 'ולכן כתיב' בהערה). על כך נאמר "אֲרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסְכָּה תוֹעֵבַת ה' מַעֲשֵׂה יָדָיו חֲרָשׁ וְשֵׁם בְּסִתְרוֹ וְעֵנּוּ כָל הָעַם וְאָמְרוּ אֲמֵן" (דברים כז, טו), "אֲרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל" – על שהביא בן ממזר, "וְשֵׁם בְּסִתְרוֹ" – בסתרו של עולם שהוא מזבח האדמה, "וְעֵנּוּ כָל הָעַם וְאָמְרוּ אֲמֵן" – שיעידו כולם כי הוא בן מנחש הקדמוני. לכן יזהר לא לשים את ערלת הממזר בעפר (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסז ע"ב ד"ה ונאמר עוד שם).

כאשר מוהל מתפלל על הנימול בשעת המילה יש בזה תועלת גדולה לתינוק הנימול, בין אם הנימול הוא בנו של צדיק ובין אם הוא בנו של רשע – חוץ מתינוק שהוא ממזר, כי לא נוח לישראל הקדושים לקיים את הממזרים שביניהם (ביאור 'שרביט הזהב' לר' דוד לידא על ספרו 'סוד ה' באות ה תפילת המוהל). לכן גם לא מברכים את הנימול הממזר בברכת "אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קָיִים אֵת הַיָּלֵד הַזֶּה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ" (ביאור 'שרביט הזהב' לר' דוד לידא על ספרו 'סוד ה' באות ו ואחר שסיים המצוה) שהוא בקשת רחמים על הילד (דרך פקודיך' למהרצ"א מדינוב מצוה ב מצות מילה אות ט) לקיומו, כי אין ישראל הקדושים חפצים בקיום הממזרים. וכן אין אומרים לממזר "כָּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס לְבֵרִית כָּךְ יִכָּנַס לַתּוֹרָה וּלְמִצְוֹת וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים" (ביאור 'שרביט הזהב' לר' דוד לידא על ספרו 'סוד ה' באות ו ואחר שסיים המצוה). ומפרסמים בשעת מילתו שהוא ממזר (דרך פקודיך' למהרצ"א מדינוב מצוה ב מצות מילה אות ט). לכן יש קוראים אותו בשם 'כִּידוֹר' (ביאור 'שרביט הזהב' לר' דוד לידא על ספרו 'סוד ה' באות י ד"ה ממזר קורין אותו כידור) על שם הפסוק "כִּי דוֹר תִּהְיֶה הָמָּה בְּנִים לֹא אֲמֵן בָּם" (דברים לב, כ) (ראה מעשה בגמ' יומא דף פג ע"ב).

טבעו הרע של הממזר גורם לו להיות פריץ ועריץ ומעזי הפנים שבדור

הממזר הוא פיקח וחריף (ספר הלכות' להאר"י ז"ל פרשת כי תצא סימן כג ד"ה עניין הממזר) מחמת לבם הפתוח והשמח של הוריו החוטאים בשעת המעשה, שכך הוא תמיד כפי המחשבה וההרהור באותה שעה כן יהיה העֶבֶר (ספר הציוני' פרשת ויצא יעקב דף כג ע"ב ד"ה ויצא את המקלות). אך מכל מקום כיון שנולד מפיתוי וערבוב וזיווג של רע (הרמ"ד וואלי דברים כג פרשת כי תצא ד"ה לא יבא ממזר) וגם תולדתו מצד הדינים הקשים של הסטרא אחרא, שהרי הקדושה אינה נמצאת במקום עבירה ואף מסתלקת ונותנת מקום אל הדין הקשה להיכנס לשם בכל כוחו – לכן הממזר הוא עריץ ופריץ (הרמ"ד וואלי דברים ב על הפסוק 'האמים לפנים ישבו בה') שאימתו מוטלת על הבריות (הרמ"ד וואלי דברים ב על הפסוק 'המואבים יקראו להם אימים'). וכיון שכל מעשיו מעידים עליו שהוא ממזר (זוהר פרשת פקודי דף רסח ע"א ד"ה 'בהיכלא דא קיימן' היכלות דס"א) אז ישראל קוראים לו בשם זה (זוהר פרשת וירא דף קיח ע"א ד"ה תניא אמר רבי שמעון). ועל כך מבקשים בכל יום "יהי רצון שתצילני מעזי פנים" שפירושו מפני הממזרים ('אמת יעקב' לר' שאלתיאל גיניו אות יט ערך נמר) שהם עזי פנים ('קונטרס דברי חלומות' לר' צדוק הכהן מלובלין דף צו ע"א סוף אות כא), ומהם באים הצרות לישראל ('אמת יעקב' אות יט ערך נמר).

לפעמים הקב"ה ממית את הממזרים במעי אמם כדי שלא יבואו לעולם. כך היה בדור המבול שנאמר 'הנִפְלִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵינוּ וְגַם אַחֲרֵי כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בָּנוֹת הָאָדָם וַיֵּלְדוּ לָהֶם הֵמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מְעֹלָם אֲנָשֵׁי הָשָׁם' (בראשית ו, ד) התיבה "הנִפְלִים" כתובה כשהיא חסרה אות י' ראשונה, והוא מלשון "נִפְלִים" כי הנשים היו מפילות את פרי בטנם. וזה היה כי "יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בָּנוֹת הָאָדָם" וילדו מהן בזנות והרבו ממזרים בעולם אשר הם "גִּבֹּרִים" עריצים ופריצים, שאין כמותם (זוהר פרשת וירא דף קיז ע"ב – קיח ע"א ד"ה תניא אמר רבי שמעון). ועוד אחת לשבעים שנה ה' מביא מגפה כדי להסיר את הממזרים שבין בני ישראל ('שפתי כהן על התורה' פרשת פנחס ד"ה 'ויהי אחרי המגפה' בשם המדרש). והורגם דווקא במגיפה, כי על ידי הזנות ('חוט של חסד' למחבר 'שבט מוסר' פרשת אמור ד"ה במדרש סוף) בא 'אף' לעולם ('עיר מקלט' על טעמי המצוות פרשת בשלח אות לה) שהוא אנדרלמוסאי ('עיר מקלט' על טעמי המצוות פרשת בשלח אות לה, 'חוט של חסד' למחבר 'שבט מוסר' פרשת אמור ד"ה במדרש סוף), והיא הורגת טובים יחד עם רעים כיון שהמשחית אינו מבחין בין צדיק לרשע ('חוט של חסד' למחבר 'שבט מוסר' פרשת אמור ד"ה במדרש סוף).

הפגם של הממזר הוא בנפש וחמור יותר מפגם בגוף ועל זה נקרא 'ממזר' מלשון 'מום-זר'. ומחמת הרע המוטבע ומושרש בו הוא אינו יכול להתפרד ממנו ומזרעו אפילו אם יעבור דור ועוד דור כי כולם יהיו ממזרים, לכן נאסר עליו לבוא בקהל ה' אפילו לאחר דורות רבים שנאמר "לא יבא מִמֶּזְר בְּקָהֶל ה' גַּם דֹּר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בְּקָהֶל ה'" (דברים כג, ג) (הרמ"ד וואלי דברים כג פרשת כי תצא ד"ה לא יבא ממזר). ולא רק בעולם הזה אלא גם בעולם הבא נשמתו של הממזר נדחית מההיכלות שבהם יושבים שבטי ישראל למעלה, ועל זה רומזות התיבות "לא יבא מִמֶּזְר בְּקָהֶל ה'" ('ילקוט ראובני' פרשת כי תצא כג, ג ד"ה 'י"ב שבטים עומדים' בשם ספר 'עמק המלך') כל הוא מופרש שם למעלה מקהל העם הקדוש. ואותם ממזרים שופכים דמעות לפני הקב"ה על שהם מופרשים למרות שעשו מעשים טובים בעולם הזה. ואף שאין להם אז נחמה (זוהר סבא דמשפטים דף קיג ע"ב ד"ה ואית עשוק אחר) לעתיד לבוא הקב"ה ינחם את הממזרים ('ויקרא רבה' לב, ח) כשהוא יטהר אותם (גמ' קידושין דף עב ע"ב בשם ר' יוסי). וזה הטעם שלא נאמר שאיסורם הוא 'עד עולם' בפסוק "לא יבא מִמֶּזְר בְּקָהֶל ה' גַּם דֹּר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בְּקָהֶל ה'" (דברים כג, ג) ('יונת אלם' להרמ"ע מפאנו פרק עג השבועות).

תשובה לא מועילה על פגם אשת איש עד שימותו הממזרים שהוליד

כאשר אדם חלילה נכשל באשת איש, נברא מזיק אחד בדמות אותה האשה. וכשמגיע זמנו להיפטר מהעולם הזה, אז המזיק הזה מלפפו ומוליכו אל הגהינום ('קב הישר' פרק יד ד"ה וכן הוא חס ושלום). ואדם זה צריך לרדת ולהיות נידון בגיהנום (זוהר פרשת תזריע דף מד ע"ב ד"ה רבי אלעזר אמר, 'ראשית חכמה' שער היראה פרק יג מסכת גהינם פרק ג, 'שערי קדושה' להרמח"ו בחלק ב שער ח) ולא יכול להינקות מדין זה (זוהר פרשת תזריע דף מד

ע"ב ד"ה רבי אלעזר אמר, 'רבינו בחיי' ויקרא יח, כ ד"ה והמשיל ענש הגוף) אפילו אם חטא בשוגג. וסימן לדבר כי 'אשת איש' הם ראשי תיבות 'אש שאול תבער אפילו יהיה שוגג'. וכן התיבה 'בְּעוֹלָה' עם הכולל היא גמטריא 'גהינום' (וימהר אברהם' לר' אברהם פלאגי מערכת א אות תקצד). ועל כך צווח ואמר שלמה המלך ברוח הקודש "הִיחָתָה אִישׁ אִשׁ בְּחִיקוֹ וּבִגְדֵיו לֹא תִשָּׁרְפָנָה: אִם יִהְיֶה אִישׁ עַל הַגָּחִלִים וְרָגְלָיו לֹא תִפְוִינָה: כֵּן הָבָא אֶל אֲשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקָה כָּל הַנֶּגַע בָּהּ" (משלי ו, כז – כט) ('רבינו בחיי' ויקרא יח, כ ד"ה ונמצאת למד). וכן בפסוק "נֹאֵף אִשָּׁה חֹסֵר לֵב מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה" (משלי ו, לב) לומר שמי שרוצה להשחית את נפשו בגהינום יעשה כדבר הזה ('נשמת חיים' לר' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק השניים עשר).

מי שפגם בעצמו והביא ממזר שהוא 'מום-זר' לעולם, לא באה נשמתו בגן עדן ששם יושבים קהל ה' ומלכם בראשם, כי הוא צריך תיקון לטהרו בהליכתו נע ונד ('עמק המלך' שער תקוני התשובה פרק שלישי דף יז ע"א טור א, 'לקוט ראובני' פרשת כי תצא כג, ג ד"ה 'לא יבא ממזר' בשם 'עמק המלך') ביסורים קשים רחמנא ליצלן ('עמק המלך' שער תקוני התשובה פרק שלישי דף יז ע"א טור א), ואין לאותו אדם תיקון עד שימותו הממזרים ('עמק המלך' שער תקוני התשובה פרק שלישי דף יז ע"א טור א, 'לקוט ראובני' פרשת כי תצא כג, ג ד"ה 'לא יבא ממזר' בשם 'עמק המלך'). ועל כך נאמר "מַעֲנֵת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן" (קהלת א, טו) כי מי שהיה עם ערוה והביא ממנה ממזר (גמ' חגיגה דף ט ע"א בשם ר' שמעון בן מנסיא, גמ' יבמות דף כב ע"ב בשם ר' שמעון בן מנסיא), אין תקנה למעשיו עד שימות הממזר ('עמק המלך' שער תקוני התשובה פרק שלישי דף יז ע"א טור א, 'שמו אברהם' לר' אברהם פלאגי חלק א ערך מילה אות יא) שהוא זיכרון למעשיו הרעים ('עפ"י רש"י גמ' חגיגה דף ט ע"א ד"ה והוליד ממזר).

לכן אמרו רבותינו שאין תשובה מועילה לחטא זה של אשת איש (ראה זוהר פרשת תזריע דף מד ע"ב ד"ה תא חזי מאן דמתחבר), כי התשובה מועילה לגרש את כוח הטומאה שהשכין האדם על עצמו על ידי חטאו בפנימיותו ובחיצוניותו, ו'כבולעו כך פולטו'. אבל אין תשובה יכולה לגרש את כוח הטומאה שנמצא על הממזר שהוליד וכן ואת כוח הטומאה שנמשך על בעלה של האשת איש בכל פעם שנמצא עמה באיסור אחרי שנטמאה עם איש אחר. אך אם ימות הממזר וכן בעל האשה אז יִכָּלָה כוח הטומאה שהיה בהם מן העולם ותועיל תשובה לחוטא לגרש את כוח הטומאה אשר עליו כמו בכל החטאים הגדולים ('דעת חכמה' שער התשובה פרק עשרים דף לא ע"ב ד"ה אשר נראה לבאר). וצריך כל אדם להיזהר בזה מאוד שלא לעבור עבירה חמורה כזאת של עוון אשת איש ('עמק המלך' שער תקוני התשובה פרק שלישי דף יז ע"א טור א) שגם אם לא יביא ממזרים לעולם, עצם פעולת העבירה של הנואף והנואפת לא יוצאת לבטלה ומתהווה מזרעם 'לבוש' רוחני לנשמת ממזר אחר, המהווה לו חיבור בין הגוף לנשמה ('נחלת בנימן' על טעמי המצוות תחילת מצוה לה ד"ה הרב).

ומעשה היה בזמן האר"י ז"ל באשה אלמנה שנכנס בה רוח של אחד וציער אותה צער גדול. ובראות בני משפחתה את צערה וכאבה כי גדול הוא עד מאוד, הלכו אצל האר"י ז"ל וחלו פניו שיוציא את הרוח הזאת מן האשה. אז הוא שלח את תלמידו ר' חיים ויטאל ז"ל ומסר לו כוונות ושמות וציוה שיגזור עליו נידויים וחרמות ויוציאנו בעל כורחו. וכאשר נכנס ר' חיים ויטאל בפתח הבית מיד הפכה האשה פניה ממנו אל הכותל. ואמר לו ר' חיים "רשע למה הפכת פניך ממני?" והשיב לו הרוח ואמר שאינו יכול להסתכל בפניו לפי שהרשעים אינם יכולים להסתכל בפני השכינה. מיד גזר עליו ר' חיים ויטאל ז"ל שיהפוך פניו אליו. ודיבר איתו ושאל אותו "מה חטאתך ועוונך שהענישוך בעונש גדול וכבד כל כך?" והשיב לו "לפי שחטאתי באשת איש והעמדתי ממזרים, והנה זה לי עשרים וחמש שנה שאני הולך בצער נע ונד בארץ ואין לי שום מנוחה, כי שלשה מלאכי חבלה הולכים עמי מענישים אותי ומכים אותי, ומכריזים "ככה יעשה לאיש אשר הרבה ממזרים בישראל" (שבחי האר"י ז"ל מחלק 'מעשה רב שאירע' ד"ה ומעשה שהיה כך, 'עמק המלך' שער רישא דזעיר אנפין פרק מה דף קנב ע"ב, 'נשמת חיים' לר' מנשה בן ישראל מאמר רביעי פרק העשרים). והוסיף הרוח לספר שהוא מת בחנק כאשר טבעה ספינה שהיה בתוכה, כדן החוטא עם אשת איש היות שדין ארבע מיתות בית דין לא בטלו. ומיד שקברו

אותו בא מלאך ואמר "רשע קום בדין!" והוא לקח ושם אותו בכף הקלע. והיה הולך מהר להר ומגבעה לגבעה ושלושה מלאכי חבלה פגעו בו והכו אותו במשך שבע שנים ועבר צרות רבות ורעות. אחר כך נכנס בתוך גוף של אֵילָה והיה לו צער גדול, לפי שאין נפש האדם ונפש הבהמה שווים, וגם היא הולכת כפופה ומליאה זוהמא וריח רע ואין מאכלה מאכל אדם. ובסוף מתה האילה מרוב צערה מחמת הרוח שבה. אחר כך הוא נכנס ביהודי כהן אחד אך נאלץ לצאת משם מחמת ריבוי כוחות טומאה שהיו ביהודי כי פחד שידבקו בו, ובסוף נכנס בגוף האשה הזאת. ושאל אותו ר' חיים ויטאל ז"ל "עד מתי יהיה לך הצער הזה?" והשיב הרוח ואמר "עד שימותו הממזרים אשר הולדתי, כי כל זמן אשר הם חיים וקיימים אין לי תקנה". וכל העם שם בכו בכי רב, כי נפל עליהם פחד ואימת חרדת הדין. ובסוף גזר הרב נידוי שהרוח תצא מתוך האשה דרך האצבע הקטנה של רגל שמאל וכך היה ('שבחי האר"י ז"ל' מחלק 'מעשה רב שאירע' ד"ה ומעשה שהיה כך, 'עמק המלך' שער רישא דזעיר אנפין פרק מה דף קנב ע"ב, 'נשמת חיים' לר' מנשה בן ישראל מאמר רביעי פרק העשרים. וראה בכל אלו את המעשה באריכות כי קיצרנו). "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם" (דברים ד, ד).

ע"כ ליקוטי דברים מספרים וסופרים כדי להכניע הלב הסורר והיצר הרע, ומעתה נשוב אל אלקינו בצום בבכי ובמספד ויקבלנו באהבתו העצומה, אמן.

סדר התיקון מהספר 'שדי תפוחים' לקמן:

תקון לעוון אשת איש.

אין אסור אשת איש, אלא באדם שחטא עם אשה נשואה. או אשה נשואה שחטאה עם גבר בין פנוי ובין נשוי, שאז כל אחד מהם הופך להיות מיוחדי גיהנם ואינם עולים לעולם, אם לא יעשה תשובה. אבל פנויה שחטאה עם גבר נשוי אין לה עונן בתקון זה, אלא בתקון חטא הנדה.

צריך לצום שלש מאות נעשרים ותמש תעניות. ומי שקשה לו הדבר, תקנו רבותינו המקבילים לצום רק לילה יום, ולפדות ימי התענית בכסף שינתן לעניים שומרי תורה ומצוות.

תח סכר התקון:

יצום יום אחד משקיעת החמה ועד למחנת בצאת הכוכבים. יום לפני הצום יאמר נדוי זה:

הריני מוכן ומזומן לקים בעזרת האל יתברך מצות עשה של התשובה, ככתוב בתורה: ושבתי עד יהנה יאהדתי אל ה' ושמעתי בקלו. והריני מתחרט על כל מה שחטאתי, עויתי ופשעתי, בין בגלגול זה ובין בגלגולים אחרים, חרטה גמורה ושלמה, ומקבל עלי שלא לחזור ולחטא עוד. והשם יתברך ברחמי יעזרני על דבר כבוד שמו מעתה ועד עולם, אמן כן יהי רצון.

אנא יהנה יאהדתי אליהנו ואלהי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מלפנו מתחנונו, שאין אנחנו עדי פנים וקשי ערף לומר לפניך יהנה יאהדתי אליהנו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. ערנו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. בגדתי באהדותך ונתתי מום בקדשי שמים, ופגמתי במדות העליונות, וקלקלתי צנורי השפע, ומנעתי הטוב והשפע הראוי לבא אליהם. באתי על אשת איש ופגמתי בשמות הקדש ובעולמות הקדושים. והגברתי כוחות הדינין, וגם גרמתי מניעה בהתפשטות האורות דרך תקון השני דדיקנא הנקרא נושא עון. גזלנו. דברנו דפי ולשון הרע. הערינו. והרשענו. זדנו. חמסנו.

טפלו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דכרינ. נאצנו. נאסנו. סרנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. לשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותשתענו. נסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שנה לנו. נא אתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מה נאמר לפניך ישוב מרום, ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הלא הנסתרות והנגלות אתה יודע. אתה יודע רוי עולם ותעלומות סתרי כל חי. אתה חפש כל חדרי בטן. ראה כליות גלב. אין דבר נעלם מסך ואין נסתר מנגד צינך. יהי רצון מלפניך יהוה יאהרנהי אלהינו ואלהי אבותינו, שתמחל לנו את כל חטאתינו ותכפר לנו את כל עונותינו ותמחל ותסלח לכל פשעינו.

הלך למקנה ויטבל שבע טבילות לטהר נפשו, רוחו ונשמתו, מהקלפה שנבקעה בהם בגלל עונותיו, ויבזן שטובל שבע טבילות אלו על דעת אלישע הנביא שאמר לנעמן לטבל מצרעתו, ושבן יטהרו נפשו, רוחו ונשמתו מטמאת צרעת עונותיו, ויטבילה שמינית וכן לקבל עליו ארבע מיתות בית דין, סקילה, שרפה, הקג וחנק, על קדוש ה', וישעל ירי זה ויתקדו ארבע אותיות יהו"ה ביחוד שלם ונמור.

יצא מן המים וימתין כמו רגע ויחזור ויבגס ויטבול עוד חמש טבילות ובכל טבילה יבזין שם אדני.

בצאתו מהמקנה יתלבש, ויאמר:

מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו, לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא: ישוב ורחמנו יכבש עונותינו, ותשליך במצלות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

יתפלל מנחה מבעוד יום, ויקבל תענית בתפלת המנחה בבכרת "שומע תפלה", או בסוף העמידה לפני שיאמר "עושה שלום". אם לא קבל תענית בתוך תפלת המנחה, אכל משהתפלל עמידה של מנחה חשב להתענות. הרי זה נחשב כקבלת תענית וצריך להתענות.

וזה נסח קבלת התענית:

רבוננו של עולם, הריני מקבל עלי להתענות למחר לילה יום משקיעת החמה היום ועד לצאת הכוכבים מחר. על אשר חטאתי, עויתי ופשעתי וחללתי ברית קדשך ובאתי על אשת איש, (האשה האמר: ושכבתי עם זר בהיוחתי אשת איש). בגלגול זה ובגלגולים אחרים מעודי ועד היום הזה, והריני מתנה שאם לא אוכל להתענות, כשאפריש פרוטה לצדקה נאכנן לבטל התענית, אוכל לאכל ולשתות ללא שום עון קלל. והריני מתכנן בתענית זה להקריב חלבי ודמי לפני הקדוש ברוך הוא במקום הקרן הנקרב על גבי המזבח, לכפר על חטאתי, ויהי רצון מלפניך יהוה יאהורתי אל הינו ואלהי אבותינו, שתתן לי כח ובריאות להתענות לסניך, ותקבל תשובתי ותעניתי ותתעני ברחמיך הרבים.

יגמר אכילתו לפני שקיעת החמה, ופרוסה האחרונה יטבלנה במעט אפר ויאכלנה. (וכן יעשה בגמר התענית כשיבא לסער, וטבל פרוסה ראשונה במעט אפר ויאכלנה) מלבד אם הוא שבת או ראש חודש.

אם יכול, יחגר על מתניו מתחת לבגדיו חגורת שק העשויה משער עזים ככל זמן התענית. (ראה בהוראות שבתחילת הספר)

כליל התענית ילמד משניות קריאי מועד לחג השבועות (נמצא לקמן עמוד 660 ומשניות מסכת שבת (נמצא לקמן עמוד 641) וישתדל להבין לפחות פרוש המלים. אחר כך ילמד "אדרא זוטא" נמצא לקמן עמוד. וכשישכב על משתו, יניח אכן תחת ראשו בין המצע והכר, ויכון בשם יו"ד ה"ה וא"ו ה"ה, העולה בגימטריא כמנין אכן.

ביום הצום יאמר:

הריני מוכן ומזומן לקיים בעזרת האל יתברך מצוות עשה של התשובה, ככתוב בתורה: ושבת עד יהוה יאהורתי אל הייך ושמעתי בקלו. והריני מתחרט על כל מה שחטאתי, עויתי ופשעתי, בין בגלגול זה ובין בגלגולים אחרים, חרטה גמורה ושלמה, ומקבל

עלי שלא לחזור ולחטא עוד. והשם יתברך ברחמיו יעזרני על דבר כבוד שמו מעתה ועד עולם, אמן בן יהי רצון.

אנא יהנה יאהרונה אלהינו ואלהי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מלכנו מתחנתנו, שאין אנחנו עדי פנים וקשי ערך לומר לפניך יהנה יאהרונה אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אכל חטאנו. ערינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. בגדתי באהדותך ונתתי מום בקדשי שמים, ופגמתי במדות העליונים וקלקלתי צוורי הקדשה, ומנעתי הטוב והשפע הראוי לבא על ידיהם. באתי על אשת איש ופגמתי בשמות הקדש ובעולמות הקדושים. והגברתי כחות הדינין, וגם גברתי מניעה בהתפשטות האורות דרך תקון השני דדיקנא הנקרא נושא עון. גזלנו. דברנו דופי ולשון הרע. הערינו. והרשענו. ודנו. חמסנו. טפלנו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דברך. נאצנו. נאפנו. סרנו. ערינו. פשענו. פגמנו. צרכנו. צערנו אב נאם. קשינו ערך. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שנה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מה נאמר לפניך ישב מרום, ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הלא הנסתרות והנגלות אתה יודע. אתה יודע כיו עולם ותעלומות סתרי כל חי. אתה חפש כל חדרי בטן. ראה כליות ולב. אין דבר נעלם מפניך ואין נסתר מגדר עיניך: יהי רצון מלפניך יהוה יאהרונה אלהינו ואלהי אבותינו, שתמחל לנו את כל חטאנו ותכפר לנו את כל עונותינו ותמחל ותסלח לכל פשעינו.

ילך למקנה ויטבול חמט טבילות ובכל טבילה יכוין שם אדני.

ילבש בגדיו וירחץ ידיו, ויעשה "סדר התשליך", על שפת ים, או נהר, או מעין או בור מים. (ואם אי אפשר יעשהו כדיעבד על דלי מלא מים, וביום אחר כשימצא מקור מים, יעשהו שנית.)

וקודם יאמר בקשה זו :

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בשם ו"ה ביחדא שלים בשם כל ישאל. חריני מוכן לומר שלשה עשר פסוקים הכתובים על ידי מיכה הנביא, הא תליסר מכילן דרחמי אתחזון הכא, וכלהו נפקין מתליסר מבויעין דמשח רבות דתקוני דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין. הא תליסר מכילן דרחמי מעתיקא קדישא. מי אל כמון חר. נושא עון חרי. ועובר על פשע תלת. לשארית נחלתו ארבע. לא תחזיק לעד אפו חמש. כי חפץ חסד הוא שית. ישוב דרחמינו שבועה. יכבש עונותינו תמנא. ותשליך במצלות ים כל חטאתם תשעה. תתן אמת לעקב עשרה. חסד לאברהם חר סר. אשר נשבעת לאבותינו תריסר, מימי קדם תליסר :

לקביל דא, אל מדה חר, רחום מדה חריין. וחסד מדה תלת. ארך מדה ארבע. אפים מדה חמש. ורב חסד מדה שית. ואמת מדה שבועה. נוצר חסד מדה תמנא. לאלפים מדה תשעה. נושא עון מדה עשרה. נפשע מדה חר סר. וחטאה מדה תריסר. ונקה מדה תליסר :

ויהי כצון מלפניך יהנה יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהיה חשוכה ומקבלת ורצויה לפניך קריאת הפסוקים הנרמזים בהם שלש עשרה מדות של רחמים, האמורים על יד נביאך מיכה, המכונים אל שלש עשרה מדות האמורים על ידי משה עבדך. ויצלה לפניך כאלו כונתי בכל הפגנות הראויות לכון בהם, וכאלו השגתי כל הסודות הרמזים בהם. ותהיה שעה זו עת כצון לפניך, ויגלו רחמין על מדותיך, ותתנהג יהנה יאהדונהי אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים, ותעורר רחמין בקריאתי זאת, להמשיך שפע והארה מן הפזל העליון תקון השמיני הנקרא נוצר חסד, (יו"ד ה"י וי"ו ה"י). אל התקון התשיעי הנקרא לאלפים, (אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה). וכנה יתמתקו שמות אלה"ם אדנ"י מתוק גמור ושלם כרצונך, ויכון ותשליך במצלות ים כל חטאתינו. וכל המקטרגים רעים ישלכו במצלות ים. ואתה בטובך תעורר רחמין.

ועל ידי שם אל"ף ה"י יו"ד ה"י יתבררו ויעלו כל נצוצי הקדשה
מבשרים ומנקים ומלבנים, ונקה להם להעלותם למקום הקדש. ויהי
נצם אדני אל הינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו
כוננהו:

פתח רבי שמעון ואמר: נ' מאן דאשיט ידיו בדיקנא וקרא עלאה
דסבא קדישא טמירא סתימא דכלא. דיקנא דההיא תשבחתא.
דיקנא דסתים ויקיר מכל תקנוי. דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין.
דיקנא דהיא תשבחתא דכל תשבחין. דיקנא דלא הנה בר נש
נביאה וקדישא דיקרב למחמי ליה. דיקנא דהיא תליא בשערוי עד
טבורא דלבא, חנרא בתלגא, וקרא דיקרין, טמירא דטמירין
מהימנותא דמהימנותא דכלא. תאנא בצניעותא דספרא דהאי
דיקנא מהימנותא דכולא, נפיק מאורנוי ונחית סוחרניה דפומא
קדישא ונחית וסליק וחספי בתקרבתא דבוסמא טבא חנרא דיקרא.
ונחית בשקלא וחספי עד טבורא, הוא דיקנא וקרא מהימנא שלימא
דנגדין ביה תלת עשר נביעין מבויעין דמשח רבות טבא, בתלת עשר
תקונין מתתקנא:

תקונא קדמאה (מי אל כמון במדה א' אל) מתתקן שערא מלעילא
ולארי מההוא תקונא דשער רישיה דסליק בתקנוי לעילא מאורנוי
ונחית מקמי פתחא דאדנין בחד חוטא בשקלא טבא עד רישא
דפומא:

תקונא תניינא, (נושא עון במדה ב' רחום) מתתקן שערא מרישא
דפומא, וסליק עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל:
תקונא תליתאה, (ועובר על פשע במדה ג' חנון) מאמצעיתא דתחות
חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא, ושערא אתפסק
בההוא ארחא. ומלי מהאי גיסא ומהאי גיסא שערא בתקונא שלים
סוחרנה דההוא ארחא:

תקונא רביעאה, (לשארית נחלתו במדה ד' ארץ) מתתקן שערא ונחית
תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא בתקונא שלים:
תקונא חמישאה, (לא חזיק לעד אפו במדה ה' אפים) תחות פומא

נפיק ארְחא אַחרא בשקולא דאַרְחא דלעילא, ואלין תרין אַרְחין רשימין על פומא מכאן ומכאן:

תקונא שחיתאָה, (כי חפץ חסד הוא במדה ו' ורב חסד) מתחנן שערך וסליק ונפיק מלרע לעיל לרישא דפומא וְחפּי תְּקוּבָתָא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא. ונחית שערך לרישא דפתחא דאַרְחא תתאָה דפומא:

תקונא שביעאָה, (ישוב ירחטנו במדה ו' נאמת) פסיק שערך ואתחזון תרין תפוחין בתקרבתא דבוסמא טבא שפירן וְיֵאָן לְמַחְזִי. בגינהון אתקנים עלמא דא הוא דכתיב באור פני מלך חיים:

תקונא תמינאָה, (יכבוש עונותינו במדה ח' נוצר חסד) נפיק חד חוטא דשערי סוחרני דדיקנא, ותליין בשקולא עד טבורא:

תקונא תשיעאָה, (ותשליך במצולות ים כל חטאתם במדה ט' לאלפים) מתערי ומתערבין שערי דיקנא עם אינון שערי דתליין בשקולא, וְלֹא נִסְקִי דָא עִם דָּא:

תקונא עשיראָה, (תמן אמת ליגעב במדה י' נשא צון) נחתינן שערין תחות דיקנא ותפירין בגרונא תחות דיקנא:

תקונא חד סר, (חסד לאברהם במדה י"א נפשע) דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלים:

תקונא תריסר, (אשר נשבעת לאבותינו במדה י"ב וחסאָה) דלא תליין שערי על פומא, ופומא אתפגי מכל סטורי וְיֵאָן שְׁעָרֵי סְחוּר סְחוּר לִיה:

תקונא תליסר, (מימי קדם במדה י"ג נקה) דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן. ביקרא נאָה ביקרא שפירא מחפירן עד טבורא. לא אתחזי מכל אנפי תְּקוּבָתָא דבוסמא. בר אנון תפוחין שפירין חורין דמפקין חין לעלמא. ומחזון חדו לוציר אנפין. בתליסר תקונין אליו נגדין ונפקין תליסר מבויעין דמשח רבות, ונגדין לכל אנון דלתתא. ונהרין בהוא משחא. ומשיחין מהוא משחא דבתליסר תקונין אליו. בתליסר תקונין אליו אתרשים דיקנא וְיֵקִירָא סתימאָה דכלא דעתיק דעתיקין:

יגביה שני צדי הגלימה או המעיל, ויאמר מי אל כמוך וגו' מלה במלה, ויכוין בלבו שהם כנגד י"ג מדות כמסודר כאן, וכשיאמר ותשליך וגו', ינער הבגד על המים, ויכוין שכל המלאכים הרעים שנבראו מכח עוונותיו וגם המקטרג העליון יושלכו במצולות ים העליון רפלוני ונחש.

יאמר פסוק זה שלש פעמים

מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשעי לשאריה נחלתו, לא תחזיק לעד אפו כי תפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונותינו, ותשליך במצלות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

אחר כך יאמר פסוקים אלו:

והנענה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה, ותכרז הענינה ותמלא ברה ותעל: ועושה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: הקטון יהיה לאלף ותצעיר לגוי עצום, אני יהנה יאהדוניה בעתה אחישנה: כמגדל דויד צנאנך בנני לתלפיות, אלה המגן תלוי עלי כל שליטי הגבורים: כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הפרס לנוטרים, איש יביא בפריו אלה כסף: פרמי שלי לפני האלה לך שלמה, ומאתים לנוטרים את פריו: ועתה אדני אלהינו אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים ביד חזקה ותעש לך שם כהיום הזה, חטאנו רשענו: אדני ככל צדקותיך ישוב נא אפך ורחמתך מעירך ירושלים הר קדשך, כי בחטאינו ובעונות אבותינו, ירושלים ועמך להרפה לכל סביבותינו: ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו, והאר פניך על מקדשך השמים, למען אדני: הטה אלהי אונך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה, כי לא על צדקותינו אנהנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר, למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך: ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, ויחדו בדגת הים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ: ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו, וקרא ברא

אותם: זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם, בדמות
אלהים עשה אותו: זכר ונקבה בראם, ויברך אותם ויקרא את שמם
אדם ביום הבראם: ויענך וירעבך ויאכלך את הטן אשר לא ידעת
ולא ידעון אבותיך, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה
האדם, כי על כל מוצא פי יהנה יאהדוהי יחיה האדם: אשרי אדם
מצא חכמה, ואדם יפיק תבונה: גר יהנה יאהדוהי נשמת אדם,
חופש כל חדרי בטן: כי רצו עבדיך את אבנייה, ואת עפרה יחוננו:
שש אנכי על אמרתך, כמוצא שלל רב: גל מעלי חרפה ובוז, כי
עדותיך נצחתי: שמש ירח עמד וכולה, לאור חציך יהלכו: ברבות
הטובה רבו אוכליה, ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיני אמרתי
אשמרה דרכי מחטא בלשוני אשמרה לפי מחסום, בעוד רשע
לנגדי: תפלה לעני כי יעטף, ולפני יהנה יאהדוהי יושפך שיחו:

אחר כך יאמר פסוקים אלו שהם ראשי תיבות אל"ף, דל"ת, נו"ן, יו"ד.
אל"ף, דל"ת, מ"ם, יו"ד, ה"א, וא"ו, ה"א.
אל"ף

ארני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך: לא לנו יהנה יאהדוהי לא לנו
כי לשמך תן כבוד, על חסדך על אמתך: פנה אלי ותנני תנה עזך
לעבדך והושיעה לבן אמתך:

דל"ת

דרשתי את יהנה יאהדוהי וענני, ומפל מגורותי הצלני: למען שמך
יהנה יאהדוהי, וסלחת לעוני כי רב הוא: תכון תפילתי קטרת
לפניך, משאת כפי מנחת ערב:

נו"ן

נפשנו חבתה ליהנה יאהדוהי, עזרנו ומגננו הוא: יהי נצם אדני
אלהינו עלינו ומעשה ידיו כוננה עלינו ומעשה ידיו כוננהו:
נבדות פי רצה גא יהנה יאהדוהי, ומשפטך למדני:

יו"ד

יחל ישראל אל יהנה יאהדוהי כי עם יהנה יאהדוהי תחסד, ותרבה

עמו סדות: והוא יסדה את ישראל מכל ענותיו: דבקהי בעדותך
יהנה, אל תבישני:

אל"ף

אלהים יחננו ויברכנו, יאר פניו אתנו סלה: לב טהור בקרא לי
אלהים, ורוח נכון חדש בקרבי: פותח את ירכי, ומשביע לכל חי
רצון:

דל"ת

דבקה נפשי אחרך, בי תמכה ומינך: למען שמך יהנה יאהדוהי
תחיני, בעדקתך תוציא מצרה נפשי: תשמיעני ששון ושמחה,
תגלנה עצמות דכית:

מ"ם

מן המצר קראתי יה, ענני במרחב יה: מכל פשעי הצילני, תרפת
נכל אל תשימני:

יז"ד

יהי חסדך יהנה יאהדוהי עלינו, באשר יחלנו לך: נאני בחסדך
בטחתי וגל לבי בישועתך אשיכה ליהנה יאהדוהי כי גמל עלי:
דלפה נפשי מתונה, קימני כדכרך:

ה"א

הסתר פניך מחטאי וכל עונתי מחה: אגא יהנה יאהדוהי הושיעה
נא, אגא יהנה יאהדוהי הצליחה נא:

וא"ו

נאני עני וכואב, ישועתך אלהים תשגבני: אור ורע לצדיק ולישרי
לב שמחה: נתת לי מגן ושעך ומינך תסעדני, וענתך תרפני:

ה"א

הנה בעיני עבדים אל יד אדוניקם בעיני שפחה אל יד גברתה כן
עיננו אל יהנה יאהדוהי אליהנו עד שיקננו: אז וקלא שחוק פינו
ולשוננו רנה, אז יאמרו בגוים הגדיל יהנה יאהדוהי לעשות עם
אלה:

ומיתות בית דין. עברתי על דברי קבלה ודברי סופרים ופגמתי במדות העליונות וקלקלתי צנורות השפע. נגרמתי בעונותי להפיל ניצוצות הקדושה במעמקי הקלפות. ונתתי כח בקלפות להתחזק ולעלות למעלה ולהתאחד וליונק מן הקדושה. ונגרמתי בעונותי לעקר ולהכרית את נפשי הקדושה ממקורה העליון מארץ החיים ולהורידה אל ירכתי בור. בורות נשברים אשר לא יכילו המים. אוי ואבוי עלי. אהה על נפשי. על מי אנוס לעזרה ואנה אפנה לישועה. בושתי וגם נקלמתי כי נשאתי חרפת נעורי. אבל גלוי וידוע לפניך יהנה יאהדונוי אלי ואלהי אבותי, כי לא במרד ובמעל עשיתי, ולא להכעיסך נתפונתי, רק יצרי גבר עלי ומעשה שטן הצליח, כי הוא מאש ואני מבשר נרם, והוא אשר הסיתני ופתני לעבר על מצוהיך, ונספלתי ועשיתי עון זה אשר באתי על אשת איש, והאשה תאמר: אשר חטאתי בעון אשת איש. (ועתה אני בוש ממעשי ומכלם אני מעונותי, ומתנחם ומתחרט אני על כל מה שחטאתי ועויתי ופשעתי לפניך מעודי עד היום הזה. עונבתי את דרכי הרעים ואת ארחותי המקלקלים, דכתיב: יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יהנה וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלח. ובאתי בלב נשבר ונרבה להתנפל לפני כסא כבודך ולדפק על שערי רחמיך ולבקש ממך מחילה וסליחה וכפרה, כי אל מלך חנון ורחום אתה וימינך פשוטה לקבל שבים.

אנא יהנה יאהדונוי, סלח נא לחטאים ולעונות ולפשעים אשר חטאתי ועויתי ופשעתי לפניך מעודי על האדמה ועד היום הזה, ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי. כי אתה יהנה יאהדונוי טוב וסלח ורח חסד לכל קוראיו. ואל נא תבזה ענות עני אשר עניתי בצום נפשי, ברפי כשלו מצום ובשרי כחש משמן. ויהיה חשוב ומקבל ומרצה לפניך מעוט חלבי ודמי אשר נתמעט היום בהעניתי בחלב נרם הנקרב על גבי מזבחך הקדוש. וברב רחמים ורחמים הודעתנו על ידי עבדיך לתקן את פגם נפשנו במספר ובמפקד שמות הקדושים אשר פגמנו בהם. וגלוי וידוע לפניך כי חפץ הייתי לעשות תקון זה בכל לב, אך אין בי כח, וכשל

בחי להתענות כל כך ימים רצופים זה אחר זה, ולכן אני מפרש צנקה לפדיון תעניות אלו. ותהיה חשוכה ומקבלת הענקה שאני נותן בעבור התעניות באלו התעניות, וכל התקונים וברור ניצוצות הקדשה הראוים להתברר ולצאת על ידי התעניות, יהיו מתבררים ויוצאים על ידי הענקה של פדיון התעניות. ואתה ברחמיך הרבים תטהר את הפגמים ואת הכתמים אשר נעשו בגופי ונפשי, רוחי ונשמת. וכל ניצוצות הקדשה שנפלו בקלפות על ידי חטאתי ונבראו מהם משחיתים מחבלים בנפשים, יהי רצון מלפניך שנימותר כל אותם קלפות, ויחזרו כל ניצוצות הקדשה במקום שרשם בעולמות העליונים למען שמך הקדוש (חב"ו) הכמוז בראשי תבות ח"ל בלע ויקראנו מבטנו יורישנו אל, ומפסוק ח'לקם ב'חיים ויצפונך תמלא בטנם, ולמען שמך הגדול (בי"ט) הכמוז בראשי תבות ב'זרעו יקבץ ט'לאים. ותשמע את תפילתי ונתיירתי למען שמך הקדוש (אראית"א) הכמוז בראשי תבות א'נא ר'חמיך א'ת ר'גון י'קבשו ת'מחול א'שמותינו. כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה, ברוך שומע תפלה. יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה יאהרונה צורי וגאלי.

רבון העולמים אליהי האלהים נאדני האדונים, המאציל הבוהר והיצר והעושה, אשר בראת ויצרת ועשית את האדם להיטיב עמו קרב רחמיך וקרב חסדיך, ולא תחפוץ במות המות כי אם בשוכו מדרבנו וחייה, ואתה הפותח יד בתשוכה וימינך פשוטה לקבל שבים. והנה עתה באתי לפניך יהוה יאהרונה אליהי נאליהי אבותי, כי ירצתי כי צוונתי עצמו מספר, נאשמותי רבו מלהזכיר, בשתי במעשי ונכלמתי מעוונותי, כי חטאתי בתורתך ובגדתי באהדותך ונתתי מום בקדשי שמים, ופגמתי במדות העליונות, וקלקלתי צנורות הקדשה, ומנעתי הטוב והשפע הראוי לבא אליהם, ופגמתי באות ברית קדש חותמא דמלקא ומלאתי הארץ זפה, כי אין מספר לגלבי זנונים אשר גדלתי ורוממתי בתעלולים וגלולים, ובהכניס הקדש במקום הטנופת, ונתן מזבח יהוה יאהרונה ונשחתו המקורות ונרפשו המעונות:

אָנא יְהוָה יֵאָהֳרָתִי מִה אֲדַבֵּר וּמִה אֶצְטַדֵּק, בַּעֲלוּתִי עַל לִבִּי כֹל
אֲשֶׁר הִכְעַסְתִּיךָ, וְהִרְבִּיתִי יָמִים וְשָׁנִים בְּאַרְחֻת מְקוּלָּלוֹת וְנִתְיָבוֹת
לֹא סָלּוּלוֹת, לִדְבַּא תַּחַת רִגְלִי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַיְקָרָה, וּבִטְלִיתִי מַעֲוֹת
הַתְּשׁוּבָה, וְעַתָּה אֲחֵרִי שׁוֹבִי נִחְמָתִי, בְּשֵׁתִי וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׁאַתִּי
חֲרַפְתִּי נְעוּרִי, וְעַתָּה הִנְנִי שָׁב אֵלֶיךָ יְהוָה יֵאָהֳרָתִי בַתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה,
וְהִרְבִּיתִי מוֹדָה לְפָנֶיךָ עַל אֲשֶׁר חָטָאתִי עֲוִיתִי וּפִשַׁעְתִּי, כִּי בָאתִי עַל
אִשֶּׁת אִישׁ, וְעִבְרָתִי עַל מִצְוֹתֶיךָ, וּפְגַמְתִּי בְּשֵׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ וּבַעֲוִלֹמוֹת
הַקְדוּשִׁים וְהַגְּבֻרָתִי בַּחוֹת הַדִּינִין, וְגַם גָּרַמְתִּי מִנִּיעַת הַתְּפִשָּׁטוֹת
הָאוֹרוֹת דֶּרֶךְ הַתְּקוּן הַשְּׁנִי דְּדִיקָנָא קְדִישָׁא הַנִּקְרָא נוֹשָׂא עוֹן, וְעַתָּה
הִנְנִי מִתְחַרֵּט חֲרָטָה גְּמוּרָה עַל כֹּל אֲשֶׁר חָטָאתִי עֲוִיתִי וּפִשַׁעְתִּי
לְפָנֶיךָ, וְעוֹב אוֹתָם עֲזִיבָה גְּמוּרָה וְלֹא אֲשׁוּב לַעֲשׂוֹתָם עַד עוֹלָם:

וְעַתָּה יְהוָה יֵאָהֳרָתִי אֲבִינוּ אֲבֵי הַרְחֻמִּין, בְּרַב רַחֲמֶיךָ הוֹדַעְתָּ עַל יְדֵי
עֲבָדֶיךָ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, לְחַקֵּן נִפְשֵׁנוּ בַּתְּעִנִּיּוֹת לְהַתְּעַנּוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים, לְחַקֵּן עוֹן הַבִּיאָה עַל אִשֶּׁת אִישׁ.
וְגַלְיָי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ כִּי אֵין אֲנִי יָכוֹל לְהַתְּעַנּוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
וְחֲמִשָּׁה יָמִים תְּעִנִּיּוֹת רְצוּפִים בְּתַקְנַת חֲכָמִים, וְלִכְן אֲנִי מִפְּרִישׁ
מַעֲוֹת אֵלּוּ שְׁבִיעֵי לַעֲדָקָה, כִּי בֵּן יִסְדּוּ עֲבָדֶיךָ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל לַפְּדוֹת
בְּכֶסֶף כֹּל תְּעִנִּיּוֹת:

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֳרָתִי אֱלֹהֵי נַאֲלֵהִי אֲבֹתִי, שְׁתַּעֲלֶה
עָלַי כְּאֵלּוֹ הַתְּעִנִּיּוֹתִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים,
וְתִהְיֶה תְּשׁוּבָה וּמִקְבֻלָּת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ הַצֹּדֵקָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
הִפְרָשְׁתִּי, כְּאֵלּוֹ הַתְּעִנִּיּוֹתִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה תְּעִנִּיּוֹת
גְּמוּרִים וְשְׁלָמִים וּרְצוּפִים בְּתַקְנַת חֲכָמִים, וְכֵאלּוֹ כְּנֻגְתִּי כָּל הַכְּנֻגֹּת
הַכְּרָאוֹת לְכוּיִן בַּתְּעִנִּיּוֹת אֵלּוּ וּבְכֹל הַתְּקוּן הַזֶּה, וְאִתָּה בְּטוֹכְךָ
תִּמְחֹל לָנוּ אֶת כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל
וְתִסְלַח לְכָל פִּשְׁעֵינוּ, אֲשֶׁר שְׁנִינוּ וְשָׁלַשְׁנוּ בָּהֶם כְּמָה פְּעָמִים בְּגִלְגּוֹל
זֶה וּבְגִלְגּוּלִים שְׁעָבְרוּ, וּבְרַב רַחֲמֶיךָ וְחֶסֶדְךָ תִּתְּקֵן כָּל אֲשֶׁר עֲוִיתִנוּ,
וְהָאֵר לְכָל הַשְּׁמוֹת שֶׁפָּגַמְנוּ בָּהֶם, וְיִתְמַתְקוּ כָּל הַגְּבֻרֹת וְהַדִּינִין,
וְתִלְקֹט כָּל נַעֲוֹצוֹת הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר פָּוְרָנוּ, וְיִתְיַחַד כָּל דָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה
אֲשֶׁר הִפְרַדְנוּ, וְתִמְלֹא כָּל דָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה אֲשֶׁר חִסְרָנוּ, וְיִשׁוּב הַכֹּל

לאיתנו הראשון בשלמות כרצונך. עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך, למען תחלצון ידיך (ראשי תיבות: יל"י) הושיעה ימינך וענני, יהי לרצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי.

מכאן יכול לנעול מנעליו ולהמשיך רגל.

ידבר יהוה אל משה לאמר: קח את הלויים תחת כל בכור בכני ישראל ואת בקמת הלויים תחת בקמתם והיו לי הלויים אני יהוה: ואת פדויה השלשה והשבעים והמאתים העדפים על הלויים מבכור בני ישראל: ולקחתם חמשת חמשת שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה השקל: ונתתה הכסף לאהרן ולבניו פדויה העדפים בהם: ויקח משה את כסף הפדיוס מאת העדפים על פדויה הלויים: מאת בכור בני ישראל לקח את הכסף חמשה ושישים ושלש מאות נאלף בשקל הקדש: ויתן משה את כסף הפדיוס לאהרן ולבניו על פי יהוה כאשר צוה יהוה את משה:

פרות שלח לעמו צוה לעולם בריתו: יחל ישראל אל יהוה יאהדוהו כי עם חסד ורחבה עמו פדות, והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו: ופדויה יהוה יאהדוהו ושובו וקאו ציון ברנה נשמת עולם על ראשם, ששון נשמתה ישיגו ונסו וגון נאנחה: כי צדיק יהוה יאהדוהו צדקות אהב, אשר יחיו פנימו: והיה מעשה הצדקה שלום, ונעבודת הצדקה השקט ובטח עד עולם: שובה ישראל עד יהוה יאהדוהו אליה כי בשלת בעונך: קחו עמכם דברים ושובו אל יהוה יאהדוהו, אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו: יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבתיו, וישוב אל יהוה יאהדוהו וירחמהו, ואל אל הינו כי ירבה לסלוח:

יאמר שלש פעמים:

מי אל כמוך. נשא עון. ועבר על פשע. לשארית נחלתו. לא תחזיק לעד אפו. כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו. יכבד עונותינו. ותשליך במצלות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב. חסד לאברהם. אשר נשבעת לאבותינו. מימי קדם:

יאמר מזמור זה שלש פעמים:

שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהנה: אדני שמעה בקולי תהינה
אזניך קשבות לקול תחנוני: אם עונות תשמר זה אדני מי יעמד: כי
עמך הסליחה למען תנחם: קויתי יהנה קוטה נפשי נלדברו
הותלתי: נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר: יחל ישראל
אל יהנה כי עם יהנה תחסר והרבה עמו פדות: והוא יפדה את
ישראל מכל עונתיו:

אחר כך יאמר

אנא יהנה יאהובני האל הגדול הגבור והנורא, למען אות ה"א
ראשונה של שמך הגדול שמספרה חמשה, ולמען אות ה"א
אחרונה שמספרה חמשה, ולמען אות ה"א ראשונה של שמך
הקדוש אהי"ה שמספרה חמשה, ולמען אות ה"א אחרונה
שמספרה חמשה, יתקנו ויאירו ויתמתקו ויתעלו חמשה שמות שם
אדני"י שמספרם שלש מאות ועשרים וחמשה:

אנא למען שם אל שדי המאיר בבריאה שהוא אותיות חמשה,
ולמען שם צבאות שהוא אותיות חמשה, יתקנו ויתעלו חמשה
שמות שם אדני"י שמספרם שלש מאות ועשרים וחמשה:

אנא למען תורה שבכתב שהיא ספרים חמשה, ולמען עשרת
הדברות הכתובים על הלוחות חמשה חמשה, והשמעתם אותנו
בקולות חמשה, יתקנו ויאירו ויתמתקו ויתעלו חמשה שמות שם
אדני"י שמספרם שלש מאות ועשרים וחמשה:

אנא למען הקסדים שהם אורות חמשה, ולמען שם אלהים הקדוש
שהוא אותיות חמשה, ולמען אותיות מנצפ"ך שהם חמשה, ולמען
סוד חמשה מוצאות הפה שהם חמשה, יתקנו ויאירו ויתמתקו
ויתעלו חמשה שמות שם אדני"י שמספרם שלש מאות ועשרים
וחמשה:

אנא למען מצות קרבנות הנשיאים אשר הקריבו זבח השלמים

אלים חמשה, עתורים חמשה, כבשים בני שנה חמשה, יתקנו
וְנִאִירוּ וְיִתְמַתְקוּ וְיִתְעַלּוּ חֲמֵשָׁה שְׁמוֹת שֵׁם אֲדִנִּי שְׁמִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ
מאות ועשרים וחמשה:

אָנָּה לְמַעַן מַצֵּנָה רִאשִׁית הַגֹּז מִצֵּאן חֲמֵשָׁה, וְלַמַּעַן מַצֵּנָה פְּרִיזֹן
הַבְּכוֹר אֲשֶׁר הִיא בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמֵשָׁה, וְלַמַּעַן הַבְּרֵכָה שֶׁל פֶּסוּק
זָרָה יִהְיֶה יֵאָהֲדוּנָהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִחַנֵּץ שֶׁהוּא תְּבוּת חֲמֵשָׁה, יתקנו
וְנִאִירוּ וְיִתְמַתְקוּ וְיִתְעַלּוּ חֲמֵשָׁה שְׁמוֹת שֵׁם אֲדִנִּי שְׁמִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
ועשרים וחמשה:

אָנָּה לְמַעַן זְכוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק שְׁנוֹסֵף בְּשֵׁמוֹ אוֹת הָא שְׁמִסְפָּרָה
חֲמֵשָׁה, וְלַמַּעַן זְכוֹת בְּנֵימִין הַצַּדִּיק אֲשֶׁר רִבָּה מִשְׁאֲתוֹ יְדוֹת חֲמֵשָׁה,
וְלַמַּעַן זְכוֹת פִּנְחָס וְהַעֲבָא אֲשֶׁר הִרְגוּ אֶת מַלְכֵי מִדְּבָר חֲמֵשָׁה, יתקנו
וְנִאִירוּ וְיִתְמַתְקוּ וְיִתְעַלּוּ חֲמֵשָׁה שְׁמוֹת שֵׁם אֲדִנִּי שְׁמִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ
מאות ועשרים וחמשה:

אָנָּה לְמַעַן זְכוֹת דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחְךָ אֲשֶׁר בָּחַר לוֹ מִן הַנְּחָל חִלּוּקִי
אֲבָנִים חֲמֵשָׁה, וְלַמַּעַן זְכוֹת מְרִדְכִי הַצַּדִּיק אֲשֶׁר לָבַשׁ לְבוּשֵׁי מַלְכוּת
חֲמֵשָׁה, יתקנו וְנִאִירוּ וְיִתְמַתְקוּ וְיִתְעַלּוּ חֲמֵשָׁה שְׁמוֹת שֵׁם אֲדִנִּי
שְׁמִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשָׁה:

אָנָּה יִהְיֶה יֵאָהֲדוּנָהי הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא, לְמַעַן שֶׁמֶךְ הַגָּדוֹל
בְּנִקְיֹד פִּתְ"ח (יִחְנֶה) שֶׁהוּא בְּחֻקָּה, שְׁמִסְפָּרוֹ עוֹלָה עֲשָׂרוֹת חֲמֵשָׁה,
יתקנו וְנִאִירוּ וְיִשְׁלְמוּ וְיִתְעַלּוּ שְׁבַעַה שְׁמוֹת הַנִּי"ה בְּמַלּוּי אֶלְפִין
שְׁעוֹלָה מִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה וְחֲמֵשָׁה:

אָנָּה לְמַעַן שֵׁם הַקָּדוֹשׁ (יִלְ"י) הַרְמוֹז בְּרִאשֵׁי תְּבוּת לְמַעַן יִחְלָצוּן
יִרְדִּיךָ, וּבְרִאשֵׁי תְּבוּת יִהְיֶה יֵאָהֲדוּנָהי לְמַבּוֹל יָשָׁב, שְׁעוֹלָה מִסְפָּר
עֲשָׂרוֹת חֲמֵשָׁה, יתקנו וְנִאִירוּ וְיִשְׁלְמוּ וְיִתְעַלּוּ שְׁבַעַה שְׁמוֹת הַנִּי"ה
בְּמַלּוּי אֶלְפִין שְׁעוֹלָה מִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה וְחֲמֵשָׁה:

אָנָּה לְמַעַן בִּינָה הַעֲלִיזָה שִׁישׁ בָּהּ שְׁעָרִים עֲשָׂרוֹת חֲמֵשָׁה, וְנִאִירוּ
וְיִתְקַנּוּ וְיִשְׁלְמוּ וְיִתְעַלּוּ שְׁבַעַה שְׁמוֹת הַנִּי"ה בְּמַלּוּי אֶלְפִין שְׁעוֹלָה
מִסְפָּרָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה וְחֲמֵשָׁה:

אָנָּה לְמַעַן שֵׁם הַקָּדוֹשׁ אֵל בְּמַלּוּאוֹ אֶלְף לְמֶדֶר, שְׁעוֹלָה מִסְפָּרוֹ מֵאָה

ושמונים נחמשה, יתקנו ויגמלו ויתעלו שבועה שמות הנז"ה במלוי אלפין שעולה מספרם שלש מאות ועשרה נחמשה: אָנָּא יְהוָה יאהודנהי האל הגדול הגבור והנורא, למען קדש שבת קדשך שהוא לַיָּמִים שְׁבָעָה, וקדש שנת השמטה שהיא לשנים שְׁבָעָה, וקדש הַיּוֹבֵל שהוא לקץ שבועים שְׁבָעָה, יאירו ויתקנו ויגמלו ויתעלו אָדָם שְׁבָעָה:

אָנָּא למען ספירות הבנין שהם שְׁבָעָה, ולמען צדיקים בורתי ברית שהם שְׁבָעָה, ולמען מצות שמירת חג המצות שהוא יָמִים שְׁבָעָה, ולמען שמירת חג הסוכות שהוא יָמִים שְׁבָעָה, יאירו ויתקנו ויגמלו ויתעלו אָדָם שְׁבָעָה:

אָנָּא למען ברכות של קריאת שמע ערב ובקר שהם שְׁבָעָה, ולמען מצות הברכות של חתן וכלה שהם שְׁבָעָה בַיָּמִים שְׁבָעָה, ולמען ברכות ורצונות התפלין על הזרוע שהם שְׁבָעָה, יאירו ויתקנו ויגמלו ויתעלו אָדָם שְׁבָעָה:

אָנָּא למען היכלות של אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, שהם שְׁבָעָה שְׁבָעָה, ולמען הברכה של פסוק יֵשָׁא יְהוָה פָּנָיו אֵלַיִךְ וְיִשָּׁם לָךְ שְׁלוֹם, שהוא חבֹת שְׁבָעָה, יאירו ויתקנו ויגמלו ויתעלו אָדָם שְׁבָעָה. יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי:

ילמד התנ"ך של ליל שבועות. (נמצא לקמן עמוד 575). ויקרא את כל התהילים פעמים ואחר כך יקרא עוד עשרים ואחד פסוקים ראשונים וארבעה פסוקים אחרונים. שיעלה הכל לסך של שלש מאות ועשרים נחמשה פסוקים. ואחר כך יקרא "אדרא זוטא". (נמצא לקמן עמוד 608) (אם לא הספיק לגמור התהלים, או האדרא זוטא, ביום העום ישלים אותם בשבתות שלאחר מכן).

אחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, שיהא מעוט חלבי נדמי שנתמעט היום לפניך בתעניתי חשוב ומקבל לפני כסא כבודך

באלו הקרבתי על גבי מזבחך הקדוש, ובכח חלב ודם שנתמעט ממני, יתעורר סוד ב' וזוני מ"ב דחיך וגרוך. ובכן ימתקו מספר אותיות המלוי דבוע האלהים דההי"ן העולה שמונה מאות, ועם מספר מאה ושלשים אותיות דעשר פעמים אלהים במלונים, יצלו למספר תענית.

ויעלה לפניך מדרגה למעלה מדרגה, מעשיה ליצירה ומיצירה לבריאה ומבריאה לאצילות, עד מוחא סתימאה מחשבה העליונה, דבורא אכל וזריק פסלת, ומבחה ישתלשל וירד שפע גדול ורב על כל העולמות, מדרגה אחר מדרגה, מאצילות לבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה, ומשם יגיע ויחול עלי, לטהר לבי לעבדך ליראה ולאהבה את שמך, ולתת כח במחשבתי ובמחי לברר ולתקן ולהעלות כל ניצוצי הקדשה והנפשות והרוחות והנשמות דקדשה, ולהגביר חלק הטוב שיש בי על החלק הרע שיש בי, ויהיה נא קרוב לשונעתנו. טרם נקרא אליך ואתה תענה, נדבר ואתה תשמע, נדבר שגאמר "ויהיה טרם יקראו נאני אענה עוד הם מדברים נאני אשמע", כי אתה ה' פודה ומציל ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה ושומע תפלת כל פה, ברוך שומע תפלה.

אנא יהנה יאהרונה אוי נא לנו כי חטאנו אנא נוליד את חרפתנו, בן כסיל תונת אמו, ואם תפנה לחטאתינו אבד שכרנו ותקנתינו, ואם תשמד עונינו מי יעמד לפניך מאז אפיך, ובטובך הגדול תעורר רחמיך וראה בעין חמלתיך צרת גופינו ונשמתינו וקבל ברב רחמיך תשובתינו וקוראים בשמך יהנה יאהרונה הושיעה הטלך, אל תעזבנו, וכיר זעמן אל תשנו, ולא לארך אפך תקחנו, כי גלוי וידוע לפניך כי לא עלתה על לבנו להמרות חס ושלום נגד כבודך ולעשות נגד בנותך, אפס כי עו יצרנו הרע ועל כרחינו נטה ארחנו, ומנע הטוב ממנו, דמיונו בארזה יכסוף לטרף וככפיר יושב במסתרים ופתע פתאום חיים בלעונו ואתה בטובך יהנה יאהרונה בצדקתך תוציא מצרה נפשינו, הצילה מחרב נפשנו והעלה ארוכה ומרפא לעונינו ויהיו למאורות כל השמות אשר החשכנו בעונותינו וחטאתינו ופשעינו, וטהר לבנו לעבדך באמת ובלבב שלם ביראה

ובאהבה, אמן, בן יהי רצון. יהיו לרצון אמרי-פי והגיון לבי לפניך
יהנה יאהרונה צורי נגאלי:

יעשה כפנה בתרגול. (והנקה בתרגולת) כמו בערב יום הכפורים
ובשליש קמים שמסובבו על ראשו יאמר בכל פעם פסוק זה: **ויהנה
יאמר פנעו מנח שחת, מעאחי כסר, מעאחי כסר, מעאחי כסר.**

יעשה שבועה הקפות לתבה בבית הנסות, ובכל הקפה יאמר מזמור הבו
לה בני אלים, בלו, ופסוק מפסוקי אגא בבה, לפי הסדר הזה.

מזמור לרנה הבו ליהנה בני אלים הבו ליהנה כבוד נעז: הבו
ליהנה כבוד שמו השתחוה ליהנה בהדרת קדש: קול יהנה על
המים אל הכבוד הרעים יהנה על מים רבים: קול יהנה בבה קול
יהנה בהדר: קול יהנה שבר אנוים נישבר יהנה את אנוי הלכנו:
וירקדם כמו עגל לכנון ושריון כמו בן ראמים: קול יהנה חצב
להבות אש: קול יהנה חיל מדבר חיל יהנה מדבר קדש: קול
יהנה יחולל אילות נחשף יצרות ובהיכלו בלו אמר כבוד: יהנה
למבול ישב וישב יהנה מלך לעולם: יהנה עז לעמו יתן יהנה יברך
את עמו בשלום:

אגא בכח. גרולת ימינך. תחיר צרורה:	(אב"ג ית"ן)
קבל רנת. עמך שגבנו. טהרנו נורא:	(קר"ע שט"ן)
נא גבור. דורשי יחודך. קבכת שמרם:	(נג"ד יכ"ש)
ברכם טהרם. רחמי צדקתך. תמיד גמלם:	(בט"ר צת"ג)
חסין קדוש. ברוב טובך. נהל צדקתך:	(חק"ב טנ"ע)
יחיד גאה. לעמך פנה. זוכרי קדושתך:	(יג"ל פז"ק)
שוענתו קבל. ושמע צעקתנו. יודע תעלומות:	(שק"ו צי"ח)

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ידליק שבועה גרות בבית הנסות ויכון בכל גר שהוא כנגד שם (יו"ד ה"א
וא"ו ה"א) ולא יוציא השם בפיו, חס ושלום.

ותן כסף הפדיון לעניים יראי שמים, ויהי רצון שה' יקבל תשובתו ברצון.